

GRAIUL DÂMBOVIȚEI

REVISTA ÎNVĂȚĂTORILOR DIN JUDEȚUL DAMBOVIȚA
APARE LUNAR

Director: IOAN BUTĂROIU
Președintele Asociației

Redactor: LAZĂR ȘTEFĂNESCU
S. Inspector Școlar

Inscris în Registrul de publicațiuni al Trib. Dâmbovița Nr. 2/1940

Christos a înviat!

GRAIUL DÂMBOVITEI

REVISTA INVATAȚATORILOR DIN JUDEȚUL DAMBOVIȚA
APARE LUNAR

Director: IOAN BUTĂROIU
Președintele Asociației

Redactor: LAZĂR ȘTEFĂNESCU
S. Inspector Școlar

SUMARUL:

Pr. G. Brănișteanu . . . . . Hristos a înviat!
Ion Butăroi . . . . . În loc de program.

PEDAGOGICE — STUDII

N. C. Enescu . . . . . Cultură, vleață practică, profesiune.
Prof. Dr. Al. A. Vasilescu . . . Tudor Vladimirescu și țărani.
N. Țane . . . . . Poporul copiilor.
Traian Furlună . . . . . Spre o mai bună educație și instrucție a elevilor.

LITERATURĂ — ARTĂ

Prof. A. Tomescu . . . . . Să credem în noi.
Ileana L. Ștefănescu . . . . . Și filmul se deapănă mereu...
M. Postelnicu . . . . . Primăvara (versuri).
L. Leandra . . . . . Mărțișor (versuri).
I. Buliga . . . . . Ideal. (versuri)
Mircea Ispir . . . . . Ion Creangă (comentarii pentru examene).
I. C. Manga . . . . . Chiotul primăverii.
N. Moldovanu . . . . . Filă de carnet.

PROFESIONALE

Prof. univ. I. Simionescu . . . . . Invățătorii.
Pr. Em. Popesca-Gâștești . . . . . Pe drum nou.
Pr. Ion I. Ulieru . . . . . Inapoi, la credința satului.

VIEAȚA SATULUI

Prof. Adrian Ciocârdia . . . . . Din cartea albinelor mele.
Ion Costache . . . . . Statul în ajutorul satului.
Ion I. Șt. Popescu . . . . . Satul, cetate a Românișmului.

CRONICĂ . RECENSII—BULETINUL ASOCIAȚIEI—REDAȚIONALE

Em. Paim: Președintele; Lazăr Ștefănescu: Educația tineretului; Angela M. Ilie: Reforme și curente noi în școlile din Apus, de M. Biciulescu; Lazăr Ștefănescu: Revisuri, de D. Teodorescu; L. Ștefănescu: Revista revistelor; Buletinul Asociației; Redacționale.

COMITETUL ASOCIAȚIEI:

Președinte: Ioan Butăroiu

Membri: Lazăr Ștefănescu

Ioan Costache

Victor Ghiculescu

I. Vlad

GRAIUL DĂMBOVIȚEI

Abonament anual Lei 120

MANUSCRISELE NEPUBLICATE NU SE INAPOIAZĂ

Datoria fiecărui coleg este să susțină moral și material revista Asociației

Cercetați Buletinul Asociației și Informațiile.

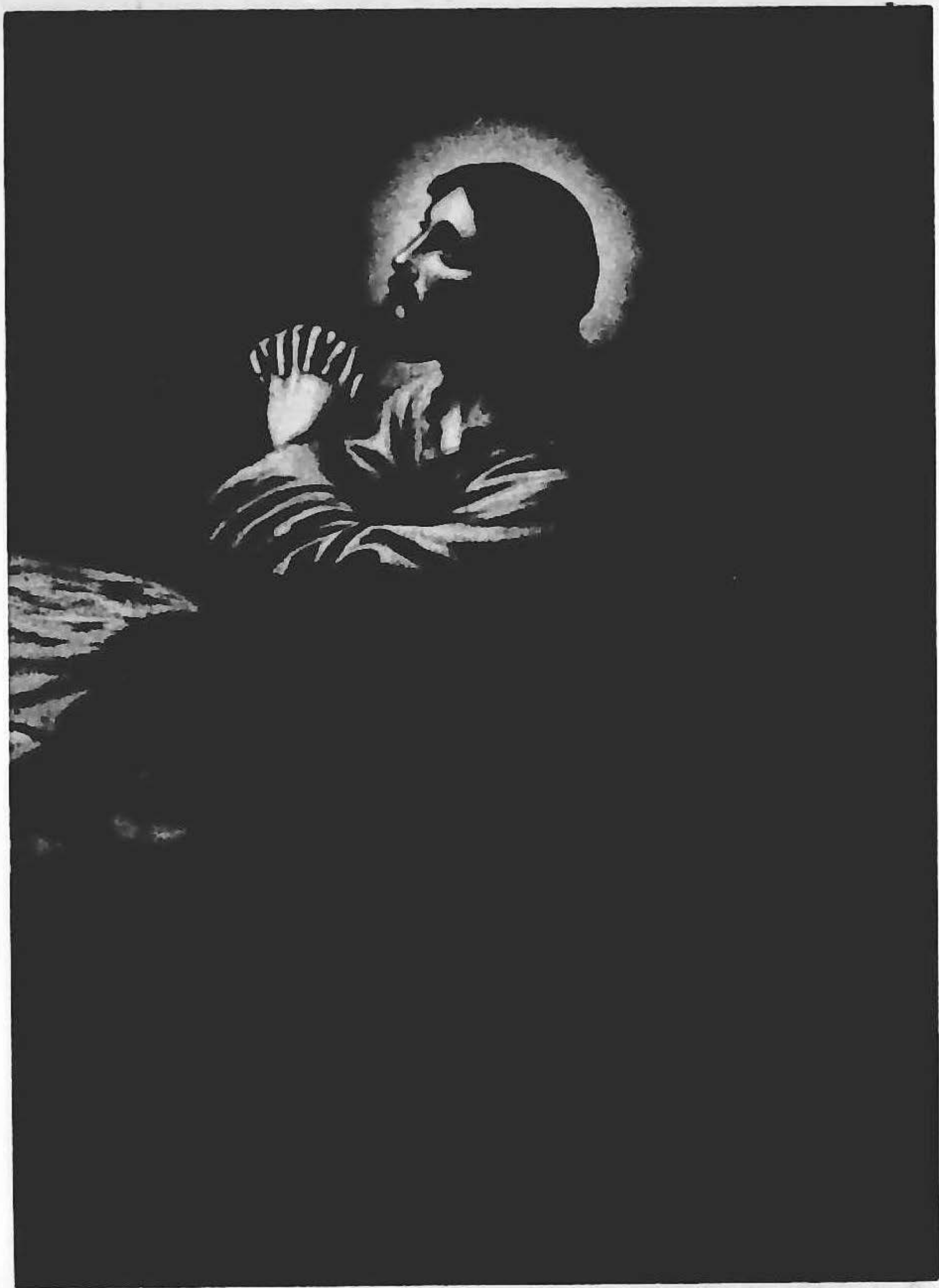
**Corespondența privitoare la Redacție și Administrație, cum
și cărțile de orice natură pentru recenzii**

se vor trimite pe adresa:

D-lui Lazăr Ștefănescu, Subinspector școlar, Târgoviște

Hristos a Inviat!

Invierea Domnului este piatră de boltă în simfiera religioasă creștină.

„Dacă Hristos n'a înviat” zice Sf. Apostol Pavel către Corinteni, „zadarnică este predica noastră, zadarnică și credința voastră”. Bobul de grâu, ca să încolțească, trebuie mai întâi să putrezească; și dacă pe bobul de grâu, putrezit în umezeala pământului, căldura și lumina soarelui îl cheamă din nou la viață, ne îndoim cumva ca Dumnezeu ne va lăsa în moarte, Dumnezeu, care atât de mult a iubit lumea ca și pe fiul său, unul născut, l-a dat, ca cel ce crede să nu piară ci să aibă viață de veci?!!

Nădejdea învierii profund înrădăcinată în sufletul omenesc din toate vremurile și la toate popoarele, simț vag și nedeslușit, ce se ridică din adâncul misterios și nepătruns al ființei noastre, pe care înțelepții lumii aceștia nu l-au înțeles dar l-au tăgăduit, pe care lumea dinainte de Hristos l-a mărturisit prin aleșii săi, pe care noi creștinii îl avem ancoră puternică de mântuire prin credința în Hristos, în această nădejde, în acest simț ne încheem rosturile noastre pământești: „aștept învierea morților și viața veacului ce va să fie”.

Când Faust, ajuns la capătul sforțărilor sale de cercetător, și obosit și desnădăjduit își duce la gură cupa cu otravă ca să închee o trudă zadarnică, în clipa aceea clopotele învierii sună, și el, Faust, lasă să-i cadă din mână cupa; ce forță misterioasă va fi întrerupt acest desnodământ?!! Când Tolstoi, după o viață petrecută departe în plăceri și desfătări, revine de ziua învierii în biserica satului, printre sătenii cunoscuți din copilărie și mișcat până la cutremurare de bucuria strălucitoare ce se desprindea de pe fețele acestor simpli țărani, bucurie pe care nu o cunoscuse în viața de până acum: ce lumină se va fi făcut în sufletul lui ca din clipa aceea să se dedice cu tot sufletul citirei și studiului Sf. Scripturi?!!

Și când Raskolnikof, eroul din „Crimă și Pedepsă” de Dostoyewski obsedat de crima săvârșită cere Soniei să-i citească din Sf. Scriptură capitolul

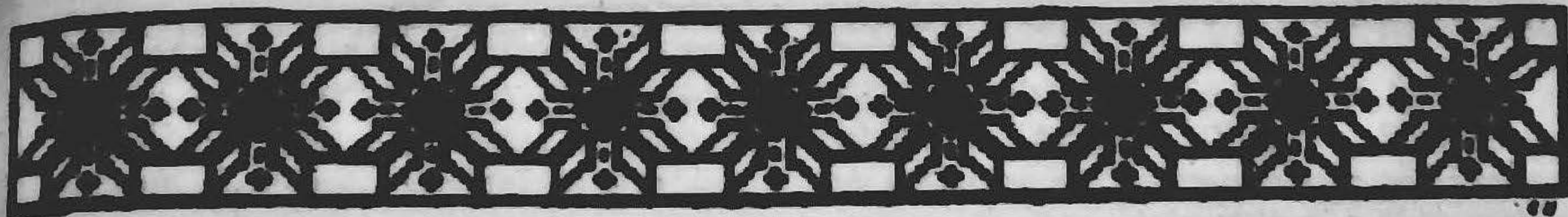
deapro învierea lui Lazăr, capitol ce-l reținea ca o amintire prețioasă din copilărie: din ce sferă să fi pornit acest regret ca o muștrare că s'a abătut din drumul adevărat al vieții ?!!

Când preotul în fața altarului, cu făclia aprinsă, simbolizând lumină din lumina Sf. Mormânt întâmpină pe credincioși în marea și sfânta zi a învierii cu chemarea „Veniți de primiți lumină”, în clipa aceea sufletul fiecărui credincios este străbătut de un fior de infinită nădejde; biserica se umple de o mare de lumini; și așa, învăluiți în lumină, preot și popor, în chip de pelerini sau ca mironosițele ce porniseră disdedimineață la mormânt, ies în fața bisericii și aci se dă citire Sf. Evanghelii a Invierii de la Matei; și fie care cuvânt din Sf. Evanghelie este picătură de rouă înviorătoare pentru suflete uscate de așteptare, de grijă și de teamă: Cine ne va prăvăli piatra ?!! Pe măsură ce cuvântul Evangheliei deapănă faptul învierii, credinciosul retrăește cutremurul ce se făcu, vederea îngerului în vestmânt luminat, prăvălirea pietrii de deasupra mormântului. În același ritm lanțuri de robie cad, o piatră par'că se ridică de pe suflet. Preotul continuă: „Și eșind de grab de la mormânt cu frică și cu bucurie mare au alergat să vestească ucenicilor. Și când mergeau ele, iată Isus le-a întâmpinat zicând: Bacurați-vă”. Toată lumea se închină.

Acum bucuria este deplină și glasurile tuturor se unesc în imnul de biruință: „Hristos a înviat din morți cu moartea pre moarte călcând și celor din mormânturi viață dăruindu-le”.

Pr. G. BRĂNIȘTEANU

In loc de program

Am fost chemați la conducerea Asociației noastre, în vremuri când țara se găsea la răscruce de istorie.

Am răspuns chemării nu cu gândul de a face proces trecutului, ci de a munci cu tot elanul pentru desăvârșirea operelor dascălești.

Nu ne ocupăm de trecut, oricât de dureros ar fi el. Țelul nostru este: munca, creația și solidaritatea.

Cu această lozincă pornim pe drumul spinos al realizărilor și cu ea ne prezentăm în fața colegilor, care peste câteva zile sunt chemați să ne încredințeze legal mandatul de reprezentanți ai lor.

Dar, dacă nu anunțăm un program obișnuit, cunoaștem însă toate problemele ce preocupă învățătorimea dâmbovițeană; știm toate tai-nile și am ascultat toate șoaptele de nemulțumire pentru fostele conduceri ale Asociației.

Vom căuta să fimem seamă de toate acestea.

Vom căuta să ne îndreptăm toată munca pentru toți colegii, pentru o cât mai largă colaborare și înțelegere spre binele și întărirea Asociației noastre.

Idealul nostru este să privim înainte — pe drumul muncii și al creațiilor, iar roadele să fie cât mai îmbelșugate.

Nu ne va abate nimeni din drumul croit în ea peți cu toate tăria drepturile învățătoresți.

Pentru aceasta, este nevoie să lăsăm la o parte ambițiile și ura, să fim un corp indisolubil, care să nu ia în seamă pe cei ce caută să micșoreze entuziasmul celor ce vor să muncească și să pună ordine acolo unde este nevoie.

Indepărtând dintre noi suspiciunile și tendințele rele, să grupăm în jurul Asociației toate energiile însufleșite cu dor de muncă și fără interese personale.

Lăsând la o parte tot ceace este strein și căunător preocupărilor profesionale, să îmbrățișăm revista noastră — singurul organ care ne face cinste în lumea cărțurilor.

În ea vom găsi toată strădania și tot sbuciumul de fiecare moment al veteranilor noștri.

În paginile ei, s'a consemnat tot ce poate fi mai nobil, mai frumos și mai curat din sufletul învățătorului dâmbovițean.

Din filele ei, putem desprinde toate preocupările bătrânilor dascăli, — preocupări ce ne pot fi cea mai bună călăuză pentru ziua de mâine.

Paginile ei au răspândit atdta hrană sufletească încât își merită cu adevărat rolul de: „crainic răscolitor de văi și dealuri“.

Se cuvine deci — dela noi cei de astăzi — să căutăm ca acest organ de publicație să devină nervul principal pentru viața dascălească a județului nostru.

„Ca un sol purtător de vești, de energie și de muncă“, „Graiul Dâmboviței“ trebuie să devină ca ceva indispensabil în orientarea de toate zilele a învățătorului.

În acest scop, consider ca o datorie de conștiință, îndemnul pentru toți colegii — tineri și bătrâni — de a scrie la revistă și de a o sprijini în mersul ei normal.

Sunt multe de făcut. Sunt multe de scris și multe de învățat.

Pentru toate acestea, fac un apel călduros

către toți colegii din județ, ca fiecare să contribuie la munca sinceră și cu gând curat, la creațiile și la solidaritatea deplină a Asociației noastre.

În ciuda vitregiei vremurilor în care trăim, să ne strângem iarăși rândurile și să pornim înainte — la muncă — încrezători în destinele neamului și în puterea conducătorilor săi.

ION BUTĂROIU
Președintele Asociației

„De cum vei intra pe poarta școlii, felul cum îți se înfățișează orânduirea din curtea ei, îți va oglindi pe învățător.

În satul cel mai îndepărtat și mai părăsit, în localul cel mai nepotrivit, învățătorul poate face din școală sa o casă de civilizație și de cultură“.

(D. V. JONI — „Către învățători“)

Cultură, viață practică, profesie

În discuțiile care privesc problemele școlare întâlnim adeseori termenii de cultură, viață, profesie. Întrebarea lor, însă, nu e totdeauna fericită.

Astfel, unii rup „cultura” de „viață” și — după aceasta — cercetează, apreciază pe fiecare în mod deosebit, ca niște entități cu existență proprie.

Alții înțeleg că „viața practică” e tot una cu „profesia” și nu țin seama de fiecare dintre ele.

Aceasta provoacă multe neînțelegeri în deslegarea problemelor școlare și împinge chiar către încheieri cu totul ciudate. De aceea, îmi propui să le lămuresc tocmai în legătură cu problemele școlare.

Cultura e înțeleasă, în mod obișnuit, ca o sumă de cunoștințe despre noi și lumea înconjurătoare. Acest fel de a înțelege cultura goleşte ori sărăcește conținutul noțiunii cultură de caractere esențiale, reducându-i-l numai la o parte din aceste caractere și, prin aceasta, identifică totul cu partea. Nimeni nu poate tăgădui că știința, cunoștințele despre lume nu fac parte din conținutul noțiunii cultură; dar nu sunt numai ele. Chiar înțelesul dintru început al culturii a însemnat mai mult decât cunoștințe. A însemnat și dezvoltare, deprinderi de viață, desăvârșire. Astăzi, încă, e întrebuintă noțiunea cultură în acest înțeles complet.

Când spunem om în stare de natură și om în stare de cultură, noțiunea cultură e luată în înțelesul de cunoștințe, de depășire a unui anumit stadiu de mentalitate, anumite deprinderi de viață și o stare de perfecțiune care-l deosebește profund de primitiv și animal.

Faptul grav, însă, nu e acela că, în vremea noastră, noțiunea cultură nu ar păstra înțelesul ei originar integral, ci e acela că, în deslegarea problemelor școlare, o întrebuintăm în înțelesul ei unilateral, parțial, de cunoștințe, știință.

Această întrebuintare a noțiunii cultură într'un înțeles restrâns și redus numai la cunoștințe face neexplicabilă și chiar nevalabilă cultura.

De unde răsar, de unde încolțesc aceste cunoștințe care se cheamă cultură? Din neant? Sunt independente, entități în afară de om, de viața lui? Nu. Aceste cunoștințe, numite cultură, sunt legate de om, de viață și din om și viața lui isvorăsc. Dispară omul de pe pământ și nu se va mai vorbi de cultură. Atât e de legată cultura de om și viață încât nimeni nu întrebuintează această noțiune de cultură pentru natura anorganică, moartă

Spunem cultura omului, cultura plantelor — de către om; dar nu spunem: cultura granitului, a diamantului.

Cunoștințele se nasc și se dezvoltă în om de pe urma legăturilor acestuia cu lumea încon-

jurătoare, așa după cum planta se naște și se dezvoltă din sămânța sa de pe urma legăturilor acesteia cu mediul naturii.

Prin urmare, cultura în înțelesul de cunoștințe nu se poate concepe, nu poate fi explicabilă în afară de om și viața lui. Orice cultură e după măsura omului și orice om e după măsura culturii lui, după cum orice fruct, sămânță e după puterea plantei și orice plantă e după puterea seminței.

Dacă cultura sub formă de cunoștințe nu se poate explica fără om și viața lui, atunci suntem îndreptățiți să spunem că cultura înseamnă mai mult decât cunoștințe. Înseamnă și ceea ce mai este legat de viața omului: dezvoltare, deprinderi, desăvârșire.

În acest caz e firesc ca prin noțiunea cultură să înțelegem: cunoștințe, dezvoltare, deprinderi, desăvârșire. Deci, trebuie să întrebăm cultura în înțelesul ei integral.

În acest înțeles integral cu atât mai mult nu se poate despărți cultura de viața omului. Cultura este o eflorescență a vieții omenești. Dacă o rupem de viața omului, ea se vestejește, fructul ce se ascunde în această eflorescență rămâne sec și, după aceea, nicio împrejurare nu mai poate înlesni rodirea lui.

Așa fiind, cultura și viața nu pot fi socotite ca entități cu existență proprie și niciodată nu putem merge pe linia culturii fără viață și pe linia vieții fără cultură.

Să intrăm în școală și să vedem ce s'a întâmplat de pe urma faptului că s'a întrebuit noțiunea de cultură în înțeles unilateral și despărțit de viață — adică pe urma faptului că s'a rupt în două ceea ce de la fire trebuia să fie una.

În primul rând, școala a fost concepută intelectualist: instituție organizată pentru transmiterea cunoștințelor.

Organizarea clasei — ca modalitate de muncă — este tipic intelectualistă și reprezintă — pentru învățător, profesor — forma cea mai comodă de a comunica și controla cunoștințele elevilor; dar nu și cea mai sigură pentru însușirea acestor cunoștințe și, mai ales, pentru legătura lor organică cu viața copilului și de-

săvârșirea ei. Programa cu obiectele de învățământ, manualele didactice, lecțiile, temele, examinările, notările, promovările, metodologia, mobilierul didactic, etc. sunt mijloace cu caracter pur intelectualist.

Analizez într'o altă lucrare a mea — Comunitățile de muncă — structura clasei și funcționarea ei în școala românească. Încât, aici, nu mai revin; ci rețin numai constatările de mai sus.

Toate încercările de organizare a școlii n'au izbutit s'o scoată din făgașul intelectualist.

De la școala primară până la cea universitară, constatăm păstrarea cu habotnicie a acestui caracter intelectualist. O încercare serioasă de a schimba caracterul intelectualist o întâlnim în actuala lege de organizare a școlii primare. Dar funcționarea școlii primare e cu totul departe de concepția integralistă a culturii și educației ce stă la temelie legii și pe care legiuitorul a intenționat-o. Viața practică a rămas mai departe despărțită de cultură, sau, mai bine spus, în afara culturii-cunoștințe. Nu le întâlnim împreună nici în școala primară, nici în societate. Școala continuă să învețe pe copii mai departe ca să știe și nu-i deprinde a putea sau îndeplini ceva. Societatea se complace în a prețui pe oameni numai pentru că sunt învățați, nu pentru că sunt îndemânatici în problemele vieții.

Ceea ce e mai ciudat e că acest divorț între cultură-cunoștințe și viața practică e socotit de foarte mulți atât de firesc, încât nu pot înțelege absurditatea lui.

Acum 40 de ani d. prof. de pedagogie I. Găvănescul de la universitatea din Iași, introduce lucrul manual în seminarul pedagogic, al cărui director era. După 8 ani de practicare a lucrului manual în liceul universitar, cere o aprobare oficială din partea Ministerului Instrucțiunii publice.

Din partea Ministerului Instrucțiunii publice i se răspunde: „...nu putem admite experimentarea cu introducerea lucrului manual în acel seminar, căci aceasta ar însemna o modificare în program și n'ar avea o potrivire cu școlile existente, pentru care seminarul pedagogic prepară personal“.

În 1931, ministrul școalelor Nicolae Iorga introduce oficial lucrul manual în licee. Această complectare a programului de liceu a provocat o dârză rezistență chiar din partea profesorilor secundari, spunând că ea înseamnă o simplă „diversiune de guvernământ”.

Legiurile următoare — cu toate șovăirile — au păstrat lucrul manual în programa liceelor de băieți, dar fără să i se înțeleagă totuși rostul lui adevărat. Practicarea lucrului manual sau era facultativă, sau era lăsată în seama unor improvizați, incapabili de a face legătura dintre cultură și viață. Încât, în fapt, cu toate prevederile legii, lucrul manual nu-l întâlnim în liceele de băieți.

Deci, ori de câte ori oamenii noștri de pe treptele cele mai înalte ale culturii au înțeles rostul legăturii aceștia cu viața societății și au încercat s'o realizeze, ei n'au izbutit. Deși toată lumea școalelor și cea interesată știa că: în școalele normale și seminariile teologice erau de mult introdus lucrul manual, practica agricolă și gospodăria; la liceele de fete erau introduse lucrul de mână și gospodăria; iar de curând ministrul Dr. C. Angelescu a organizat școalele profesionale pe baza îmbinării culturii cu profesiunea: gimnaziile și liceele industriale.

Această incapacitate de a concepe cultura legată de viață într'o unitate organică se resimte în organizările școlare de diferite grade și tipuri din țara noastră — care nu sunt firești și nici pedagogice. Sunt nefirești pentru că sunt puse pe planuri deosebite: școalele teoretice și școalele practice. Sunt nepedagogice pentru că impun profesiunea la o vârstă când nici un resort din natura copilului nu-l împinge către aceasta.

Vieța practică și profesiunea. Acest fel de a înțelege cultura este complicat și cu faptul că în concepția multora se confundă viața practică și profesiunea. Astfel, foarte mulți vorbesc despre „școala care pregătește pentru viață”. Întrebându-se această expresie, fac mai multe greșeli deodată. Pe deoparte nu lămuiesc despre care fel sau grad de școală. A vorbi numai de școală în genere înseamnă numai a filosofa asupra școlii și a nu atinge problemele concrete ale ei — care sunt cu adevărat impor-

tante sau, în orice caz, mai importante decât filosofarea asupra ei.

Pe de altă parte „pregătirea pentru viață” e luată într'un înțeles vag, general, fără un conținut lămurit. Nu e lămurit precis nici înțelesul acestei expresii.

Încât „școala care pregătește pentru viață” este o expresie fără conținut, e o înșirare de vorbe goale.

„Viață practică” înseamnă toate actele salvatoare de om pentru împlinirea nevoilor imediate și personale. Îndemânările cu care își înlătură cineva toate trebuințele vieții personale fără a aștepta sau folosi serviciile altora arată gradul de „pregătire pentru viață” al cuiva. Agerimea de spirit cu care se orientează în toate aceste trebuințe, precum și starea de spirit care-l face pe om să stea dârț fără să-și piardă cumpătul în toate încercările vieții sunt încă caracteristice aceluia ce-i „pregătit pentru viață”.

Când, însă, cineva nu poate face un pas fără proptele și fără un cârd de slugi, când în vreo împrejurare oarecare stă în drum și nu știe încotro s'o ia sau așteaptă nedumerit ajutorul altuia înseamnă că e nepregătit pentru viață — oricare i-ar fi cultura sau profesiunea.

„Viața practică”, prin urmare, înseamnă minimul elementar de îndemânări prin care cineva poate răzbate în viață, fără ca să fie numaidecât tobă de carte sau profesionist de elită. Omul de rând, profesionistul sau omul de cultură, pot să fie nepregătiți pentru viață; după cum omul de rând poate să fie mai pregătit pentru viață de cât omul de cultură sau profesionistul.

Încât, când se vorbește despre școală că trebuie să pregătească pentru viață, nu trebuie să se înțeleagă decât acest grup de îndemânări personale pe care omul, la fiecare pas al vieții, să fie în stare să le folosească.

„Viața practică” în acest înțeles trebuie să fie unul din scopurile fundamentale ale activității educative al oricărei școle, de orice grad sau tip ar fi. În școala primară cu atât mai mult trebuie să se urmărească aceasta cu cât e' unica instituție educativă care poate fi la îndemâna oricui și, în deosebi, țaranului român.

În privința aceasta, crossul și unele dintre lucrările, exercițiile și jocurile străjerești erau și pot fi o minimată „pregătire pentru viață”, în orice școală.

Trebue să constatăm, însă, că școala românească — începând de la școala primară și până la cea universitară — nu pregătește pentru viață. Chiar dacă unele dintre legiurile noastre o cer, din felul cum e înzestrată școala, întocmit programul și cum funcționează nu se poate înfăptui nimic din ceea ce înseamnă adevărata pregătire pentru viață. Bruma de cultură cât se însușește în școala românească nu poate fi scoborită în viață. Prăpastia care încă se păstrează între „cultură” și „viață practică” trebue să ne dea serios de gândit.

„Profesiunea” înseamnă „viața practică” specializată într’una din laturile ei până la desăvârșire. Leninarul, fierarul, inginerul, învățătorul, profesorul, medicul, avocatul, militarul de carieră, etc. sunt profesioniști. Profesionalul poate fi un om cu mai multă ori mai puțină cultură, sau un simplu rutinar. Poate fi sau nu „pregătit pentru viață”. Sunt profesioniști desăvârșiți, care se orientează totuși greu dincolo de domeniul specialității lor și adeseori chiar în domeniul specialității lor, deși sunt desăvârșiți, nu prind, nu pot prinde momentele care-i pot pune cu adevărat în valoare. Aceasta din pricină că le lipsește pregătirea pentru viață. Când un profesionist nu-și poate pune în valoare meritele sale înseamnă că nu e pregătit pentru viață. Când un profesionist, cu toată desăvârșirea sa, răzbate sau o duce greu înseamnă același lucru. În privința aceasta, tipul profesionistului pregătit pentru viață este evreul, dacă nu ținem seama de lipsa de corectitudine care-l caracterizează și care nu poate fi admisă nici profesionistului, nici omului pregătit pentru viață.

Dacă ne gândim la poporul nostru putem spune că, după ce are un strat subțire de cultură, e foarte puțin pregătit ca profesionist și mai ales slab pregătit pentru viață.

Încât, de aici, se desprinde necesitatea ca și profesionistul să fie pregătit pentru viață.

Școala dacă e de un grad inferior trebue să se preocupe deopotrivă de cultură și pregătirea pentru viață. Dacă e de un grad mai superior trebue să se preocupe de cultură, viață practică și profesiune.

Școala primară trebue să asigure un minimum de cultură împletit cu un grup de îndemnări de viață potrivit vârstei și mediului de viață.

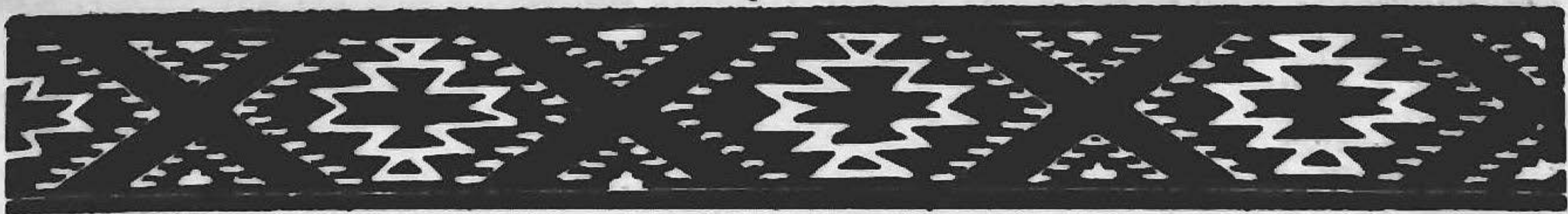
Mulți, confundând „profesiunea” cu „viața practică”, înțeleg ca chiar școala primară să pregătească profesioniști. Profesiunea nu poate fi realizată decât începând cu vârsta, când se schițează aptitudinile — adică după pubertate. În schimb, pregătirea pentru viață poate începe odată cu viața și trebue să meargă mână în mână cu cultura. Aceiași pregătire pentru viață poate înlesni mai târziu fixarea profesiunii.

Țăranul român este îndreptățit să se ferească de școala din satul lui, căci vede că ea înseamnă numai un chin pentru însușit ceva cunoștințe-cultură; dar nu pregătește pentru viață pe copilul său.

Școlile noastre profesionale sufăr și ele din pricina confuziei ce se face între profesiune și „viața practică”. Ele dau, de bine de rău, o pregătire profesională; dar nu dau și o pregătire pentru viață crezând că e îndeajuns pregătirea profesională. De aceea, profesioniștii noștri, ieșiți din aceste școli, mor de foame, deși au instrumentul cu care să-și câștige pâinea.

Din cele înfățișate cred că se desprinde limpede cât de mult sufăr actualele organizări școlare și cât de puține foloase aduc statului și neamului nostru din pricina faptului că aceste trei noțiuni — cultură, viață practică și profesiune — sunt greșit sau necomplet înțelese și nu se ține seamă de adevăratul raport — cel organic — care trebue să fie între ele.

N. C. ENESCU
profesor de pedagogie
Focșani

Tudor Vladimirescu și țărani

Englezul W. Wilkinson care a vizitat țara noastră, scrie în 1821, că: *„Nu există un popor mai apăsător de despotism și mai zdrobit de impozite și taxe ca țărani din Țara Românească și Moldova; nimenea nu ar suporta cu aceeași răbdare și cu aceeași resemnare nici jumătate din greutățile care îl copleșesc. Totuși, fiind obișnuit cu această stare de servitate care ar părea intolerabilă altora, ei sunt incapabili de a concepe speranța unei stări mai bune. Depresiunea morală, la care ei sunt de obicei supuși, s'a transformat într'un fel de amorțeală și neputință, care-i fac deopotrivă de indiferenți și neștiutori atât la bucuriile vieții, cât și la amărăciunile suferinței și ale durerii“. Ei nu aveau „locuință fixă și obligatorie“ ci aveau deplină libertate de a schimba locuința la sfârșitul angajamentelor cu proprietarii. Dar clasa cea mai considerată a acestor țărani părăsește rar locul, unde întâmplarea a așezat-o odată, cel puțin dacă nu este forțată de motive imperioase. „Nu există nici un semn regulat pentru aranjamentele dintre țărani și proprietarii de moșii“. Boerii nu cultivau niciodată ei moșiile lor, ci părțile mai productive le dau acelor, care le făceau cele mai avantajoase oferte în bani, iar cele mai puțin productive le dau țăranilor, cari locuiau pe moșie.*

Descrierea aceasta făcută de un Englez, este foarte importantă fiindcă ne dovedește, că țărani nu erau pregătiți pentru o revoltă. Deaceia revoluția din 1821 nu este revoluția țăranilor, ci a lui Tudor Vladimirescu pentru țărani.

În prima sa proclamație, din 22 Ianuarie 1821, către tot poporul român, el scrie: *„pe balaurii cari ne înghit de vii, căpeteniile noastre zic, atât cele bisericesti cât și cele politicești, până când să-i suferim a ne suga sângele din noi? Până când să fim robi?“* Li cheamă să vină la el *„ca, cu răul să-i pierdem pe cei răi“*. Dar să nu se atingă de *„casa vreunui negțător, orășan sau țăran, decât numai binele și averile cele rău agonisite ale țăranilor boieri să se jefuiască“*, cari *„nu vor urma nouă, precum suntem săgăduiți, numai ale acelor să se ia pentru folosul de obște“*. Acești boieri sunt socotiți de Tudor Vladimirescu *„lupi nemilostivi“*, *„cari ne-au mâncat dreptățile“* și *„ne mănâncă de vii“* și *„tiranii noștri cei cumpliți“*. Din cauza lor *„au rămas ticăloșii țărani mai goi decât morții cei din mormânturi“*. Primind o scrisoare dela Vornicul Nicolae Văcărescu, îi răspunde: *„Pre semne dumneata pre norod cu al cărui sânge s'a hrănit și s'a poleit tot neamul boieresc, îl socotești nimic și numai pe jefuitori*

li numești patrie". „Că patrie se cheamă norodul, iar nu tagma jefuitorilor“.

Tudor Vladimirescu a căutat să facă să se creadă, că revoluția sa nu este o revoluție personală, ci revoluția poporului. Deaceea el scrie boierilor Divanului.

„Eu de capul meu nici de cum n'am plecat, stră de cât norodul cel amărit și desădit al acestei ticăloase țări“ „ne mai putând suferi arzimea focului, care le-au pus preste capete, cu toții într'un gând s'au unit și au hotărât ca să se scoale, cu mici, cu mari“ „Și știindu-mă norodul pe mine, dintr'alte vremuri, că sunt un adevărat fiu al patriei mele, cu silnicie m'au lua a le fi și la aceste vreme chivernisitor pentru binele și folosul tuturor“. Văzând „cinstita porunca D-voastră, supus fiind m'am ridicat din loc ca să plec, iară Adunarea norodului, nu numai că nu m'a lăsat ci încă sub mare pază m'a pus“. Boierii însă erau perfect informați că poporul nu s'a revoltat, ci Tudor Vladimirescu, prin agenții săi, a căutat să revolte poporul. Deaceea pe deoparte, intervin pe lângă el să înceteze revoluția, iar pe de altă parte iau măsuri să înăbușe revolta țăranilor.

Astfel „trimeșii amăgitorului Teodor, ridicând locuitorii din satul Băileștii Românesci, Băileștii Srăbesci și vreo câțiva din satul Cioroiul“ Slugerul Solomon i-a bătut și i-a silit să se predea, faptă pentru care divanul îl laudă și-i trimete 500 taleri, din care 250 pentru calul, ce i s'a împușcat, iar restul să fie împărțiți pandurilor de sub comanda sa. Alături de Tudor Vladimirescu, nu găsim țărani, ci Arnăuți și Panduri. Ceva mai mult el caută să atragă pe boieri și le scrie: „Acum aveți D-voastră vreme a scăpa de hula tuturor neamurilor să vă faceți patrioți adevărați, iar nu vrăjmași ai patriei precum ați fost până acum“. Ii îndemnă: „să urmați precum au urmat strămoșii noștri, adică să vă învoiți cu norodul la cererile ce face; pentru că ei nu cer un lucru necuviincios sau care să nu-l fi avut, ci cer o dreptate, care poate fi D-voastră de mare folos“. Printr'un trimes al său Tudor Vladimirescu, cere Divanului: 1) „să lipsească de aci înainte toate mâncătoriile din țară“ 2) să se despăgubească locuitorii cei

ce s'au nedreptățit. 3) să se chezășuiască izbăvirea atât a lui, cât și a celor depre lângă dânsul și plata unora din oamenii săi“. Într'o cuvântare ținută pandurilor, el spunea: „Până ezi nu v'am descoperit pricina tainică a sculării mele. Nu dela mine singur am luat armele ci în înțelegere cu mai marii noștri; și deaceea nici nu privesce această mișcare la atingerea boierilor, cari nici nu ni se împotrivesc cu dânsul, fiind greșită ideia ce v'ați făcut de dânsii“.

Ii încunoștințează că pornirea aceasta este din porunca împăratului Alexandru al Rusiei și privește nu numai la mântuirea noastră, ci și a întregului neam grecesc“. „Rușii ne vor ajuta, ca să cuprindem cetățile turcești din marginea Dunării ce cad în partea noastră și apoi ne vor lăsa a ne cârmui singuri cu legile noastre“. Aceasta dovedește, că revoluția din 1821 s'a făcut după îndemnul Rușilor și că dela început ea n'a avut un caracter pur social, ci politic. Chiar din prima proclamație se vede că Tudor Vladimirescu era înțeles dela început cu o parte din boieri. Prin mijlocirea lui Ilarion episcopul Argeșului, s'a împăcat și cu boierii rămași în București, deși aceștia nu erau sinceri. În jurământul către boieri, scrie, că s'a răsculat „spre izbăvirea răutăților, ce au cercat toți locuitorii acestei țări din pricina oblăduirii Domnilor, ce au stăpânit până acum“. În proclamația ce dă către toți locuitorii orașelor și satelor din județe, Tudor Vladimirescu explică această schimbare și anume, că „ajungând și aici în poliția Bucureștilor, care este scaunul oblăduirii norodului“ a găsit „mulți patrioți boieri întru asemenea bine cugetători cu ale norodului asemănați“. Deci dușmanii poporului nu mai sunt boierii ci Domnii Fanarioți. Aceștia sunt „vrăjmașii noștri totdeauna porniți spre împilări“, cari „au supt sângele sârmanilor locuitori vreme de aproape o sută de ani“. Face apel la boierii refugiați la Brașov, ca să se unească și să se înțeleagă cu boierii rămași în țară căci poate că Dumnezeu să ne scape din mâinile celor cari ne vatămă țara noastră și ne pradă drepturile noastre“. Scopul revoluției era acum: alungarea Grecilor și Domnitorilor Fo-

narioși. Nu-l mai preocupa soarta țăranilor. Astfel, într-o scrisoare din 11 Aprilie 1821 către marele vistiier Alex. Filipescu-Vulpe, el intervine, ca vâtafii din jud. Dambovița pe săteni „pentru clacă a nu-i supăra mai mult decât parale zece de casă, iar visteria să stea deocamdată, până ce va veni vremea, când iarăși după vechiul obicei să urneze”.

Dar, părăsind cauza țărănească și unindu-se cu boierii, Tudor Vladimirescu și-a semnat singur sentința de moarte. Deaceta nu trebuie să ne mire, de a putut fi așa de ușor arestat în mijlocul pandurilor săi, dus și omorât la Târgoviște de Greci, fără ca țăranii sau cel puțin pandurii să-l apere sau să-l răsbune. Boierii desigur că s'au bucurat, că au scăpat de acest „tâlnar“, „revoluționar“, „răsvrătitor“, „amăgitor și nelegiuit“, cum îl numeau. Numai Episcopul Ilarion s'a tânguit în urmă: „mare greșală am făcut, că n'am lăsat pe Tudor să taie câțiva ciocoi. Nici Dumnezeu, nici țara, nici sufletul lui Tudor nu-mi va ierta aceasta“. Revoluția lui Tudor Vladimirescu n'a avut nici o urmare asupra stuației țăranilor. S'a continuat cu vechiul obicei.

S'a căutat numai a se lămuri unele echivocuri. Astfel Obșteasca Adunare din Țara Românească, cercetând „cele ce n'au fost deslu-

șite întru această Pravilă asupra clăcașilor de pe moșii“, hotărăște, în 24 Ianuarie 1823:

1. Ca în ziua de arătură, ce erau obligați să o facă țăranii clăcași primăvara sau toamna, să iasă toate plugurile câte se aflau pe moșie, iar nu „fiecare clăcaș să-i facă câte o zi de arătură, căci mai mulți oameni nu au fieștecare plugul lor, ei să întovărășesc câte trei și câte patru de fac un plug; iar când proprietarul nu avea nevoie de ziua de arătură, atunci plătea 4 talere, „plătindu-i acești bani toți oamenii, câți sunt întovărășiți la acest plug“.

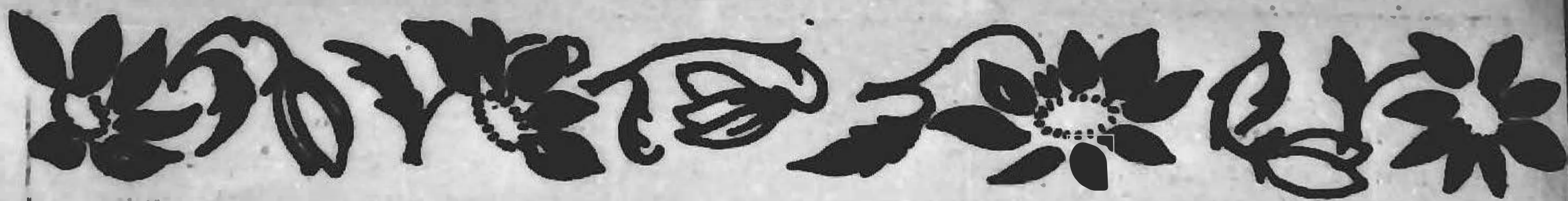
2. Carul cu lemne să-l ducă la Crăciun la moșie sau în alt ăparte, până la o depărtare de șase ceasuri; iar dacă era la o depărtare mai mare sau proprietarul nu avea trebuință de lemne, clăcașul plătea 3 talere.

3. Clăcașul va da proprietarului moșiei o găină la Crăciun și un puiu de găină la Sân-Petru, așa cum era obiceiul, „fără a fi polmi acel stăpân, să i le plătească clăcașii în bani, ci să le primească în natură“.

Domnitorul Grigore Dimitrie Ghica aprobă, în 16 Martie 1823, aceste hotărâri și le adaugă „în Pravila pământului“.

Prof. dr. AL. A. VASILESCU
(Din „Istoria Clasei Țărănești“)

Poporul copiilor

de ALAIN *)

În povestirile lui Kipling, elefantul se smucește din legături, smulge țărșii, răspunde la chemările nopții și aleargă la acel dans al elefanților, ceremonie pe care nici un om n'a văzut-o. Apoi, acest credincios prieten al omului se întoarce la țărșii lui.

Tot așa copilul exilat din poporul său stă în dosul ferestrii zăvorâte, ascultând chemarea copiilor. Copilul ține la familia sa prin legături puternice; dar el ține la poporul copiilor prin alte legături care nu sunt mai puțin naturale. Într'un sens, el e mai puțin străin în mijlocul copiilor decât în familia sa, în care nu află nici un egal, nici o ființă care să-i semene. Deaceia, deîndată ce poate, rupe funia, aleargă la joc, care e ceremonia și cultul poporului copiilor. Ce fericire deplină e atunci când imită pe semenii lui și când zărește în mișcările lor imaginea propriilor lui mișcări!

În familia sa, copilul nu e deloc el însuși; el împrumută tot; el imită ceea ce nu aparține vârstei sale; de unde urmează o plictiseală enervantă, care e rău cunoscută. Aici copilul e ca un strein, pentru că el nu trăește nici sentimentele care i se împrumută, nici acelea pe

care el le exprimă. Ceeace voim să numim răutate la unii copii, nu e, fără îndoială, decât nerăbdarea de a nu putea rupe funia și de a merge întru regăsirea poporului copiilor.

Acest popor e ateu și totuși religios: are rituri și rugăciuni în jocuri, dar fără nici un Dumnezeu exterior. Acest popor e pentru el însuși Dumnezeul lui. El adoră propriile lui ceremonii și nu adoră nimic altceva. E frumoasă vârstă a religiilor. Profanii provoacă scandal, dacă sunt spectatori; cu atât mai mult, dacă se amestecă în joc: hipocritul nu poate înșela pe acei cari sunt plini de credință. De aici isvorăsc acele schimbări din bună în rea dispoziție, nefînțelese.

Mi-amintesc de un tată indiscret, care voia să se joace cu soldații de plumb împreună cu noi copii. Vedeam limpede, că nu pricepea nimic. Propriul său fiu pierdu răbdarea și răsturnă totul. Cei mari nu trebuie niciodată să se joace cu copiii. Mi se pare că ținuta cea mai înțeleaptă e de a fi politicoși și rezervat cu ei, cum am fi cu un popor strein. Când un copil se află despărțit de copiii de vârsta lui, el nu se joacă bine decât singur.

Școala e, prin urmare, un lucru natural. Po-

*) Din „Propos sur l'éducation”.

poporul copiilor, se găsește aici în unitatea lui. Și, a învăța e încă o ceremonie; dar trebuie ca dascălul să fie străin și distant. De îndată ce se apropie de copii și vrea să facă pe copilul, izbucnește scandalul, ca și când un profan ar pătrunde într'o societate secretă.

Poporul copil are legile lui sfințite și el le păstrează pentru sine. Această legătură atât de puternică între camarazii de joc mai leagă încă pe omul matur și îl transformă îndată în prieten, într'un anumit fel, cu alt om, pe care nu l-a mai văzut de douăzeci de ani și pe care aproape că nu-l mai cunoaște. Poporul copiilor crește astfel și devine poporul oamenilor, străin

față de mai marii lui, străin de acei cari îl urmează.

Conversația cu un frate mai mare e întotdeauna dificilă; cu un tată e aproape imposibilă. Este mai naturală cu un străin de altă vârstă; și e mai naturală cu un dascăl de scris sau de socotit sau de literatură, pentru că dascălul simte și respectă deosebiri, pe când un tată sau un frate vor să se apropie și să înțeleagă și îndată se enervează, pentru că nu izbucnesc. Astfel dascălul se vede a fi ambasador sau negociator între poporul părinților și poporul copiilor.

Trad. n. ț.

Spre o mai bună educație și instrucție a elevilor

Colaborarea dintre școală și familie

Școala se străduiește să-și organizeze munca ei cât mai bine și urmărește din toate puterile să realizeze o educație integrală, cu predominarea elementului moral, social și național, în spiritul vremii de azi.

Dar școala, nu reușește întotdeauna să facă tot ceea ce ar putea să facă pentru educația elevilor ei. Una din cauzele acestei nereușite este lipsa de colaborare între școală și familie.

Problema colaborării școlii cu familia, în vederea realizării unei educații cât mai complete, nu este nouă. Colaborarea dintre școală și familie a preocupat întotdeauna pe toți oamenii școlii.

mult ca oricând și cere o rezolvare fără întâr-

Astăzi, însă, această problemă se agită mai ziere.

Din articolele ce apar din ce în ce mai des în presă, vedem că nu numai oamenii școlii ci și alte cercuri, mai largi, se arată tot mai mult preocupate de colaborarea școlii cu familia.

Este incontestabil că pentru a se putea realiza cât mai mult din scopurile urmărite în educația și instrucția elevilor, școala trebuie să

câștige colaborarea familiei. Colaborarea strânsă și permanentă dintre școală și familie, dintre învățători și părinți este absolut necesară.

Fără această colaborare educația morală a elevilor nu este posibilă. Toți cei cari avem misiunea atât de plină de răspundere a educației copiilor, ne dăm bine seama cât de mult suntem stânjeniiți în munca noastră, prin faptul că nu există o înțelegere deplină, o colaborare armonică între familie și școală. Adeseori aplicarea practică a măsurilor luate de școală întâmpină greutăți, fiindcă de multe ori nu există concordanță între hotărârile școlii și vederile familiei. Copilul simte adeseori această opoziție între influența școlii și aceea a familiei. Școala rămâne de obicei izolată și e tratată de multe ori cu neîncredere ba chiar cu ostilitate, tocmai de părinți cari ar trebui să conlucreze cu învățătorii, spre a face o operă deplină. Așa se explică faptul că munca școlii se diminuează sau chiar se anulează când întâlnești împotrivire din partea familiei. Străduințele școlii rămân astfel zadarnice fiindcă ceea ce clădește ea în inima și sufletul copilului se dărâmă în casa părintească.

Căror cauze se datorește lipsa de raporturi între școală și familie?

În primul rând părinții, în majoritate nu au în materie de învățământ noțiuni clare și de aceea ei nu pot să fie de acord cu hotărârile luate de școală. Această lipsă constituie o piedică serioasă în calea strângerii raporturilor dintre școală și familie. Ea trebuie neîntârziat înlăturată.

În al doilea rând mulți părinți nu-și dau seama de rolul lor educativ și-și trimit copii la școală ca să scape de ei de acasă. Aceștia atribuie școlii, aproape exclusiv, rolul principal de educatoare a copilului. Cu încredințarea acestuia pe mâna școlii, socotesc rolul lor educativ ca aproape terminat. Părinții, cari cred că educația este numai o sarcină a școlii, fac o mare greșală. Greșala aceasta e foarte răspândită și trebuie combătută cu tărie. Educația e departe de a fi o funcțiune exclusiv școlară.

Familia are un rol mult mai decisiv. Ea influențează într-o măsură care depășește puțința de realizare a școlii, pentru că mai multă vreme trăește copilul în casa părintească decât la școală. Școala reține pe copil aproximativ 200 de zile dintr'un an, iar în aceste zile, abia câte 4-5 ore pe fiecare zi. În tot restul timpului, care este mult mai îndelungat decât cel petrecut la școală, copilul trăește sub acoperământul părintesc, deci sub raza influenței familiei. Își fac, deci, o greșită și primejdioasă socoteală părinții care cred că educația este numai opera școlii și, lăsând toată grija în mâna învățătorilor, își închipuiesc că i-au și întărit cu puterea lor de influență. Învrăurirea familiei este mai mare și dacă nu se silește să-i dea ea îndrumarea cea bună, copii vor aluneca pe calea greșită a imitării exemplor rele care vor avea repede ecou în sufletul lor.

Pentru a preveni astfel de urmări, școala va căuta, prin toate mijloacele cele mai potrivite, să-și câștige cu orice preț colaborarea strânsă și permanentă a părinților, în educația și instrucția elevilor.

Mijloacele practice pentru realizarea unei cât mai strânse colaborări între școală și familie sunt următoarele:

1. Vizitele învățătorului în familie. Acestea se pot face cu ocazia culegerii datelor necesare întocmirii fișelor școlare, la facerea recensământului, la boala câte unui elev, etc.

2. Vizitele părinților la școală. Directorul școlii și învățătorii vor invita cât mai des pe părinții copiilor la școală și se vor informa dela ei de felul cum își întrebuințează elevii timpul liber. Cu aceste prilejuri, vor afla și părinții dela învățători situația copiilor la învățătură și conduită.

Spre a câștiga familia cât mai mult în această colaborare, se vor organiza serbări școlare, șezători, etc. Serbările se pot organiza la începutul și încheerea anului școlar, la sărbătorile naționale, la Crăciun, la Paști, la sărbătoarea sădirii pomilor, precum și în alte zile de Duminică și sărbători, după împrejurări. Prin aceste manifestări culturale se poate atrage multă lume și se strânge tot mai mult legătura dintre școală și familie.

4. Conferințe în mod regulat pentru instruirea părinților asupra diferitelor chestiuni relative la educația copiilor lor. În cadrul acestor conferințe, școala va aduce la cunoștința părinților diferite ordine și legile școlare, va arăta clar și simplu ce are școala să aștepte dela familie.

5. Organizarea întrunirilor regulate ale părinților cu învățătorul clasei copiilor lor, pentru discutarea în comun a diferitelor probleme de educație. Cu aceste ocazii, învățătorul îi primește prietenește, le vorbește cu prudență, având veșnic înaintea ochilor îndulcirea relațiilor dintre școală și familie.

6. Creierea unei societăți de părinții elevilor fiecărei școlii, care să urmărească scopuri educative.

7. Participarea părinților elevilor la excursii, la ședințele de lectură, etc.

8. Tot în vederea scopului de colaborare între școală și familie se poate crea pe lângă fiecare școală o bibliotecă pe clase, cu cărți și reviste, cari să fie o călăuză sigură în educație, pentru părinți. Iată o serie de măsuri cari pot asigura o colaborare reală între familie și școală.

Problema colaborării dintre școală și familie nu este tocmai simplă. Pentru rezolvarea ei trebuie o activitate variată și intensă care cere multe eforturi și mult spirit de sacrificiu. Se cere mai ales la început un tact, o răbdare și o încredințare deosebită. Zi de zi, răbdători și atenți, prin mijloace bine chibzuite, bine alese după împrejurări, și printr'un deosebit tact, vom săvârși, încetul cu încetul, minunea apropierii familiei de școală, vom ajunge la mult dorita colaborare între școală și familie.

Toată reușita acestei colaborări atârnă în primul rând de perfecta colaborare, dintre directorul școlii și ceilalți învățători. Întâi sta-

bilirea unității de vederi, stabilirea unei depline înțelegeri între membri aceleași școli, în sprijinul muncii școlare.

Soarta copiilor stă în mâna noastră, a școlii și a familiei.

Să căutăm deci, cele mai bune mijloace pentru a din aceste două instituțiuni, să facem o singură forță pusă în serviciul instrucției și educației școlarelor noștri.

Numai din strânsa, sincera și neobosită lor colaborare, învățământul va putea da roadele pe care țara le așteaptă.

TRAIAN FURTUNĂ

Să credem în noi

„Inter arma silent musae” sună un lapidar și tăios dicton latin.

Sărmane muze, ce soartă crudă vă rezervă bubuitul tunului și zângănitul de arme!

Voi, ființe imateriale și eterice, în ce colțuri îndepărtate de lume vă veți fi ascuns!

Ne dăm seama că sufletul vostru plăpând și delicat nu poate trăi în climatul nou.

Dacă voi suferiți, e dureros, dar că noi suferim e cumplit.

Și lucru ciudat, cu aceeași forță obsedantă și chinuitoare ne vine în minte alt dicton:

„Primum vivere deinde philosophari”. Cum să dăm drum liber fanteziei să se înalțe în sfere abstracte, când acest imperativ material ne ține legați de pământ?...

Și cum să reziste sărmana și fragila ființă omenească, când însăși natura prin cataclismele ei s'a răsvrătit contra omului?

Înțelegem toată tragedia acestui suflet chinuit și înțelegem de ce se trage mai adânc în el și sgribulit așteaptă timpuri care să-l readucă la vechile deprinderi:

Ce sens adânc are poezia lui Blaga: Amurg de toamnă:

O, sufletul!

*Să mi-l ascund mai bine în piept și
mai adânc,*

*Să nu-L ajungă nicio rază de lumină:
s'ar pârбуși*

E Toamnă.

Arta este repaosul inteligenței, spune Maiorescu, poezia este „une noble inutilité” spune D-na de Staël.

Cum să odihnim și să recreem o minte preocupată de lucruri mărunte și trecătoare!...

Dacă este adevărat că literatura clasică formează elementul permanent și stabil al unei culturi, nu este mai puțin adevărat că elemente noi se adaogă în timp la această cultură.

Revistele s'au împușinat, cărțile s'au rărit. Singură „Gândirea” încearcă să suplinească lipsurile unei culturi sdruncinate în rosturile ei.

Dacă vechile culturi apusene, pot să trăiască prin operele lor clasice, noi popor tânăr în plină evoluție, suntem stânjeniți în drumul nostru!

Unde este mintea iscoditoare și îndrăzneță a frământatului „Ibrăileanu”, unde este mîn-

cea larg-cuprinzătoare a lui Stere dela „Viața Românească“, unde este spiritul adânc și clar al lui Maiorescu dela „Convorbiri literare“? Unde sunt toți acei autentici cărturari de adâncă simțire românească dela Semănătorul, Vatra, Convorbiri critice, etc.? Unde sunt toate acele sfinte firi vizionare, ...cum le spune poetul?

Ce adânc răsună în timp cântecul lui Mureșan dela 1848, ce rezonanță deosebită au cânteccele eroice dela 1877, ce sguuitoare sunt scenele de eroism din războiul cel mare și ce chinuitor și cumplit este pentru conștiința românească lipsa unui eroism pe care să-l proslăvească.

Imaginația colorează și amplifică faptele eroice. Noi nu putem cânta isprăvi imaginare!

Un sentiment de îndoială și nesiguranță se pare că ne stăpânește.

Să înlăturăm din mintea și sufletul nostru orice urmă de scepticism și să credem cu toată tăria că spiritul autentic românesc, creiator de ideal și frumos va renaște ca și pasărea Phoenix din cenușa ei.

— Un neam trăit și călit prin suferință, nu poate să dispară, oricât de vitrege ar fi vremurile pe care le străbate.

După cum Dante avea nevoie de un purgatoriu pentru curățirea sufletelor, tot așa și noi oțeliți de suferință vom găsi calea către adevăr și frumos!

Cât de aproape de noi îl simțim pe Alexandrescu:

După suferinți multe, inima se împietrește,
Lanțul durerii uitaiu cât e de greu,
Răul se face fire, simțirea amorțește,
Trăesc în durere ca 'n elementul meu.

Prof. A. TOMESCU

Și filmul se deapănă mereu...

Printre florile de liliac cu parfumul furat de vânt până departe în zărilor albastre ale primăverii, rătăcesc pașii șovăitori ai Lianeii. Și azi, ca și ieri, ca și totdeauna, cu aceeași tristețe nedefinită în suflet, cu același potop de gânduri nostalgice, cu aceleași nedumeriri, a venit să-și poarte printre flori povara mai grea decât puterile ei. Simte că aci, în tovărășia florilor, fiecare mugur vrea să-i spună o șoaptă, fiecare petală vrea să-i alunge tristețea undeva într'un colț depărtat al uitării, fiecare corolă îi închină o mângâiere. Numai în acest cadru maiestos se mai poate înfiripa, mai poate încolți nădejdea în sufletul ei; numai aci alele grădinii și corul florilor, alături de caisul bătrân șoptesc duios numele lui Puiu...

Vântul pribeag și hoinar îi smulge șuvițe de păr cu care se joacă în bătaia soarelui dându-i o înfățișare de fetiță sburdalnică cu obrăjori rumeni, chemând-o iar la acel „odinioară“, când glasul și chiotul ei, făceau să răsunete toate văile și poenile din jurul conacului, acum, tot atât de trist, tot atât de pustiu și el...

Bilanț trist!

Privește la filmul vieții ei, care i se cinematografiază și pe care ar vrea să-l prindă; din care ar vrea să rețină clipele frumoase cu care să trăiască, dar care-i scapă ca o nălucă. Intinde mâinile cu credința că va putea opri mă-

car o fărâmă din frumusețea de atunci, dar ele cad neputincioase întocmai ca un stol de păsări istovit de depărtări.

Ca un nebun care vrea să atingă și care gonțe depărtările pentru a prinde — fata morgână — aleargă astăzi Liana, după viața ei.

Și filmul se deapănă mereu...

O vede trăind încă odată pe Liana aceea cu părul castaniu răvășit de vânt, în goană nebunească a celui mai mândru și mai blând cal din lume; o vede pe fetița aceea sburdalnică alergând în bătaia prietenoasă a razelor de soare cu șorțul plin de albastrelele pajistelor, cu mâinile pline de fel, de fel de găze, de fluturași cu aripioare de argint.

Liana de atunci s'a ascuns par'că în negura anilor.

Zadarnic o mai caută în noaptea amintirilor.

Pe ecran apare Liana, fata plină de viață a pensionului, care cobora în sufletele coplesite de griji uitarea și bucuria vieții, bucuria de-a trăi — și pe care astăzi, n'o mai are nici pentru ea —; apare pe ecran fetița care putea înveseli cu ghidușiile ei întregul pension, dela directoarea cu părul de argint, până la cea mai micuță fată din anul întâi. Părul revărsat în bucle și zâmbetul imprimat veșnic pe buzele Lianeii, descreșea orice frunte, turna ca din-

tr'un potir nesecat, bucuria în sufletul celor din juru-i.

Privește ca un străin Liana, pe fetița aceea care în serile cu lună plină și cu cerul presărat de făclii aprinse, în tovărășia brazilor din jurul pensionului, așezat la poale de munte, cu viora în mână revărsa potop de cascade în noaptea ce se lăsa din ce în ce mai adâncă.

Adeseori, în liniștea curată a acestor nopți pe care fetele pensionului ar fi vrut să le prefacă în zile, un vultur rătăcit își fâlfâia aripele deasupra brazilor, atras și el parcă de vraja arcusului. Ochii fetelor se ridicau să deslușească în înaltul cerului fâlfâirea vulturului și-i coborau cu zâmbetul pe buze:

— „Vulturul tău Liana!

Vulturul acesta care se desprinde din înălțimi de câte ori venim aici, e un simbol; e un prevestitor al culmilor pe care trebuie să ajungi tu“.

Muzica era ruptă din ființa ei. Muzica dădea o notă de pronunțată seriozitate, unui chip de copil. Tot potopul de energie i se risipea la auzul unei melodii. De-ar fi stat zile și zile întregi, într'o sală de concerte, n'ar fi simțit niciodată nevoia de-a mânca. Muzica făcea din sufletul Lianeii, un suflet de om mare. Era o transformare pe care rar o întâlnești în viața comună oamenilor. La auzul muzicii, trăia în Liana două ființe: prima de copil, cealaltă de adult.

Și filmul se deapănă mereu...

Se'nclid porțile pensionului, plângând într'un scârțâit prelung veselia care dispare din el, plângând tăcerea de mormânt pe care trebuie s'o îndure până la Septembrie, plângând tăcerea ce l-a învăluit odată cu plecarea fetelor, plângând posomorît și trist! Plânge pensionul după Liana, dar, râde conacul copilăriei, râd florile grădinii, o îmbrățișează florile albe de liliac, îi sărută mânuțele trandafirii. până când se preling firisoare roșii de sânge din ele.. își pleacă fruntea cu gând de-a i se așterne la picioare, garoafele.

Și ea, are pentru fiecare un zâmbet, pentru fiecare o glumă, pentru fiecare o desmierdare. Era parcă și ea ruptă din cadrul acestei gră-

dini... Odată cu sosirea Lianeii conacul lua aer de sărbătoare. Se deștepta parcă dintr'o amorțire în care stătuse multă vreme. La fiecare vacanță, Liana se întorcea tot mai mare, tot mai frumoasă... În fiecare vacanță la apariția Lianeii, se umezeau ochii lui Moș Gheorghe; în fiecare vacanță se rostogoleau boabe de rouă în poala mătușicăi Irina la gândul dureros că n'a trăit doamna, să vadă cât de frumoasă și sveltă s'a făcut domnișoara. Mama Lianeii murise cu ani în urmă, cu durerea nemăsurată de a-și lăsa fetița mică.

Când ultimele licăriri de viață se mai săbăteau în pieptul muribundeii, pe buze licăreau și cădeau ca lovituri grele de târnăcop în liniștea ce cuprinsese toată casa, șoapte sfâșietoare, stînse...

— „De-ași fi trăit să-mi văd pe Liana mare, n'ași fi simțit că mor; de-ași ști voi cu ce mândrie mă uitam la acest soare al zilelor mele, nu m'ași lăsa să mor... Indură-te, cerule, de Liana mea. Liana... Liana...“

Vorbele — ultimele vorbe ale sufletului ce-și lua sborul spre cerul albastru, — stăruiau greu, înfiorător de greu în urechile celor din jur, încremeniți de desnădejdea pe care destinul o voise așa și nu altfel. Iată pentru ce la amintirea lor și la înfățișarea mândră pe care o căpăta văzând cu ochii, Liana, se umezeau ochii celor dela conac. Acea despărțire iremediabilă plutește tot atât de stăruitor și dureros la conac și astăzi, când vremea a încercat s'o acopere cu petalele uitării.

Acum Liana se strecoară cu aceeași pași ai copilăriei printre florile grădinii, dar nu cu aceeași inimă. Atunci florile râdeau în fața ei; acum florile își pleacă fruntea sfioase spre a nu-i turbura amărăciunea. Se luptă cu viața Destinul vrea să facă din ea o învinsă a vieții; destinul vrea să-i fure idealurile la care s'a încălzit mereu ființa ei. Ii imploră acestui destin, o licărire de noroc! Lângă toate celelalte bunuri pe care cerul i le-a oferit din plin, vrea un grăunte de noroc.

Atât numai!

Și filmul se deapănă mereu...

Din trecutul frumos nu i-au mai rămas

prieteni decât florile și muzica. Acum găsește în ele o frumusețe tristă, găsește în ele poezia resemnării. După ce atâtea zile senine s'au irosit în depărtări, tovarășul adevărat al zilelor de tristețe nu-l mai găsește decât în radio-ul ce stă pe studio, așteptându-și stăruitor stăpâna. Pe bolta albastră, spre seară, în ziua aceea de bilanț apăsător, se lasă nori negri, nori grei ce amenință și prevestesc deslănțuirea unei furtuni năprasnice. Amenințarea aceasta, a fulgerelor ce brăzdează în zigzag neconținut cerul, o face pe Liana să iuțească pașii spre conac. În drum prinde cu mâna flori și frunze, spunându-le „noapte bună“; le prindea în îmbrățișeri drăgăstoase cu un „pe mâine dimineată florilor“. Când pășește scările, furtuna se deslănțue isbind cu furie nebună în geamuri.

S'a abătut furtuna ca un blestem asupra grădinii ei dragi...

Se sbat florile de liliac, implorând par'că ajutor, s'au culcat trântite brutal la pământ la-lelele și garoafele!

Cântă monstruos glasul vijeliei, isbiud în coarde și împărțind moartea în grădina Lianeii. S'a deslănțuit parcă furtuna aceasta, cu rândul de-a stinge frumusețea vieții și-a cânta într'un monoton ison, gama fatalității și desnădeidei.

A venit ea să întregească decorul tristeței din sufletul Lianeii?

Plânge și furtuna alături de sufletul ei lipsit de bucurii?

Pentruce a încercat să cheme tocmai astăzi, — când se împlinesc două luni de chinuitoare așteptări, fără un rând măcar dela Puiu — la judecată, toată frumusețea zilelor îngropate de mult?

...Și furtuna îi asurzește urechile iar sbuciumul florilor din grădină, inundă genele ei mătăsoase. Fuge dela fereastră, fuge să nu mai vadă priveliștea aceasta sfâșietoare. Se îndreaptă spre radio și stă cu capul între mâini, deasupra lui. Simte aci, simte în urechi și mai înfiorător glasul furtunii și apasă pe butonul dela radio. Poate că așa nu va mai auzi tânguirea furtunii, tânguirea pomilor și florilor dragi, tânguirea caisului bătrân... Se umple

camera cu ultimele acorduri ale pianului ce sfârșește „Reflexe în apă de Debussy.“

Se lasă încet pe studio cu mâinile sub cap, cu privirea pierdută în gol și ascultă muzica. Mîntea Lianeii vrea să înfrunte eroic văltoarea de gânduri, care-i sfredelește creierul cu prevederi triste.

Târziu, trezire, se ridică brusc și trece lângă vocea rece, vocea de metal a radio-ului. Simte un gol în suflet, încercă o senzație de prăbușire, privește și ascultă fără orizont

Vor trece ani...

*Va trece toamnă, după toamnă,
Mereu în gând te voi purta,
Și te voi aștepta...*

Ultimul refren, din ultima zi a plecării lui Puiu! Cine l-a adus acum pe Puiu în mîntea încătușată de poveri a Lianeii? Și radio, și acest tovarăș bun al zilelor ei, vrea să-i mărească sau să-i spulbere tristețea? Par'că s'au unit toate într'o coincidență bizară să-i răscolească trecutul, să-i mărească neliniștea.

În besna ce-i copleșește ființa din ce, în ce numai strălucește nici un licurici...

În ziua plecării lui Puiu, ningeau flori albe-roz din caisul bătrân, în părul lor răvășit de vânt, în semnul celui mai maestos omagiu al dragostei. Vocea de tenor desăvârșit a lui Puiu, umplea tăcerea serii ce începea să coboare.

Vor trece anii...

Talentul muzical al lui Puiu, pasiunea cu care cânta întotdeauna el, atrăgea pe Liana ca un Nirvana.

Amândoi pasionați ai muzicii. Iubeau muzica, cum iubesc condamnații raza de soare ce se furișează până în adâncuri de ocnă.

Și acum, ce mână nevăzută, ce mână a destinului a făcut ca astăseară când se împlinesc două luni dela plecarea lui Puiu, ca astăzi când Liana strânge în suflet cu pietate împlinirea a două luni dela despărțirea lor, să audă în această voce metalică nădejdea pe care i-a strecurat-o în inimă, Puiu, la despărțire? De două luni așteaptă, Liana, o veste, un rând; de două luni așteaptă dela Puiu un gând bun, care nu mai vine; de două luni i-a încremenit veselie;

de două luni seară cu seară se duce sub caisul bătrân să-și alunge tristețea și urâtul căutând să deslușească vocea lui Puiu, în freacăntul frunzelor ce l-au acompaniat în seara despărțirii. Numai aci iluzia optică o face să trăiască imaginea zilelor de fericire, când îmbrățișați amândoi, se pierdeau printre florile grădinii. „Amândoi“!.. Câtă duioșie revarsă în sufletul Lianeii, acest „amândoi“ pe care astăzi nu-l mai poate spune, cine ar putea-o descri îndeajuns?

Și mintea ei copleșită de îndoeli, frământată de nelămuriri, încearcă să refuze realitatea crudă ce-și înfige nemilos ghiarele în viața ei.

Mândria Lianeii se împletește cu suferința, deslănțuind în sufletu-i clocotul desnădejdei. Și ce liman mai există pentru desnădejde?

Mândria care a stăpânit-o încă din anii copilăriei fragede, a făcut-o să ștergă din vocabularul vieții, cuvântul „umilire“.

Ar putea accepta în schimbul unei clipe de liniște sufletească, orice afară de umbra umilirii. Da, orice sacrificiu, afară de acesta.

Și filmul se deapănă mereu...

A visat Liana în șiragul zilelor senine, a visat și a făcut din Puiu un idol, din dragostea lor un crez, din viața lor un altar sfânt al reculegerii. Vestea la care Puiu pleca undeva departe, în orașul luminii, ca să cucerească gloria, a strâns-o ca pe cea mai scumpă comoară în sufletu-i. Și acum, ce-a mai rămas din potopul de gânduri pe care l-a visat și l-a trăit alături de Făt-Frumosul zilelor ei?

Crâmpă de gând, crâmpă de suflet! Pe fața Lianeii, citești resemnarea.

Idolul Lianeii s'a năruit... Încearcă reclădirea lui din cioburi dar, cioburile îi sângeră mâna. Îi sfâșie inima gândul că Puiu n'a meritat avalanșa petalelor albe venite din sufletul ei, că Puiu nu s'a putut ridica în sferile unde

inima ei caldă, inima ei stăpânită de perfecțiune îl așezase de mult. Ce-a mai rămas din Puiu de atunci? Vorbe,.. doar vorbe. Ce-a mai rămas din dragostea lor? Furtiva năruirii.. Și din această teză a amărăciunii, deodată Liana tresare.

A auzit soneria dela intrare? Telefonul? Cine îndrăznește să-i spulbere furtiva de vise? Ascultă... În hall se aud pașii mărunți și deși ai mătușii Irina. Deschide ușa sfios, cu pașii stinși, mută și ea de tristețea Lianeii. Intinde telegrama pe care a primit-o chiar acuma pentru domnișoara. Cu gesturi nestăpânite de emoție, cu inima strânsă ca într'un clește, s'a strecurat în mintea Lianeii că are în mână rostirea unei nenorociri. Și gândul îi sboară năvalnic la Puiu.

Ezitănd la deschiderea ei, încearcă să prelungească cu o clipă prăbușirea totală a zilelor ei întunecate. Își dă seama acum că, undeva într'un ungher al sufletului, mai licărea o scântie de nădejde... Dacă și aceasta se năruc, ce rost ar mai avea viața ei?

Cu mâinile tremurânde, cu ochii împănjeniți de lacrimi, n'a putut prinde slovele. Încearcă iar...

— „Liana, astăzi — în zece, — aniversarea a două luni de despărțire tristă. Mi-e sufletul acolo, lângă tine, lângă caisul bătrân...“

Vor trece anii, Liana, dar te voi aștepta. Îți amintești?

Puiu

Și Liana nu știe, nu poate să înțeleagă ce e vis, și ce este realitate... Nu e halucinația unui gând bolnav? Cu privirea într'un punct nedefinit, ea se prăbușește pe fotoliu strângând hărta mototolită la pieptu-i și murmurând numele lui Puiu...

ILEANA L. ȘTEFĂNESCU
(Fragmen din romanul „Năruiri“).

Versuri

Primăvara

Primăvară, primăvară,
Imn de caldă strălucire,
Tu trezești natura'ntreagă
Din adâncă adormire.

Zum! Zum! Zumzăe'n grădină
O albină
Gospodină.

Fâl! Fâl! Pic! Pic! Perișori
Strânge mierea de pe flori.

Til! Til! Tri! Tri! Pe câmpie
O sglobie
Ciocârlic

Tae aerul în două
C'a găsit cântare nouă.
Cine-a spus
Că nu poate ca să sboare
Și s'o ducă pân'la soare
Sus?

Vum! Vum! Vuum!
S'a oprit o clipă'n drum.
Fir! Fir! Fiiir!
In albastrul de safir
A pierit ca o nălucă
Ca să ducă
Cântecul pământului
Pe aripa vântului.

Cip-cip-cip! Cirip-cip-cip!
Intr'un cuib, pe-o rămurică,
Patru pui depăsărică
Ciripesc cu toți de zor...
Nu mai vine mama lor?
Fâr-fâr-fâr! Fâș-fâș-fâș!
Stați că vin și eu acuș
Iat-o vine!

Și în cioc abia mai ține
Un gândac verzui și-o rămă
Să le dea câte-o fărâmă.

Cip! Cine-a fost mai cuminte?
Cirip-cip! Eu.
Cip-cip! Eu.
Cip! Nu mamă.
Soarbe zeamă.

Cip-cip! Ba am fost și eu.
Incetați cu Dumnezeu
Zice mama supărată.
Când să-i vadă mari odată?

O prigorie pestriță
Se așează pe-o mlădiță
Și se roagă pentru ploae:
Prii! Pri! Prii! Pri!

De-ar ploua m'aș răcori.
Iar o mândră ghionoae
Fără bardă nici secure
Tae lemne din pădure:
Cioc-cioc-cioc! Cioc-cioc-cioc!
Aveți lemne pentru foc?

Cu-cu! Cu-cu!
Cine frate
Face'n codru pe haiducu?
Ia te uită ce minune!
Berzele nevinovate
Râd de parcă sunt nebune.

Râd stigleții
Și ereții,
Pișigoii,
Cintezoi,
Numai pupăza moșată
Mi se pare supărată:
Pup-pup-pu! Pup-pup-pu!
De-asta'mi arde mie-acu?

Mea! Mea! Mea!
Sburdă mieii pe vâlcea.
Mac-mac-mac!
Cântă rațele pe lac.
Și un mândru fluture
Auriu, strălucitor,
A pornit voios în sbor
Florile să scuture.

Pic! Pic! Picură izvorul
In pădurea verde
Și tristețea și fiorul
Dorului se pierde
Când voioasa chichivară
Spune lung și rar:
Chi-chi-var! Chi-chi-var!
Dulce primăvară.

Să vezi viorelele,
Câmpului sihastru,
Multe, ca și stelele
Cerului albastru;
Să vezi toporașii,
Să vezi copilașii,
Să vezi ghiocerii
Scuturând cerceii!

Doamne! Câtă bucurie
Intr'un puf de pădărie!

Primăvară, primăvară,
Imn de slavă și iubire,
Adu iarăși fericire
Peste neam și peste țară!

M. POSTELNICU-DELAȚADOVANU
(Din vol. „Steluțe“)

Mărțișor

Intâi Marte îmi întinde
Din șirag, un mărțișor;
Și-am topit în el, nădejde,
Patimi, dragoste și dor.
Tu mi-ai spus că nu e mare
Mărțișorul ce mi-l dai...
Dar l-am strâns, cum strângi parfumul
Florilor din luna Mai.

E unic simbol în noaptea
Trecutului, care-i mort.
N'ai văzut cu ce mândrie,
Și cu ce dragoste-l port?

Amintirea ce-o am astăzi,
Dela tine talisman,
Va rămâne'n veci cu mine,
Voiu trăi-o an, cu an...

L. LEANDRU

Ideal

E noapte. Mi-e gândul cu vis împletit,
Și noapte eternă îmi pare trecutul,
Cărare croită prin stânci de granit
Din stâncă, idealul, țesutu-și-a scutul.

Prin colțuri, prin beznă, pe-al vieții calvar,
Idealul, mi-e crucea ce-o port cu sudoare.
E crucea sortită, al vieții hotar,
La care ajuns... mi-e semn de'nchinare.

Idealul îmi este al vieții tribut,
E cupa din care sorbit-am veninul;
Sunt spinii și fierea din care-am băut,
Și Golgota, unde-mi apare destinul.

I. BULIGA

Ion Creangă
Iacobul de V. A. Gheorghiu

Paginile acestea își au rostul unei întoarceri spre trecut. Națiunea și școala română se întorc biruitoare spre zăcămintele permanenței noastre naționale; viața și opera unuia dintre cei mai străluciți reprezentanți ai geniului etnic, sânt date spre studiu, la examenele lor, acelor care trăesc mai aproape de inima satelor unde opera marelui humuleștean și-a zămislit nemurirea: *învățătorilor*.

În acest an 1941, cade-se să evocăm cu cele umile puteri ce ne stau la îndemână, figura și opera celui mai popular reprezentant al spiritualității gliei, pe marele și blândul învățător și povestitor, Ion Creangă.

„Sunt izvoare, numite dalmatine, care ies din păretele de stâncă, gâlgâind cu atâta putere și vărsând atâta apă limpede ca lacrima, încât pot învârti dintr'odată roata morii sau piua de sumane.

Picătură cu picătură, ploaia a străbătut în pământ; s'au adunat șuvițe cu șuvițe, subțiri ca firul de păr, din crăpăturile lăuntrice ale pietrei; și-au făcut drum tot mai larg, cu multă trudă și răbdare, până când vâna de apă a țâșnit vijelios, la lumina zilei“.

Așa ni-l caracterizează, în „Oameni aleși“ d. prof. I. Simionescu, fiul de țăran din țiu-

Ion Creangă

Învățător și Pedagog

„Cartea îți aduce mângâere. Eu să nu fi șlit a celi, de mult ai fi înebanit, câte am avut pe capul meu! Însă deschid Viețile Sfinților și văd altele și zic: Doamne multă răbdare ai dat așezilor tăi! Ale noastre sunt flori la ureche pe lângă cele ce apăs în cărți. Și apoi să fie cineva de tot bun, încă nu e bine. Din cărți culegi multă înțelepciune. Și la drept vorbind, nu ești numai o vacă de muls pentru flocare“.

(Dintr'ale lui David Creangă. Din „Amintiri din copilărie“).

tul Botoșani, pe fiul de țăran din Humuleștii Neamțului, marele Creangă.

Așa e cu Creangă, ca și cu izvorul dalmatin. În izbucnirea firească, concentrată în el, a geniului etnic.

Căci, pe lângă povestirile fără întrecere în „Amintirile“ copilăriei sale, aflăm în viața scriitorului și latura unei bogate activități școlare, rodnică și încărcată de fapte. Creangă făcea parte din categoria dascălilor înnașcuți, care și fără pregătirea vremelnică pentru inițierea grea de învățător, ar fi rămas același mare și neuitat Creangă, mândrie a literelor române. Dânsul a făcut parte din factorii activi ai învățământului, servindu-și școala și dându-și și în acest domeniu pecetea netrecătoare sale personalități.

Pregătit de către mama sa, încă de mic, pentru haina preoțească, Creangă intră în această tagmă cam fără voie. Deși căsătorit de trei ani, om înaintat în vârstă, dorind să se cultive și mai cu seamă să poată dobândi un alt mijloc de traiu pentru viitor, Creangă se înscrie la Școala Normală „Vasile Lupu“, pe la 1861, urmând regulat cursurile de pedagogie ale lui Titu Maiorescu, terminând și fiind cunoscut ca cel mai bun elev al său.

Între timp, permițându-și să poarte palarie mireană în locul potcapului, cun și alte asemenea nevinovate „preocupări“, Consistoriul îl cheamă în fața sa, dar Creangă trimise în locu-i o scrisoare, cum numai el știa să scrie. Deci, ruptura inevitabilă și depărtarea pentru totdeauna de cariera preoțească se produse.

În această vreme, funcționa ca învățător la o școală din capitala Moldovei, de unde ministrul Tell de pe acea vreme l-a destituit, sub cuvânt că e imoral pentru un preot să lase *darul*.

Acestea pela 1871, pe când Creangă, ca și marele său prieten Eminescu, nu scapă de persecuția oficială, potrivit vremurilor.

S'a apucat de negustorie, a fost un timp profesor la o școală particulară din Iași, până ce Maiorescu veni în fruntea Ministerului Instrucțiunii și-l reintegră ca învățător.

Prin 1874 a cunoscut pe Eminescu, genialul său prieten de mai târziu.

Pe-atunci, Mihai Eminescu era revizor școlar al județului Vaslui și Iași, adică și peste școala unde dăscălia Ion Creangă.

„Între dânșii s'a legat dela cea întâiu vedre un prieteșug adânc. Și unul și altul săraci, disprețuiau vieța sgomotoasă de târg; dușmanii neîmpăcați ai formelor deșarte din saloane, adesea se întâlneau în grădinile singuratice și retrase din Tătărași și Galata. Acolo petreceau oinădoi nopți întregi, observând cu lăcomie poporul, ascultând cu drag cântecele lăutarilor¹⁾).

În anul 1876 Creangă este dus de un prieten de-al său²⁾ la ședințele literare ale soc. „Junimea“. La primele ședințe nu prea a fost luat în seamă, dar când a cetit întâia sa poveste acolo, Soacra cu trei nurori, toți au recunoscut într'insul talentul și originalitatea, fiind încurajat și îndemnat să scrie mai departe.

„Nu era om care să nu fi cunoscut pe Creangă și să nu fi primit cu bucurie prietenia lui, atât era de glumeț și bun la suflet, pe cât era de modest, când se atingea cineva de dânsul și

de îndrăzneț când apăra drepturile altuia.

Vasile Conta, pe când era ministru, l-a ales în consiliul general de instrucțiune.

Ceva mai târziu, într'un congres didactic la Iași, unde discuțiunile ajunseseră aprinse și fără nici-un șir, Creangă care era acolo retras și tăcut într'un colț, deodată sare în sus și c'un glas puternic strigă cât putu:

— Cer cuvântul, d-le Președinte. De-odată se făcu tăcere adâncă, toți întoarseră capul către dânsul.

— Am zis cer cuvântul, D-le președinte.

— Aveți cuvântul, răspunse președintele, cam nedumerit.

— Era, domnilor, un ciubotar, care nu făcuse nod la ață și cosa, cosa me cu fără nici-o ispravă. Așa faceți și d-voastră, vorbiți mereu, fără să știți ce vorbiți“.

Un hohot lung de râsete izbucni în toată sala și de atunci congresul a rămas caracterizat pentru totdeauna¹⁾).

La școala din Păcurari, Ion Creangă a continuat a-și face împăcat datoria, până aproape de-a închide ochii.

Percepte pedagogice n'a lăsat decât măestrit încrustate între scoarțele manualelor sale didactice. S'a păstrat mai mult ecoul învățământului său și prin aceasta rămâne un învățător și ocupă loc de cinste în galeria celor ce cu truda și numele au ilustrat școala românească.

Ion Creangă n'a fost un scriitor cult. Afară, de limba maternă, nu cunoștea bine nicio alta. Deși acest lucru nu-i precizat de biografii săi, se poate constata afirmația dintr'o anecdotă cu oarecare pretenție de autenticitate, scrisă de unul dintre prietenii săi, ocazional biograf.

„Creangă era bolnav. La spitalul unde se afla internat, veni un medic francez în vizită. Acesta întrebă în limba lui Voltaire, pe medicul spitalului: „Cine-i hipopotamul ăsta? și-arătă spre patul unde era Creangă. Scriitorul înțelese franțuzeasca doctorului și-i răspunse râspicat, moldovenește:

„Dv., d-le doctor, se vede treaba că sunteți și șeful vreunei menagerii, de cunoașteți așa de bine specia hipopotamilor“.

1) Ion Creangă *Amintiri*, Ed. pentru bibliofili „Cartea Românească“ Buc. pag. 113.

2) Unii biografi ai săi susțin că Eminescu însăși ar fi fost sursa întrebării lui Ion Creangă la „Junimea“.

1) Op. cit. p., 14.

Auzind cine-i Creangă, medicul tăcu și înghiți gălușca, întocmai ca boierul lui Moș Ion Roată.

Așa stând lucrurile și fiind și prin esență un produs al spiritului și păturii populare, Creangă nu s'a putut influența în teoria sa pedagogică din domeniul altor scrieri streine. De fapt, acesta a fost și norocul mare al scriitorului Creangă, cât și al întregii literaturi, care colecționează în scrierile sale cel mai curat model de adevărată limbă românească.

În căsuța din mahalauă Ticăului din Iași, frumoase și neuitate lecții, pentru cei ce-au avut norocul a-i fi elevi — trebuie să fi făcut învățătorul Ion Creangă!

Lecțiile le făcea într'o cămăruță scundă și întunecată — poate asemenea celeia dela Sf. Sava, lipsită de confortul unei școli cu reputație și de orice gen de material didactic. În lipsa celor de trebuință, se puse la lucru spiritul inventiv al dascălului, când, imperios, nevoia cerea. Astfel, prinse băncii din față o stinghie la marginea de jos, iar fața băncii o acoperi cu un strat de nisip, cam de o egală grosime. Câte o serie de elevi erau scoși la lecție, adică erau așezați la banca transformată în mașină didactică și, cu degetul, apăsau ușor în stratul de nisip, imprimând astfel literele alfabetului. Aceasta, în lipsă de tablă. Nisipul era apoi nivelat — adică tabla ștersă — și alți copii erau scoși la tablă...

După cât se vede, un metod practic, la îndemâna oricui, activ și mai ales foarte aproape de simțuri. Nu știu dacă dascălii de azi, cu mijloace oarecum multumitoare, fac mai mult decât învățătorul Ion Creangă, în anul Domnului 1880.

Adăogând și darul minunat al povestitorului, putem considera pe Creangă ca învățătorul ideal al școlii românești. Când lecția mergea mai greu sau schiopăta, cu o istorioară cu tălc și la locul ei, lecția continua minunat. Elevii erau numai ochi și urechi, căci învățătorul lor știa multe și frumoase povești. Acestea erau recreațiile. „Ci-că a fost odată o babă“... Și numai glasul marelui și bunului povestitor se mai auzea. Apoi, fiecă literă din alfabet, în

clasa lui Creangă, era botezată cu câte un nume deosebit, care-de-care mai șugubăț și mai atractiv pentru memoria copiilor, ușor de captivat pentru reținerea mai cu înlesnire a unui anumit fel de nume. Așa, litera B se transformase în burduhănosu, C: cârligu, G: ghebosul, O: covrigul, M: crăcănatul și așa mai departe. Cu un dascăl înăscut, atât de aproape de sufletul copiilor, școala era la înălțimea ei. Creangă iubea mult copiii. „Cele bisericesti deși le iubea, nu-l atrăgeau ca plăcerea de a fi între nevinovați, între copii. (M. Lupescu). În literatura activității școlare, iată cum e caracterizată de d. Prof. Simionescu, în ai d-săle „Oameni aleși“:

„Ca institutor, era model nu numai la îndeplinirea datoriei, nu numai ca unul din cei din tîi care a aplicat metoda activă, azi „en vogue“, dar mai ales ca însuflețitor și educator adevărat al elevilor lui dragi.

Nu i se pare că ceasurile de clasă sunt prea multe și mai ales apăsătoare: „Băieți — ne zice el, iaca ziua o fi frumoasă, vom ieși la câmp cu toți“. Și la câmp juca mingea cu copiii lui, după cum la clasă le biciuia atenția prin: „ci-că a fost odată o babă“.

Ion Creangă a fost pedagogul nesavant, dar bun cunoscător al sufletelor școlărilor, care-și căpătau pedeapsa ori lauda cu aceeași bucurie.

Din practica dascăliei învățătorului Ion Creangă, au ieșit la iveală cărți de școală minunat alcătuite, însă, din păcate, uitate. Avea scrise două manuale, atunci când a fost destituit, continuându-și truda după reintegrare. Învățătorul Creangă a fost poate cel dintâi, care s'a introdus, gata specializat, în acest prim contact ce pune alături cartea și copilul. Literatura didactică are datoria de a forma oamenii întregi, din această celulă purtătoare de viață. Statului însuși — copilul — realitate ce n'a fost trecută cu vederea de învățător.

„Mai târziu, Ion Creangă, împreună cu colegii săi dela școala dela Trei Erarhi din Iași, a dat o serie de cărți care a rămas scumpă în amintirea dascălilor.

Erau cărți muncite, cu fiecare frază cântărită, fruct al unei conștiințe ce nu era roasă încă de viermii trusturilor didactice de astăzi.

Prietenii lui Ion Creangă protestau, în legătură cu această scrupulozitate profesională; o întâmplare, mai convingătoare ca zece citate:

Intr'o vară, când pregătea manuscrisul unei cărți de cetire, prietenii veniră să-l ia la Ungleni, la scădat, la apa Prutului. „Plecați, că vă ajung din urmă. Am de schimbat o singură încheiere, care nu-mi place cum sună“.

Lui Creangă, meșter neîntrecut în ale scrisului, nu-i plăcea cum sună: „Din in și din cânepă se face pânză“. Cât timp durează o baie, un autor de cărți didactice de azi, pe care nu-l cheamă Ion Creangă, ci Ghiță Gângavu... se simte în stare să dea gata o jumătate de duzină de manuale, operând cu foarfeca și cu pensula muiată în gumă“. (Cezar Petrescu).

Fruct al unei sugestii date de Maiorescu, a fost și Abecedarul lui Creangă, ajuns la a 22-a ediție, socotindu-se școală de-a treia mână cea care pe acea vreme nu-l introdusese. Las'că se găsea și greu, edițiile epuizându-se mai repede decât se tipăreau, scrisori colegiale, intervenții trebuiau pentru ca învățătorii să poată mai ușor fi puși în posesia numărului de manuale cerute. Față de acest abecedar, lucrat în colaborare cu învățătorul Enăchescu și alții, Eminescu, revizor școlar al jud. Iași și Vaslui pe acea vreme, găsește accente de admirație, mai cu seamă față de activismul ce abundă în paginile acelui abecedar, elogiindu-l cu bună dreptate în raportul înaintat ministrului de pe atunci:

„Deosebirea între metoda propusă de această broșură¹⁾ și învățătura rutinară și mecanică, precum se profesază ea în genere în școlile noastre, este deosebirea dintre învățământul viu și intuitiv și mecanismul mort al memorării de lucruri neînțelese de copii, este deosebirea dintre pedagogie și dressură.

Intr'adevăr, prin metoda veche a silabisirii, a memorării mecanice de semne și cuvinte, inteligența copiilor nu era cu mult mai bine tratată decât inteligența unui animal, care se deprinde prin frică și silă la o mulțime de apu-

cături automate, de care nu-și poate da seama.

De aceea, precum zice cu drept cuvânt prefața cărțicelei, copiii, după sistema veche, nu numai că învață cu desgust și foarte cu greu a ceti și a scrie, apoi ceea ce învață într'un semestru — sunt în stare să uite într'o lună... Abia când vârsta le trezește mintea și li se ia albeața de pe ochi, ei încep a înțelege ce-au învățat în școală. Dar acele cunoștinși, câștigate în mod mecanic, nu s'au lipit de memorie, au rămas numai niște urme slabe din ele, încât omul matur pe deoparte nu se mai poate folosi de dănsese... Și toate acestea abstrăgând încă dela desgustul împotriva cărții, pe care metoda mecanică îl inspiră copiilor...

Nu mai întâlnim pe învățătorul sever și cu vergile'n mână, ci cu suflet uman, care se pogoră la treapta sufletelor copilărești și le disciplinează, nu le silește. Prin jocuri, copii învață a iubi orânduiala...

Oricât de modestă ar fi cartea, ea înseamnă începutul unei reforme adânci în instrucția elementară; ea a rupt-o cu dogmatismul, izvorul metodei propuse este însăși natura inteligenței, procesul ei de dezvoltare“.

Apoi, geografia județului Iași, bucăți de literatură pedagogică, poveștile, strecurarea de spirituale și blânde critici pedagogice ce se întrevăd în a doua parte a „Amintiri“-lor, referitoare la istoria școlii, dascălilor și metodelor din vremea copilăriei lui, despre școala dascălului Vasile din Humulești sau cea domnească, din târg, a lui Grig. Ghica, ori despre veștita „fabrică de popi“ din Folticeni, sunt produsul unei sincere și cinstate preocupări față de slujba, școala și generația sa.

Din aceste însemnări, vedem în Ion Creangă o distinsă personalitate școlară a veacului. Aci, gândul ne ispitește la înfrățirea aceluia ideal triptic școlar, ne-mai întâlnit în școala românească: Ministrul școlii Spiru Haret, Revizorul școlar Mihai Eminescu, învățătorul Ion Creangă...

MIRCEA ISPIR

1) Titlul adevărat al lucrării lui Creangă este: „Poveștile la cetire prin scrierea după metoda practică“, de învățătorul Gh. Enăchescu și I. Creangă.

Chiotul primăverii

Ca o ceată de copii gălăgioși, întărâtând vieața, a năvălit în cântece și miros de frunză nouă, primăvara. Pământul, ferecat timp îndelungat în cătușele stătute ale ghieții, se cere răsturnat în dragostea de fier a plugului. Patima din el mustește în soare, lucind negru, strivit sub copită aspră de plăvan, descântat sub caldă și aburita lui răsufare. Trag boulenii cu nădejde, despiciând răzoare, plătind cu prisosință odihna îndelungată a ieslei. Fluturii, schije de curcubeu, grăbiți și nestatornici, desenează în aer traectorii colorate.

Ei sunt soliile sprintare ale zânei primăverii, trimiși să sărute în numele ei, vestitorii.

Amețiți de atâta Dumnezeiască lumină, mătasea lor se lasă în svâcnet de dragoste pe ochiul albastru al cicoarei, sau mușcă cu tremur în cap, din dinții de marmoră ai romanței.

Prin pomi, în raiul alb-roz al florilor, colindătorii cu spade, albinele, roesc în păienjeniș de aur. Viorile muzicanților cu aripi, pe strune noi, își strigă pe vechi și diferite melodii, bucuria de soare și de vieața.

Oglinda senină a cerului, s'a curbat într'un mare semn de întrebare!?

De unde atâta voioșie pe pământul acesta capricios, văzut în atâtea rânduri, primenit rând pe rând, în alb, verde, auriu și rugină?

Ca să vadă mai bine, soarele-i mătură cu snop de raze, abureala depe oglindă.

Tocmai atunci, săgetează spre cer, un crai-nic trimis din livezi. E beat de soare iar cântecul sare din el, pe ochi, pe cioc, pe gușă. E ciocârliu! Ea duce slăvilor mulțumirea pământ-

tului îmbiind îngerii la hora lunii. Surprinsă și măgulită azuria perdea a cerului, cheamă lautarii la ferestre și ciocârliile șarjează vertical în înălțime, trăgând după ele, firul nevăzut al întoarcerii către Atotputernicia lui Dumnezeu.

Pe insoritele pajiști, aleargă prin rouă piciorușe goale de copii, capete înroșite de fugă și căldură, piept desfăcut în vânt de primăvara.

Pădurea își cheamă sugarii și își trezește le-neșii. Un isvoraș șagalnic ca un copilăș răsvrătit în leagăn, gângurește gâdilă de tremurul ierbii. În oglinda lui, călțunașii încearcă timid să-și potrivească surâsul și ochiadele.

Din împărăția de vrajă a pădurii, cucul obrăsnic dezertează, trădând la margine de sat, în gura mare, secretele de umbră și răcoare, cu-cu-ind ascuțit ca un vârf de sulită.

E primăvara! E chiot de primăvară! Pare că pământul s'a despiciat lăsând să iasă din el numai vieața și suflet. Vise de aur, culese depe tărâmul celalalt, vin să plămădească în fața ochilor, o lume de basm, după o noapte de întuneric. Cântă în noi și în firea toată bucuria tinereții. Chiuie bucuria trăirii.

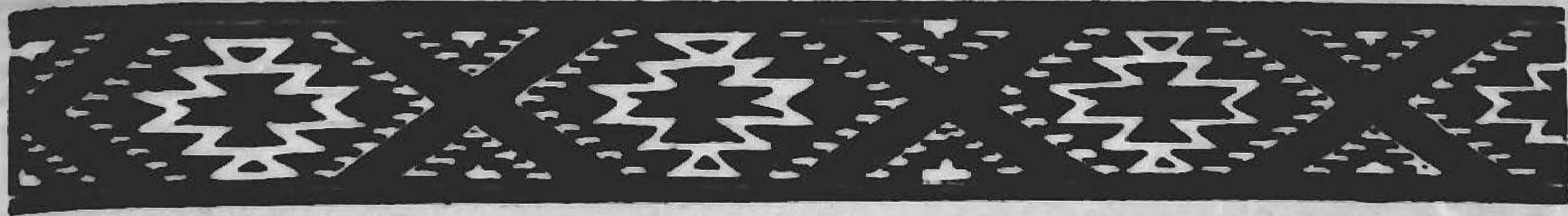
Cine vrea să se stingă în zilele de aur și în nopțile de argint ale primăverii?

Stau de strajă oboselii, brotăceii, iar privilegiatorii prin crânguri, înalță inimuri de înviere.

Sub strașina nopții primăvăratică, înfloresc cerceii dorurilor; iar dorurile asemenea porumbelilor curieri, se duc și vin.

Cui îi mai spargă casa inimii, Cupidon?

Filă de carnet

Am trecut prin vitrina cu aur a darului de Martie, cu sărăcia ochilor mari și umezi de copil zdrențuit și rupt sub cerul gol al Crăciunului cu jucării.

Rătăcit în prima seară cu lumini a unei vieți noi, a unei vieți cu soare, cu flori și cu cântec, eram poate singurul om pentru care acest umil început de primăvară venea trist, banal ca fiece filă murdară din calendarul sufletului meu. Nici cântec, nici flori și nici soare. Stârvul unui dor mai mult în cimitirul cu dor al trecutului meu.

Așteptasem darul unei clipe de scrum, cu toată ființa mea — gând, trup și suflet — așa cum aștept a avea în fața patului cu dragoste doar clipa primei dăruiri a unei femei cu taine. Și Primăvara a venit, a trecut pe lângă mine și mi s'a refuzat înclisă în măргеаuа unui mărtisor. Și ani rămas cu mâna întinsă în urma ei — biet cerșetor umil la poarta cu milă a vieții.

Nu știu de ce dar are pentru mine acest mărunț lob de aur, ceva din salcia înmugurită a Floriilor, ceva din albul cireșului de Iunie,

ceva din teiul înflorit al începutului de Toamnă, ceva din simbolul tuturor începuturilor și sfârșiturilor de viață, ceva fără de care sufletul meu n'ar cunoaște fericirea răsăritului de soare sau tristețea frunzelor moarte.

Și mie nu mi s'a dat bucuria acestui mărunț Mărtisor, să-l pot dărui și eu cuiva, dar cui? Poate că n'aveam cui să dau, dar să-l am, să-l pot privi și eu în palma mea, ca pe un gândac de aur, să-l pot strânge în pumnul meu, să-i simt căldura unui ban de pâine și-apoi să'mbrac cu el tristețea zdrențelor primului copil din stradă. Ași fi cules din bucuria ochilor lui, fericirea unui dar regesc pe care bunătatea primăverii l'ar fi trimis sufletului meu pe razele primului ei soare. Dar nu mi s'a dat, și cu povara grea a anilor mei tineri, cu gândul mort și sufletul de stârv, am rătăcit în seara cu lumini — fantomă hădă a propriului meu destin. Mă simțeam inutil și mic — biet vierme fără sens și rost.

Și eram trist, trist, atât de trist...

NICOLAE MOLDOVANU

Învățătorii

Din listele celor judecați până acum, fiindcă au luat parte la ultimele evenimente adânc regretabile, se desprinde un fapt îmbucurător.

Numărul învățătorilor este mult mai redus, față bunăoară de al preoților. Chiar dacă au aderat la mișcarea legionară, dintr'un început curată ba chiar promițătoare, ceia ce nu li se poate socoti drept vină, la ei a biruit cumințenia atunci când nebunia cuprinsc pe unii dintre conducători. Nu s'au pus în fruntea norodului sau a elevilor, nu au întesit spre grozăviile care au aruncat o neștearsă pată chiar asupra neamului întreg. Buna judecată i-a călăuzit în ceasul cel din urmă; altfel ar fi întinat însăși școala, singura scăpare în însănătoșirea și prosperitatea neamului.

Ei n'au desmințit renumele bun câștigat de învățătorime, prin activitatea variată a înaintașilor generației de azi; au mai dovedit că pregătirea lor în școlile normale este mai serioasă, mai apropiată menirii lor în stat.

Dacă în ultimele decenii de svârcoliri politice, mulți învățători n'au putut scăpa de ispita înstrăinării de școală spre a deveni agenții destrămării prin participarea la luptele ce se desfășurau chiar în cuprinsul unui sat, învățătorimea în genere și mai ales cea din perioada de avânt național și economic, a înscris o pagină de glorie neștearsă, în activitatea colectivă.

E de ajuns a răsfoi ultimul volum apărut, al 10-lea mi se pare, din viața și munca lui Sp. Haret, marcele îndrumător pedagogic și social al profesurii în genere, spre a se convinge ori și cine de înflăcărea și sinceritatea cu care învățătorii au participat la înstărirea și însănătoșirea satelor, aderând cu entuziasm la îndemnul înălțător adresat. Scrisorile cuprinse în acel volum rămân dovada cea mai convingătoare nu numai cât de mult atârnă biruința într'o mișcare salutară țării de sufletul conducătorilor, dar mai mult ce prețioasă armată de constructori activi și sinceri formează învățătorii, cu drept numiși uneori apostolii satelor.

Imi aduc aminte cu emoțiune de vremea când, ca secretar general al Ministerului de Instrucțiune, căutam, pe cât îmi îngăduiau împrejurările, să suflu în spuza ce mai rămăsese din focul sfânt haretist, pentru a un se stânga de tot măcar la cei rămași mai cu credință trecutul lui. Scoteau unii cu toată sfințenia scrisoarea lui Haret, cu rânduri mărunte dar curgătoare, păturită cu grijă și păstrată ca un talisman. Cuprinde un cuvânt clad, de bun îndemn, care ajunge la inimă și să imprimă pentru vecie.

Rămași fără conducător sufletesc, îndelungă vreme însă s'a resimțit influența lui puternică, trecută nu rare ori la generațiile mai tinere, elevii elevilor spirituali ai lui Haret. Pe

urmă venită adesea, făgăduielile numeroaselor partide politice. După valul de glorie înălțat prin însuflețire și dragoste de țară, după epoca ce se poate numi eroică din activitatea învățătorimii, urmă scoborîrea și destrămarea care a năruit atâtea bune făgădueli în multe direcțiuni. Totuși faima trecutului întetea măcar energii individuale, cari activau modest, tăcut, fără a aștepta sau a căuta răsplata muncii. După vântul care bătea, deveniră unii buni conducători de căminuri culturale, încercau alții să lupte cu sărăcia din jur spre a întemeia biblioteci populare; să sbătea pentru a ajuta la construirea localurilor de școală. Am găsit învățator, prin județul Hunedoara, lucrând pe schelă alătura de salahori și zidari, numai spre a-și termina altarul slujbei sfinte, până'n toamnă.

Volumul scos de curând de Asociația generală a învățătorilor „Premergătorii“, cuprinde multe din figurile proeminente ale învățătorimii noastre din trecut, o pioasă, de și cam tardivă, adunare documentară a energiilor constructive dintre adevărații învățatori, unii — ca N. Stoleriu din Baia — care ș'au jertfit vieața cu avântul pilduitorului pentru mulțime. Asemenea carte ar trebui să formeze catehismul celor ce învață în școlile normale, drept îndemn pentru activitatea lor de mai târziu.

Unii învățatori au tăiat cărări cooperative-lor de tot soiul din avânt pentru o idee salutară pentru economia sătenilor; alții ș'au concentrat activitatea nu numai între pereții claselor ci au devenit învățătorii satului, ceea ce e o mare deosebire.

Mulți, destul de mulți s'au îndrămat spre adunarea folclorului, asemenea harnicelor albine care din floare 'n floare strâng stropul de nectar spre a umplea butoaiele din stup.

Vechea revistă de folclor, Șezătoara din

Rălticeni, singura de altfel care a putut dăinui cu grele jertte mai îndelungă vreme a fost întemeiată din prietenia conducătorului ei, Artur Gorovei, cu destoinicul învățator Mihai Lupescu, care ar fi devenit un alt Creangă, dacă ar fi avut norocul să deie și el peste un Titu Maiorescu. Numeroasele volume tipărite, revista încetând de a mai apărea, sunt pline aproape numai cu contribuția învățătorilor. De curând Artur Gorovei a căutat să arate meritul multora din ei într'o cărțuție din Cunoștințele folositoare „Învățătorii folcloriști“. E de ajuns de pomeuit din marele număr al celor activi în afară de M. Lupescu, din Moldova, pe C. Rădulescu-Codin din Muntenia sau I. Pop-Reteaganul din Ardeal, și câți alții, spre a deduce importanța acestor harnici păstrători ai comoarei literaturii populare, care odată și odată, tot va trebui să servească drept temelie literaturii culte, originală.

N'au lipsit alți învățatori, care din interes pentru satul lor, pentru poporul ce-și duce vieața puțin cunoscută nouă tuturor, au lucrat cu deosebită râvnă și pricepere la monografiile sătești, prețuite ca documente etnografice.

Cu un asemenea trecut de muncă, de dragoste de țară, de o adevărată concepție a naționalismului constructiv, nu e de mirare faptul constatat că prea puțini rătăciți au luat parte la acțiunea de distrugere, a celor sănătos construite chiar cu contribuția însemnată a înaintașilor lor.

E un semn bun de judecată dreaptă și cuminenție sănătoasă, făgăduitoare pentru viitor, când poate un nou conducător și vor înflăcăra la munca pozitivă, pentru ridicarea satelor.

Prof. I. SIMIONESCU
membru al Academiei Române
(Din „Timpul“)

Pe drum nou

Aflu că revista aceasta a luat-o pe un drum nou. O nouă conducere formată din elemente viguroase ale învățătorii dâmbovițene, își propune ca prin munca aceasta a gândului scris să traseze drum nou, drum de limpezire a atâtor probleme ce privesc învățământul nostru primar și care așteaptă să fie lămurite și difuzate în rândurile celor pe care Dumnezeu i-a rânduit ca prin munca lor pe cât de grea pe atât de nobilă, să formeze pe cei care vor fi mâine nădejdea de mai bine a țării noastre.

Ca unul care și până acum m'am bucurat de cinstea ca scrisul meu să fie găzduit în paginile acestei reviste, nu pot decât să-mi exprim deplina satisfacție la gândul că ea are prilejul, ca prin această nouă încordare la muncă, să facă un pas înainte în drumul progresului și al rosturilor ei firești.

Învățătorii, spre lauda lor, au căutat totdeauna colaborarea preotului în munca lor și au arătat în toate împrejurările că rezultatul acestei înfrățiri nu poate fi decât fericit, mai ales atunci când această înfrățire este pornită din adâncul conștiinței datoriei ce așteaptă să fie împlinită și dintr'o dragoste fierbinte față de cei care le sunt încredințați pentru a le înobilă sufletele și a le lumina mințile.

De importanța și folosul acestei munci loialtă, nu păcătuiesc dacă afirm aci că și noi preoții ne-am arătat totdeauna destul de înțelegători. Numai cine nu cunoaște luptele ce le-am dat până mai acum câțiva ani în frunte cu asociația centrală a preoților pentru ca să capătăm dreptul pentru preoți de a pătrunde în școală, poate să creadă altfel. Era pe atunci

o mână ascunsă care dându-și seama de marea importanță a acestui gând împlinit, lucra necontenit pentru a împiedeca desăvârșirea lui. Clica acelor înstrăinați cu sufletul de tot ce se cheamă năzuință de mai bine pentru țara aceasta și pentru viitorul ei, a dat lupte îndârjite, pentru a scoate pe preot din școală și mai ales din școala primară. Aci unde se plămădesc sufletele copiilor noștri, unde se formează caracterele, unde se învață ce e frica de Dumnezeu, rușinea de oameni, respectul pentru cel mai mare, cinstea, corectitudinea etc., aci au gândit „binevoitorii“ acestui neam, că nu este locul preotului.

Dumnezeu nu le-a ajutat, ci pe noi ne-a întărit în luptă, învingându-i. Preotul a căpătat dreptul prin lege să intre în școală să întindă mână de frate învățătorului și să-l ajute în munca lui pentru făurirea viitorului acestui neam. Se cere acum din partea și a unuia și a altuia, să prețuiască așa cum se cuvine acest bun.

Înțelegere frățească din ambele părți, pentru ca rezultatul să fie într'adevăr cel așteptat de cei cari au muncit pentru aceasta. Munca noastră în școală să fie o completare a unuia pentru celălalt. Să fim pătrunși până în adâncul sufletului nostru, că avem încredințat prin rosturile noastre, destinul neamului nostru. Prezența noastră în școală, precum și munca noastră, să nu o socotim ca pornind din porunca unui articol de lege ce prevede sancțiunea pentru datoria ne'implinită, ci din voința Aceleia care rânduește totul în această omenire.

Să se gândească preotul că școala este pen-

tru el al doilea altar la care trebuie să slujească cu aceeași sfințenie și cu același gând curat ca și la primul. Să fie trează în conștiința lui în orice clipă ideea că acolo i s'a dat lui posibilitatea de a-și forma pe credinciosul de mâine și să nu uite că de felul cum va ști s'o face, depinde viitorul credinței și al bisericii noastre strămoșești. În copilășul cu suflet de înger, care dus cu rândul la biserică, se rupe din rândul colegilor săi pentru a duce o lumânare la ușa altarului, văd eu pe credinciosul de mâine prin care biserica va trăi peste veacuri. Invățătorului i se cere însă să nu uite că preotul are pe prim plan îndeplinirea rosturilor lui preoțești. El este în primul rând apostol al lui Iristos, în marea școală a parohiei ce i-a fost încredințată spre păstorie și apoi în măsura în

care timpul îi îngăduie, poate să fie și apostolul copiilor din școala satului. Neprezența preotului în școală atunci când programul o cere, să nu fie interpretată ca o lipsă de îndatoririle sale, ci ca o prezență în rosturile lui preoțești.

Bunăvoința deci, dragostea și înțelegerea mai presus de toate din partea acestor doi făclieri, a căror urmă luminează în beznă satelor noastre, va risipi întunecul din suflete și minți și va trage brazdă adâncă și mănoasă pentru viitorul țării noastre dragi.

În acest cuget și cu aceste gânduri, doresc fraților iuvățători de la această revistă, spor la lucru și revistei lor, o vieță cât mai lungă.

Preot EMIL POPESCU-Găștești

Inapoi, la credința satului!

Când vecinii noștri Rușii, Polonezii, Ungurii, Bulgarii și Sârbii nici nu se găseau pe ținuturile stăpânite astăzi, când își făceau somnul pe spinarea calului și-și astâmpărau foamea cu carnea frăgezită sub șea, iar setea cu sângele proaspăt al prăzii, noi Românii, îmbrățișeam credința creștină și puneam baze, înaintea acestor popoare, civilizației creștine, civilizației care stă astăzi la baza vieții noastre politice, vieții noastre culturale și sociale.

„Us belicum“, armata organizată a lui Litovoi și Seneslau și „Majones Terrae“, boierii vremii aceleia, vor fi avut desigur, în mijlocul lor, sfătuitori creștini: preoți și episcopi, cari vor fi sprijinit mult opera lor, căci numai astfel se explică, cum au putut acești voievozi și cneji, să se hotărască și să determine pe supușii lor, ca să plece să alunge pe păgâni și să izbutască astfel, să facă ceea ce regii Ungariei, îndemnați de papalitate, n'au izbutit să facă, după cum — mai târziu — n'au izbutit nici Teutonii și nici Ioaniții.

Prin ei, și cu propriile lor puteri, strămoșii noștri, pătrunși și stăpâniți de credința creștină,

sub conducerea Basarabilor, Bogdanizilor și a Mușatinilor, au aruncat peste Nistru lumea păgână, — alungând necredința, fără ajutorul regilor Ungariei, fără papalitate, Teutoni sau Ioaniți — și au pus la baza stăruelilor românești principiile civilizației creștine.

Când cei ce cred în Mohamet, spânzurau patriarhii ortodoxi în zi de Paște, când iataganele lor, zdrobeau sfintele icoane ca să fie mistuite de foc, când în minunea arhitectonică, ¹⁾ ridicată spre preamărirea „Sofiei“ (înțelepciunii Dumnezeuști), în loc de coruri îngerești, răsunau tropote de cai, flacăra credinții creștine ardea atât de puternic, aci în stânga Dunării, încât a încălzit, a luminat și a păstrat tot răsăritul Ortodox.

Nu e pagină în istoria trecutului nostru, în care, să nu se vadă că strămoșii noștri, au fost în același timp: apostoli ai credinței și ai neamului, că Țara, Neamul și Credința una sunt și că prin apărarea Credinței apărau Neamul și Țara. Numai două documente citez: 1) După

1) Biserica Sf. Sofia din Constantinopol zidită de Justinian 537 și restaurată la 562.

victoria dela Balova-Vaslui, Ștefan cel Mare, trimete următoarea scrisoare circulară tuturor monahilor creștini din Europa: „Prea luminașilor, prea puternicilor și aleșilor domni a toată creștinătatea... Noi Ștefan Voevod, din mila lui Dumnezeu, domn al Țării Moldovei... vă spun domniilor voastre că necredinciosul împărat al Turcilor, a fost de multă vreme, și este pierzătorul întregii creștinătăți și în fiecare zi se gândește, cum ar putea să supue și să nimicească toată creștinătatea. Deaceea, facem cunoscut domniilor voastre, că pe la Boboteaza trecută, mai sus numitul Turc, a trimis în țara noastră o mare oștire.... Auzind noi aceasta, am luat sabia în mână și cu ajutorul Domnului Dumnezeului nostru atotputernicul, am mers împotriva dușmanilor creștinătății, i-am biruit și i-am călcat în picioare,... pentru care lucru, lăudat să fie Domnul Dumnezeu nostru. Auzind acestea, păgânul împărat al Turcilor, își puse în gând să-și răzbune și să vie în luna lui Maiu!... cu toată puterea sa împotriva noastră și să supue țara noastră, care este poarta creștinătății și pe care Dumnezeu a ferit-o până acun. Dar dacă această poartă (a creștinătății), va fi pierdută, atunci toată creștinătatea va fi în mare primejdie“¹⁾.

2. Mihaiu Viteazul, în raportul său către împăratul Rudolf, spune: „în țara mea aș fi putut să rămân liniștit și sigur, fără nicio teamă, dacă nu m'ar fi chemat credința mea față de creștinătate“²⁾.

Despre moartea lui cronicarul spune: „...și-1 rămase trupul gol în pulbere aruncat... Pisma, a pierdut pe mulți bărbați fără vină, ca și acesta. Căci era ajutor creștinilor și sta tare ca un viteaz bun pentru ei“³⁾.

Nu a fost și nu este act din viața Românului, care să nu fie pornit și întovărășit de credință. Purtat de grijile vieții, pe'ntinsurile ne-re ale pământului, pustiit de urgia iernii pe frământătura proaspătă a lutului umezit de a-

pele primăverii, ori pe pajiște de verdeață, printre flori și holde, livezi și codri, legat de țărână și de taina nepătrunsă a cerului și a soartei, înaintea turmei sau în urma plugului, svâr-lind sămânță'n arătură ori adunând rodul pământului și al trudii lui, sub povara îngrijorărilor, a jalei și a obidei, își ridică țărâmul român ochii către cer și plin de nădejde, șoptește ușor: „Doamne ajută!“

Și când nevoile îl mai părăsesc, când întâlnește o clipă de răgaz, dăruiește această clipă, tot lui Dumnezeu, ridicând după putere: bisericuțe de lemn, troițe și cruci. Nu este colț sau răspântie, să nu fie însemnate cu o cruce, nu e puț sau fântână să n'aibe o troiță. Până și hotarele sunt însemnate cu cruci frumos încrustate.

Printre fulgii mazi și deși de zăpadă, printre nămeții, cari au troenit cărările, prin ger de crapă lemnele, își croesc pârție, sgribuliți de frig, colindătorii și ajungând la fereastră, spun cu liniște și cu credință, istoria sfântă și istoria neamului nostru, aducând astfel aminte gazdelor de „Iisus născut în iesle“, de Bădica Traian:

„Și-a venit mai an
„Bădica Traian“

de Aurelian împăratul: „Bine a lucrat, sau rău, Impăratul Aurelian, când au luat leghioanele și o parte a coloniei din Dachia cea veche și le-au așezat în cea nouă, nu am de zice; ci aceasta o însemn, că Românii cei de-a stânga Dunării, mai vârtos cei din Ardeal, până astăzi, pomenesc de Impăratul Aurelian, cântând cu jale: „Hai Lerom Doamne“, adică: Hai Aureliane Doamne, când colindă de Crăciun.¹⁾ Sau de provinciile care gem sub apăsarea jugului străin:

„Dulce Bucovina

„Vesală grădină

„Cu trei alte flori (Ardealul, Banatul și Basarabia).

„A tale surori“

Iată cum, în aceste producțiuni ale poporului, ceace-i creștinesc se'mbină așa de perfect

1) Citat după C. C. Giurescu „Istoria Românilor“ vol II pag. 64 București 1937.

2) Raportul lui Mihai Viteazul către Rudolf, din anul 1601 și legenda proușii-lui, ca stăpânitor al celor 3 țări românești. Citat după C. C. Giurescu op. cit. vol II, pag. 237.

3) Citat după C. C. Giurescu op. cit. vol II, pag. 279

1) „Cronica Românilor“ de Gh. Șineoi la anul 275 citat după Gh. Breazu „Carte de Cântec“ pag 32.

cu ceeace-i românesc, încât, nu poți distinge care din aceste două elemente e mai puternic.

În viața poporului nostru, sărbătorile religioase au fost prilejuri de manifestațiuni naționale; iar cele naționale, prilejuri de manifestațiuni religioase. Creștinismul și naționalismul deopotrivă au ocupat loc în sufletul Românului și deaceia acest suflet plămădit astfel, e cu totul deosebit de al altor neamuri. Nu numai pentru Neam, numai pentru Țară sau numai pentru Credință, pe Mureș, Olt și Siret a curs mai mult sânge decât apă; ci pentru Credință, Neam și Țară.

Am dat aceste explicațiuni, pentru a scoate în relief două adevăruri importante, care vor fi, desigur, sesizate ușor de cititor și anume: fondul sufletesc al strămoșilor noștri, ce-au văcut pe acest tărâm, a fost prin excelență religios și rolul pe care l-a jucat acest fond religios în păstrarea ființei Statului și Neamului.

Astăzi Patria, Neamul și Credința noastră, trăiesc vremurile străbune. Dușmanii din jur ne-au sfârtecat trupul sfintei noastre Patrii. Dincolo de Nistru, păgânătatea apare sub o formă mult mai primejdioasă, căci orice s'ar spune, atât Cumanii, cât și mai târziu Tătarii își aveau cultul lor, religia lor, care firește diferea de religia creștină; dar era în sfârșit o credință. Astăzi însă, dincolo de Nistru, nu mai e credință, nu mai e Dumnezeu și păgânătatea e mult mai amenințătoare pentru Țara, Neamul și Credința noastră.

Trebue deci, să reinviem credința vremurilor trecute și să nu mai căutăm pe aiurea armii noi. Și, *această credință, se găsește* la noi, în sufletul poporului — căci poporul nostru este credincios în chip atavic, *în sufletul țărănilor simpli*, în sufletul aceloră cu cari Basarabii, Bogdanizii și Mușatinii, vor fi alungat pe păgâni și vor fi întemeiat țărișoarele românești, cu care Ștefan și Mihai, le vor fi păstrat și mă-

rit și prin care Ferdinand Loialul, le va fi unit, în sufletul acestui „țaran, unic și adevărat popor românesc“ păstrător al unității naționale, prin credința, limbă și datini.

Dacă astfel stau lucrurile, dacă credința — cu întreg convoiul ei de manifestațiuni — ne-a fost în trecut salvatoare de Patrie și Neam, și dacă, ca (credința) se găsește fie vie, fie în stare latentă în pătura rurală, *înapoi, atunci, la țară!*

Cu toate nădejdiile noastre de mai bine, înapoi la sa! Căci nu e datoric românească mai vrednică de a fi îndeplinită și nu e osteneală mai de folos, decât ca să păstrăm acest tezaur și să-l înmănăm celor mai tineri, celor ce vin după noi, dela care Neamul Românesc își așteaptă izbăvirea. Iar zestre mai de mare preț ca aceasta, închisă și păstrată cu sfântă grijă, de-a lungul vremurilor, în adâncurile sufletului românesc și creștinesc, al moșilor și strămoșilor noștri, n'am alta, satele noastre.

N'am ținut seamă de acest dar prețios și dacă încă vom mai continua să ne complacem în această nepăsare, apoi citadela românească, ai cărei căpriori s'au frânt, se va nărui din temelie, ca o locuință putredă.

De aceea, gândurile tuturoră cari țin în mâinile lor frâul năzuințelor românești, să fie îndreptate către această credință, salvatoare a satelor, ca să mențină pe cea vie și să deștepte pe cea latentă. Fără această reînviere, a tot ce este creștinesc în satele noastre, este o iluzie a îndrăzni să pornim la ridicarea acestui Neam, atât de umilit astăzi. Și zic aceasta, gândindu-mă la atâția, crescuți cu dădace apusene, cari caută să ne vâre pe gât teorii și soluții exotice, fără să țină seamă de marea realitate românească: „Credința“.

Mai întâi, trezirea la această realitate și după aceea, ușor vor fi într'o țară: „cei de-un sânge și de-o lege“.

Pr. IOAN I. ULIERU-învățător

„În rândul întâiu al activității sociale și naționale ce se inaugurează, trebue să se găsească — cu toată conștiința și cu tot entuziasmul — învățători“.

(D. V. Toși — „Către învățători“).

Din cartea albinelor mele

Incurajat de constatarea făcută de colegul din învățământul primar, d-l Gheorghe Bucurică, că în timpul inspecțiilor sale, a găsit într'o comună un învățător care își înjghebase o stupină, călăuzindu-se numai de sfaturile din articolele cu titlul de mai sus, apărute în revista „Graiul Dâmboviței“ între anii 1930—1932, m'am hotărât ca acele articole — ce-și au originea în însemnările ce obișnuiesc a trece într'un carnet — să le ordonez și să mai adaog unele cunoștinși pentru a alcătui o lucrare simplă dar care să cuprindă tot ce un agricultor începător are nevoie.

Lucrarea proiectată o vom publica, fragmentar, tot în revista „Graiul Dâmboviței“, adăugând la fiecare articol și sfaturi pentru conducerea stupilor sistematici pentru intervalul de timp în care apare numărul din revistă.

In loc de prefață.

E luna Martie!

E luna în care înfloresc primele plante și sunt readuse la viață o mulțime de ființe ce au stat în amănire întreaga iarnă. E luna celor dintâi raze argintii ale unui soare strălucitor ce fac să se miște mai viu toate viețuitoarele. Omul la atingerea acestor raze dulci, ce mângâie când ne ating, devine mai blând, mai plecat spre fapte bune, mai dornic de muncă și mai iubitor de ai săi și chiar de celelalte vietăți ce sunt în jurul lui.

E 9 Martie! O zi scaldată în soare — și în prisaca mea zumzet de bucurie a mii de mici ființe mă cheamă afară din casă să mă bucur

împreună cu ele. Bietele albine! Inghesuite în timpul iernii într'un ghem rece, învăluite de o atmosferă umedă și întunecoasă, hrănite cu ce bruma miere au trecut una la alta, în zilele mai calde, sunt deodată trezite de o lumină vie ce năpădește prin urdiniș, însoțită de o căldură plăcută ce cuprinde tot stupul. Un freanăt pornește și ghemul se mărește din ce în ce; albinele se desprind una de alta acoperind toți fagurii. Când mai era puțin până la amiază, unele mai saturate de miere și mai încălzite, se arătară la urdiniș.

La început înaintară sfioase pe scândurica de sbor. Buimăcite de atâta lumină, par în dogoarea soarelui ca niște steluțe aurii. Cuprinse apoi de o bucurie, ce numai acela care le iubeste o poate înțelege, încep să se miște vioiu, își netezesc aripile, fug într'o parte și alta. Iar după ce s'au convins că totul este în ordine, întind aripile și se avântă cu tot curajul în aer. În bătaia razelor de lumină miile de steluțe aurii pornite din toți stupii, se mișcă umplând tot văzduhul cu un zumzet, imn de slovă ridicat lui Dumnezeu. Sunt cuprins în fericirea lor și mă simt mulțumit!

Unele dintre albine îndrăsnesc de se duc mai departe. În lunca Ialomiței, după hrană, cercetând mățișorii de alun, salcie, plop, răchită și se întorc cu pânărașele pline de volen — două grămăjoare galbene lipite în scobiturile piciorușelor dinapoi — din care vor rezulta hrana larvelor ce s'au născut încă din luna Februarie.

Câte din aceste harnice albine n'au rămas pe drum, amorțite pe pietrele și pământul încă rece, unde au căzut de oboseală!

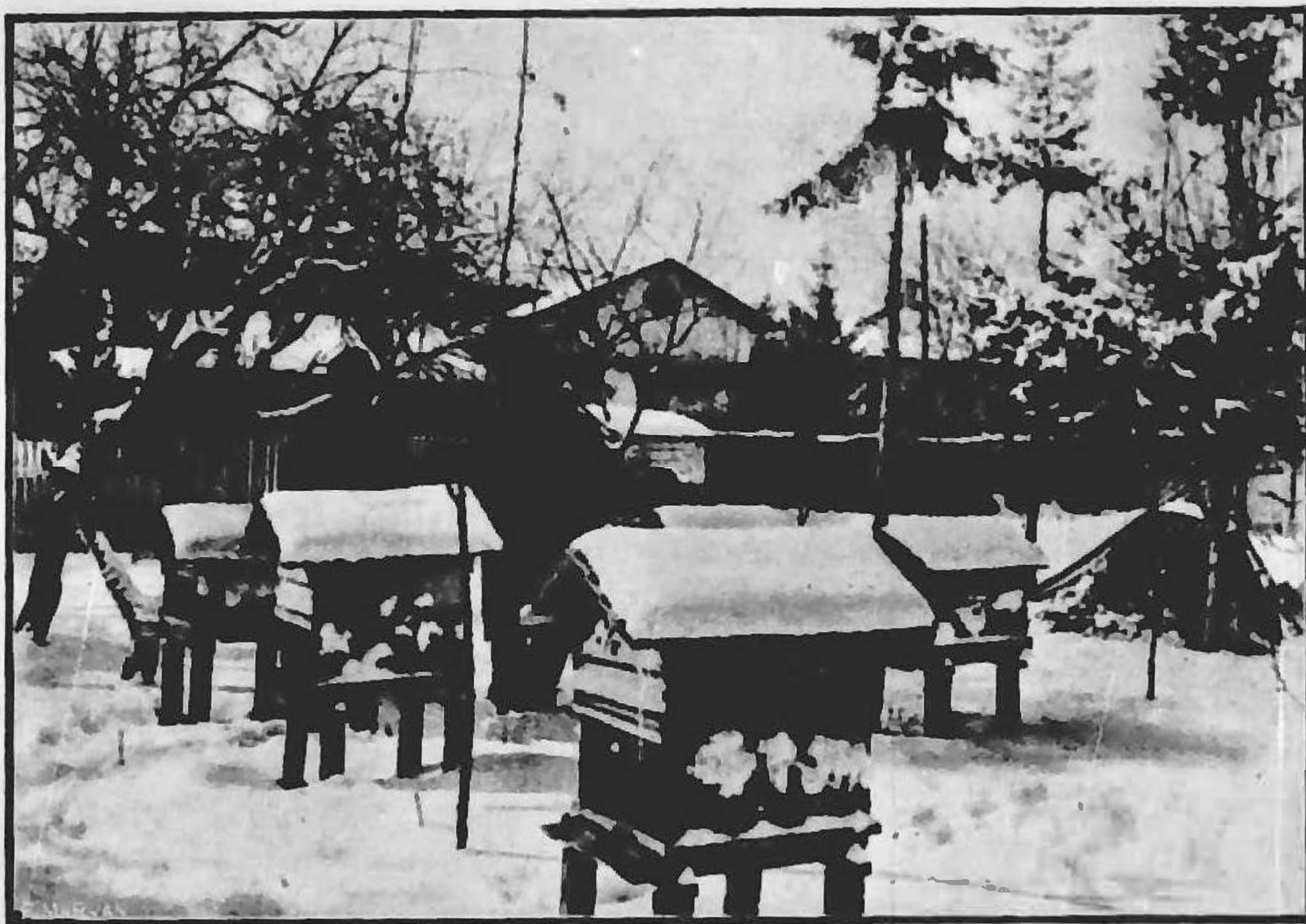
Fruinos exemplu de sacrificiu pentru cei mai plăpânzi!

De dragul lor scriu, și pentru ca în cei mai mulți dintre cititorii acestei modeste lucrări să trec o părticică din iubirea neșarmurită ce poartă cu acestor harnice vietăți ce își duc traiul în cea mai curată și ideală armonie.

Târgoviște. 9 Martie, 1932.

I. *Descrierea albinelor.*

vedem că unele din fălci se prelungesc în formă de trompă prevăzută cu o limbă de care se servește pentru a linge nectarul din flori, iar alte fălci sunt chitinoase și tari, — nedințate pe margini ca la viespe — cu care poate să roada. Capul în bună parte este ocupat de doi ochi laterali ce prezintă multe fețe și încă trei mai mici, simpli, așezați ca un triunghi în creștet. Cu cei dintâi albina vede la depărtări mari și în același timp înainte, îndărăt și în lături; ceilalți trei ochi îi servesc spre a vedea de aproape și mai ales în lucrările din stup. Pe cap se

Mare este lumea insectelor, dar nici unele dintre ele n'au atins luarea aminte prin felul lor de ideală organizare și prin importanța produselor alimentare pregătite pentru hrana lor și a oamenilor, ca albinele. Așa se explică de ce sunt cele mai bine studiate și cunoscute dintre toate neamurile insectelor.

Albinele fac parte dintr'o grupă de insecte cu denumirea „Hymenoptere“. Se recunosc prin cele două perechi de aripi ce sunt subțiri, transparente, străbătute de nervure groase și când se întind pentru sburat par a forma o singură pereche de aripi.

Dacă privim cu atențiune capul unei albine,

mai află două filamente mobile, numite antene, ce sunt formate din douăsprezece segmente. În antene sunt concentrate o bună parte din cele mai însemnate simțuri ca: pipăitul, mirosul, auzul și chiar puțința de-a se înțelege între ele. Capul este legat de piept (torace) printr'un gât ca un cordon alb, scurt și subțire cât vârful unui ac. Toracele este alcătuit din trei inele unite ce poartă în partea de sus și înapoi cele două perechi de aripi, iar în partea de jos și din fiecare inel trei perechi de picioare articulate, păroase și terminate cu cârlige. Picioarele dinapoi sunt mai lungi, prezentând câte o scobitură în formă de albioară unde albina strânge

polenul ce mai întâiu l-a mestecat în gură spre a se lipi, putând astfel transporta la stup. Urmează legat de torace printr'o gâtuitură, abdomenul (pântecele) format din șase inele ce se îmbucă unul într'altul. Către extremitatea abdomenului se află un apendice ascuțit unde se află acul cu care albina se apără de dușmani. Apendicele servește de teacă la două stilete dințate în formă de ferestrău în partea dinafară, în cea dinăuntru având forma de sghiaburi ce unite dau naștere la un tub prin care se scurge veninul secretat de două glande și adunat într'o vezică ce se află la partea superioară a acului. Când albina este iritată scoate acul, îl înfige cu putere în carne și prin veninul scurs face ca rana să fie foarte dureroasă. Odată înfipt, acul nu-l mai poate trage afară din cauza creștăturilor cu care este prevăzut, iar de se smucește albina, rămân aderate de ac o parte din abdomen și punga cu venin ce prin contractarea unor mușchi continuă să deșerte în rană. Bine înțeles că o asemenea albină deși pare că se depărtează sprintenă, mulțumită de învingerea inamicului, după un răstimp, moare. Multe din albine rămân fără ac sau numai fără vârful acului, în acest caz pot trăi și lucra încă multă vreme.

Veninul albinelor este un amestec de două substanțe: una cu proprietăți acide în care predomină acidul fosmic și alta cu proprietăți alcaline. Amestecul are însă proprietatea mai mult acidă. În compoziția veninului este cert că se găsește un acid vegetal foarte otrăvitor și pe care albina îl produce din miere sau din polen.

Albinele trăesc mai multe la un loc formând o colonie compusă din trei feluri de indivizi: albine lucrătoare, trântori și matca.

1. Albinele lucrătoare.

Unele din albine au corpul mic, înarmat cu ac pentru apărare, sunt mai vioae și mai multe, atingând numărul de 100.000, culeg nectarul și polenul florilor aducându-le în stup unde le prefac în păstură pentru hrana pușului și în miere din care fabrică ceara pentru a construi fagurii în celulele cărora vor crește pușii și vor înmagazina prisosul de miere ce formează rezerva

alimentară. Ele săvârșesc dealtfel toate lucrările în stup îngrijind de buna funcționare a coloniei din care cauză se și numesc *albine lucrătoare*.

2. Trântorii.

Altele au corpul mai mare, cu abdomenul mai gros în lături și mai păros, lipsite de ac; capul îl au rotund și când zboară produc un sbârâit puternic. Nu fac nicio lucrare în stup, îndopându-se numai cu miere din care cauză se numesc trântori; în schimb au în importantul rol de a fecunda matcile. Numărul lor ajunge în timpul verii până la 5000 pentru a dispărea cu totul în timpul iernii.

3. Matca.

Acea care dă viață unei colonii este însă o singură albină ce are corpul mai mare ca al tuturor, cu abdomenul lungit încât aripile par mai scurte și în care adăpostește organele de reproducere cu ovarele pline de ouă. Ea este mama tuturor, este albina-mamă sau matca cum i se zice și fără de care o colonie nu poate dăinui. O singură dată iese din stup pentru sborul nupțial când se fecundează cu un trântore în văzduh și învăluși de razele soarelui, după care începe să depună în celulele fagurilor ouă al căror număr ajunge până la 3000 în 24 ore. Ea este îngrijită și hrănită în mod deosebit de către celelalte albine lucrătoare.

SFATURI PENTRU CONDUCEREA STUPILOR ÎN LUNILE MARTIE ȘI APRILIE

Iarna 1940-1941 a fost destul de lungă și de geroasă. Apicultorul care și-a aranjat conștiincios stupii la iernat în luna Noembrie nu trebuie să poarte grije. Pe la sfârșitul lunii Ianuarie, în lunile Februarie și Martie au fost zile călduroase și albinele au putut face sborul de purgație, așa că cu toată lungimea iernatului din anul acesta, albinele vor ieși sănătoase în primăvară fără să sufere de boala frecventă „darce”. Acest fapt este unul din avantajele importante ale iernatului stupilor afară.

1. În luna Martie se scot stupii primitivi din adăpost, între 9 și 22 ale lunii. Se scutură și se mătură cu pana — să nu se întrebuițeze perii — săptămânal, albinele moarte și rume-

gătură de ceară dela urdiniș, la stupii sistematici. În această lună, care adesea este destul de răcoroasă, nu se umblă în interiorul stupului, ci, numai când suntem forțați, să se scoată din părți fagurii nucigăiți sau fără miere. După mișcarea albinelor la urdiniș ne putem da seama destul de bine de starea coloniei fără a umbla în interiorul stupului. În zilele calde când albinele cară polen se schimbă apa din aclăpătoare cu apă căldică și puțin sărată căci în această lună onatul mătcii început în Februarie devine mai fecund și puetul înmulțindu-se, albinele au nevoie de apă ca împreună cu polenul și cu puțină miere să preparat laptele trebuitor hrănirii larvelor.

În luna Martie înfloresc: ghiociei, viorele, cocorei, alunul, salcia, răchita și plopul.

2. Cercetarea generală a stupilor se face în luna Aprilie. De data aceasta, în zilele mai călduroase, trecem prin mână ramă cu ramă și se curăță atât ele cât și fundul sau pereții stupului de nucigai, de rumegătură de ceară și de

albinele moarte care le găsim de cele mai multe ori înșepenite în celulele fagurilor. În această cercetare generală atenția apicultorului să se îndrepte asupra cantității de miere și a stării fiecărei colonii, intervenindu-se acolo unde este nevoie, căci în această lună albinele consumă multă miere spre a face față eforturilor deosebite la care sunt supuse. Coloniile găsite fără matcă se unesc cu cele slabe care au matcă, căci decât două colonii ieșite din primăvară anemice, mai bine o colonie puternică care să ne aducă recoltă în vară.

De ținut-bine minte.

1. Să nu se umble fără rost niciodată la stupi, în lunile Martie și Aprilie dacă înem să nu fim trecuți printre dușmanii cei mai de temut ai albinelor.

2. De dibăcia apicultorului și de sârguința ce se depune în lucrările efectuate în luna Aprilie depinde în cea mai bună parte rezultatul mulțumitor în apicultură.

Prof. ADRIAN CIOCĂRDIA

Statul în ajutorul satului

Diferitele aspecte ale problemei

Întoarcerea la izvoarele vii de viață ale satului, a constituit întotdeauna și va constitui și în viitor, o preocupare care a stat permanent în gândurile celor ce au considerat satul ca emblema al vieții naționale românești. „Suntem un neamde țărani“, s'a spus adesea, dar această afirmare s'a făcut numai în pragul unor împrejurări deosebite, când evenimentele de mai mare sau mai mică importanță au așătat oportun o curtoazie a păturii conducătoare față de această adevărată tărie a neamului: țărani.

Sigur că, acțiuni de ridicare a nivelului cultural, social și economic a poporului din sate, s'au încercat în multe rânduri, unele din ele dozate de foarte multă bună credință, dar inevitabila secure a indierenței, a uitării sau ne-

reușitei, a pus capăt timpuriu unor asemenea încercări.

Satele, au rămas, ca și mai înainte, în părăsire, înduplecate de armonica neinteresare a atâtor gureși ai sfaturilor.

Căci ce s'a întâmplat? Dacă într'o balanță am pune de o parte înfăptuirile iar de altă parte sfaturile, talerul cu acestea din urmă ar atârna atât de mult în jos, încât de celălalt, va trebui să tragă vârtos cu toții, ca să se echilibreze cântarul. Pentru a nu fi înțeles greșit, adaog aci, că nu tăgăduesc valoarea sfaturilor în sine, dar acestea lăsate spre înfăptuire numai puținelor mijloace ale inițiativelor răslețe, ale diferiților factori de cultură dela sate, e ca și cum ai vrea să scoți apă dintr'o fântână adâncă, fără cumpănă și giământare, cu o găleată lega-

tă de o pereche de bete, și până la apă ar mai trebui 2-3 metri de sfoară.

Tocmai această cantitate de sfoară, n'a dat-o statul. S'a utilizat mereu sistemul cârpelii, dorințele de bine n'au avut consistență, iar acțiunilor le-a lipsit continuitatea. Am impresia că dacă s'ar aduna la un loc feluritele procese verbale încheiate pentru fel și chipuri de entuziaste dar neîncepute acțiuni de luptă, grămada lor ar fi atât de înaltă, încât ar întrece vârful Negoiului. Am fost țară proceselor verbale. Suntem siguri că nu vom rămâne aici. Vremea nouă pe care o trăim și care a venit sfărâmând vreascurile răutății după atâta de lungă chinuirea a obiditului suflet al țării, va smuci din hopuri carul țării, care asemenea celor ale țărănilor noștri din vremuri de bejenie avea 2 oiști, în față și în spate, pentru ca să poată, fără a mai întoarce, s'o ia din loc în direcția contrară potopului de barbari.

Statul va înțelege desigur, că fără intervenția lui masivă și directă în viața poporului, nu va fi posibilă o ridicare pe plan cultural și economic a țărănimii.

Reversul medaliei arată însă că sprijinului dat de stat, trebuie să i se alăture neapărat și satul prin ce are el mai de seamă.

Numai din această conlucrare, va răsări firul nădejdei și numai așa se vor înlăptui lucruri care să rămână.

Să arătăm acum direcțiile de activitate în care statul poate interveni și paralel cu aceasta rostul diferiților pionii pe care el se poate sprijini.

Cel mai de seamă drum pe care statul poate merge direct și fără greș în punctul vital al existenței națiunii, este cel al igienii. În adevăr, asistența medicală la sate e încă fictivă. Medici puțini, medicamente inexistente, stăruință aproape de loc.

Circumscripțiile medicale sunt prea întinse, iar satele de multe ori rămân să fie asistate numai de moașe, par'că singura preocupare a populației dela tancul din leagăn, până la moșneagul de 70-80 ani ar fi să nască.

Vin medicii, când vin, cale lungă. În servietă cu foarte mare bunăvoință, dar fără mijloacele

materiale necesare intenției cu care au plecat la drum. În meseria lor medicii circumscripțiilor sunt nevoiți a face numai constatări și recomandări, mijloacele de vindecare rămânând neputința pungii înfiorător de goală a țărăniului. Depozite de medicamente, cel puțin la 2-3 circumscripții, unul, ar încuraja și pe medici și ar înlănzii încercările prin care trec sătenii. Prețul să fie redus, nu ca la spițerie, de unde au ajuns oamenii să apropie cu limbajul lor cuvântul de scumpete cu cel de spițerie. *În afară de aceasta s'ar putea legisla trecerea obligatorie prin fața medicului cel puțin de 2 ori pe an a întregii populații rurale.* S'ar cunoaște în felul acesta situația reală a bolilor sociale și a bolilor epidemice, evoluția lor și măsurile de îndreptare ar cădea unde trebuie și când trebuie. Acestea ar fi adevăratele ofensive sanitare, la interval rar, *fixe și sigure.* Celelalte, lunare, nu constituiesc decât pierdere de vreme, tabele, gură multă și iarăși procese verbale. Cele două vizite medicale anuale ar putea deveni zileale sănătății, sărbători decă vreți, dar nu cu suspendare de servicii, cu paradă și cu alte panglicării. Băile publice pe comuni să devină o realitate prin investiții ale statului sau a instituțiilor bancare urmând bineînțeles ca în termen de câțiva ani, comunele prin primăriile respective, să treacă în buget ratele necesare, achitării. Lucrul acesta s'ar putea face cel puțin în comunele cari au localuri deja construite de biserică, școală și primărie.

Populația, până la deprinderea acestor obligații sanitare, să fie constrânsă a le urma, prin măsuri ce statul le va găsi de cuviință.

În această chestiune, se impune și medicului dela țară o anumită conduită. Când vine în sat, să vină ca un părinte priceput, nu cu aere de șef. De șef sunt oamenii prea sătui, căci nu benchetmit; iar funcționarilor din comună să ceară aintorul, nu să-l impue și numai atunci când e hotărât să meargă în fruntea lor, căci doar în această nuncă el e cel mai priceput.

Spun lucrurile acestea deoarece se observă o rezervă a sătenilor față de medici, aproape o răceală, născută probabil și de faptul că nu totii se apropie și de sufletul omului ci numai de corpul lui.

Deoarece am pornit la drum cu toate fețele problemei ce interesează viața satului, găsesc că nu e nepotrivit, ca pe lângă asistența medicală umană, să subliniez și pe cea veterinară. Sunt în strânsă legătură una cu alta. Am zis să subliniez, cu toate că n'am ce, deoarece asistența veterinară nu prea s'a văzut pe lângă averea animală a satelor. Există sate, unde în diferite etape de timp ale anului, mor cu nenuluita, porci, oi, păsări, etc. Dacă omul e al țării, apoi e cu toată averea lui și statul nu se poate desinteresa de capitalul productiv viu, pe care-l formează vitele de muncă, de hrană și păsările țaranului. Pe unde am fost, am văzut câțiva agenți veterinari pe la sate numai când se întocmeau tablele de rechiziții, sau când se proceda la punerea în imposibilitate de reproducție a cailor de pe la sate.

Lipsește grajdurile model, lipsesc reproducă-

terii de rasă, lipsește controlul în privința animalelor, lipsește mai ales dragostea față de ele.

Aici e rolul și al altora. Statul, nu ar putea interveni de cât cu înmulțirea personalului medical veterinar, cu construcții de grajduri model, cu procurarea de reproducători și cu o muștrulială către primării, să aibă mai multă grijă și de oropsitele islazuri. Oamenii să-și iubească tovarășii de muncă, să-și desvețe mâna de pe bici, iar medicii veterinari și agenții respectivi, atâți câți sunt să fie harnice și neobosite albine muncitoare.

Ne oprim aici, iar în numărul viitor vom continua cu Biserica și Școala, pietre de temelie a schimbării la față a satelor din punct de vedere moral, național și cultural.

(Va urma)

ION COSTACHE

Satul, cetate a Românismului

Scriu acest articol dintr'o constatare tristă, dintr'o convingere fermă și dintr'o mare poruncă a țării.

Constatarea tristă și dureros de adevărată, netăgăduită de nimeni, este că satul nostru se află în momentul de față într'o vădită inferioritate din toate punctele de vedere față de satul altor țări, situație care ne așează în urma altor țări din Europa.

Convingerea fermă și adâncă e că vom ridica satul nostru la nivelul satului din alte țări, dacă el va deveni prima realitate și prima pre-

în sfârșit, porunca supremă a țării este ca ocupare în munca noastră de fiecare zi.

această muncă să se facă cât mai repede și pe baze noi, pentru a se obține o îmbunătățire economică și morală a satelor noastre încremenite într'o primejdioasă și dezolantă printr-o vită.

Azi, descifrăm o poruncă, o supremă poruncă, scrisă cu litere de foc: „Salvați țărâtimea,

salvați satul, dacă voiți să salvați neamul și țara“!

Deci, o îndreptare spre vicața satului. Spre satul românesc privit drept temelie al Statului Românesc.

Spre valorile de cultură ale satului, ca temelie al culturii naționale.

Studiile noastre și viața trăită în mijlocul satului ne-au învățat să înțelegem marele adevăr sociologic, că satul e sanctuarul unde s'a refugiat și se păstrează manifestarea de viață a poporului românesc desfăcută de împrejurările trecătoare, că el este tiparul rezumativ, sinteza neamului, microcosmul Națiunii; că satul e încarnarea unei vieți românești într'un colț minuscul al umanității.

În America, cel mai mare titlu de mândrie este acela de a fi fost învățător într'un sat pe care să-l fi zidit cu propriile tale mâini, și în care să fi rămas o parte din sufletul tău de apostol.

În această privință, noi învățătorii, avem

exemplu viu pe nemuritorul Pestalozzi. Meritul nepieritor al lui Pestalozzi stă în căldura cu care s'a devotat celor de jos „țărani și muncitori“.

El s'a aplecat cu sufletul lui de apostol la suferințele poporului de jos, l-a înțeles, l-a iubit și i s'a devotat în totul. Cuvintele lui adresate poporului sunt pentru noi adevărate texte de evanghelie, lecții de înaltă educație socială.

„Am văzut că ești cu mult în urmă și mi-a fost milă de tine. Nu posed nici-o artă; nu cunosc nici o știință și nu sunt nimic în lumea asta, absolut nimic. Dar te cunosc pe tine și mă dau ție, îți dau ceea ce am fost în stare să pătrund cu toată străduința vieții mele.

Dacă cercetăm viața poporului, nostru vedem că acest pământ, în care de aproape 2000 ani stau adânc înfipte rădăcinile neamului întreg, este locuit în proporție de 80% de țărani, care trăesc la sate.

Suntem prin excelență un popor de țărani, muncitori ai pământului.

Această fericită constatare n'a fost obiect de umilire sau rușine pentru noi Români, ci obiect de mândrie; căci ei, țărani, au fost și sunt temelia, nădejdea și sufletul țării. Ei au fost și sunt țara. Ei formează furnicarul harnic și roiul de albine lucrătoare.

Ei au format și formează zidul de apărare al țării, de care s'au sfărâmat multe încercări dușmane.

Istoria țărăniinii noastre este cea mai întunecată istorie, cu excepția câtorva tresăriri de lumină.

Suferințele i-au copleșit pe țărani români încă de la naștere. Veacuri au stat sub regim de împilare, de suferință, de întuneric și de umilință.

Bucuriile au fost ca niște comete trecătoare, cari au lucit numai un minut pe pământul nostru, mult încercat și călcat de toți.

Vieață de iobași, obiect de exploatat! Iată ce au fost țărani români.

Epocile de înflorire au fost pe vremea lui Mircea Basarab, Ștefan cel Mare și Ioan Vodă cel Cumplit.

Secolul al XVIII-lea este secolul decadenței

politice, militare și economice a principatelor românești.

Apăsarea și îngemucherea țărăniinii erau așa de grele, încât țara se depopula, nimeni nu mai era asigurată și nici existența.

La începutul veacului al XIX a răsrit din vechea clasă conducătoare grija pentru cei mulți, adică pentru țărani.

Tot veacul al XIX-lea a fost plin de lupte pentru acești oropsiți ai soartei.

Nu din sentimentalism ori filantropie s'au ocupat revoluționarii din 1848, apoi Cuza, Kogălniceanu și Haret de țărani, ci din nevoia de a întări Statul prin celulele de bază ale lui, care erau satele.

În măsura în care noua clasă conducătoare conștientă și patriotică, a putut scoate țărăniina din mizeria adâncă a veacului al XVIII, și a putut face din ea cetățeni; în aceiași măsură a progresat și Statul.

Ajutată de oameni politici și scriitori de seamă, năzuința țărăniinii spre pământ și neatârnavare s'a exercitat cu o dârzenie tenace, ca o forță elementară. Este impresionantă dragostea de care au fost pătrunși acești pionieri pentru pătura țărănească.

E de ajuns un exemplu, dintre cele multe pe care le avem: Oriecâteori vorbia de poporul românesc, Eminescu gândea la țărăniine:

„Chestia țărănească e poate singura, în care am scris cu toată patima de care e capabilă inima noastră, cu toată durerea și cu toată mila pe care ne-o inspiră tocmai țăranul, acest unic și adevărat popor românesc. El, căruia nu-i dăm nimic în schimb, păstrează prin limbă și datini unitatea noastră națională“.

Studiul pe toate fețele a vieții satului e cerut încă de multă vreme. Eminescu vedea limpede necesitatea acestui studiu, spre a descoperi „geniul neamului românesc“, care e o carte cu șapte peceți pentru generația dominantă. În vremurile noastre, acest studiu se încearcă prin monografia satului și căminele culturale.

Cu toate intențiile bune și luptele duse pentru țărăniina română, astăzi asistăm cu durere în suflete la dezechilibrul social ce se face tot mai vădit: progres continuu și în toate dome-

niile la orașe, stare aproape staționară, la sate.

Acest lucru îl spune cu durere Conducătorul Statului român, Dl. general Ion Antonescu în cuvintele rostite la radio cu ocazia Anului Nou:

„Să intru creștinește în tinda casei tale, să-țean trudit, ca să-mi încălzesc cugetul la focul care pălpăie în vatra ta săracă și credincioasă. Știu că tu, sătean trudit, n'ai plug și n'ai haine, că fierul e scump pentru punga ta goală și bumbacul nu-ți ajunge ca să îmbraci copiii, că pământul ți-a rodit puțin și gurile casei tale sunt multe“.

O iconă mai vie a stării țărănimii noastre, nici nu se mai poate alta.

Dar se știe că o clasă socială nu se înalță numai prin faptul că-și găsește și ea un locșor în domeniul de inspirație al literaturii.

O clasă socială nu se înalță nici chiar dacă conducătorii vieții de stat se ocupă cu sinceritate de ridicarea ei.

Ridicarea satelor nu poate rămâne deci obiect de literatură sau preocupare politică.

E nevoie de acțiune creatoare, de fapte.

În acest scop Dl. general Ion Antonescu, Conducătorul Statului, a pășit la fapte.

A luat din mâinile streinilor pământul pe care-l acaparaseră prin mijloace de condamnare și l-a redat țăranilor. Acest pământ fiind al țării, trebuie să aparțină în primul rând națiunii române care formează temelul, nădejdea și sufletul Statului.

A dat mai mult de un miliard lei din bugetul Statului pentru agricultura făcută mai mult de țărani.

A trimis pentru îndrumare pe teren, o armată de 50 de instructori agricoli, oameni de specialitate, pentru a scoate pe țărani din starea arhaică și primitivă a agriculturii.

Pentru lucrul pământului au și sosit în țară un prim stoc de mașini agricole în valoare de 650 milioane lei.

Din punct de vedere material, începutul făcut de Conducătorul Statului e foarte mare și îmbucurător.

Glasul pământului și semnele vremii chiamă la muncă pe țărani, care, irezistibil, ca răspun-

zând unei chemări instinctuale, se supun lui.

Vieaja care isbucnește primăvara, peste tot e întâmpinată de țărani cu irunul muccii.

Dar problema țărănimii și a satelor are multe aspecte. Este o problemă complexă.

Există o strânsă legătură între starea materială a unui individ sau a unei colectivități și necesitatea de însușire a culturii și de îmbunătățire a condițiilor de trai zilnic.

Sforțările cari se fac pentru zidirea cetății Românismului, trebuesc întregite printr'o colaborare armonioasă a școlii cu biserica și cu toți prietenii adevărați ai țărănimii.

Întregirea se face prin latura morală, intelectuală și culturală. Acestea ne revin nouă, *învățătorilor*.

Ni se aduc invinuiți că școala rurală, dacă a împărțit copiilor de țărani învățătura de carte, în schimb n'a contribuit într'un grad simțitor la educația țăranului, la îmbunătățirea condițiilor lui de trai.

E vremea să desmințim prin fapte, că nimeni în afară de noi, învățătorii, nu s'a adaptat mai bine vieții de sat, încât în noi vibrează satul întreg; nimeni, în afară de noi, n'a participat mai mult la bucuriile și nevoile satului românesc.

Să sfințim prin munca și jertfa noastră satul, cetate a Românismului.

Să înlăturăm lustrul împrumutat, sub care se ascunde boala, sărăcia, mizeria și durerea.

Să-i iubim, să-i prețuim, să-i îndrumăm și să-i ridicăm la treapta de mândrie a neamului pe țărani noștri, adevărații susținători ai Statului și hrănitorii noștri ai tuturor.

Să zidim în satul românesc, ca altă dată Manole, sufletul nostru de apostoli.

Salvați țărănimea, salvați satul, dacă voiți să salvați neamul și țara! Iată suprema poruncă a țării, și deviza noastră!

Cu o țărănime înviorată de adierea primăvăratecă a prosperității, cu sate — cetăți ale românismului, armele vor fi mai voinice, cetățile mai tari și dușmanii mai neputincioși.

Președintele...

„Omul sfințește locul”

Dacă „bietul om e sub vreme” cum scria cronicarul, nu-i mai puțin adevărat că și cursul vremurilor, ori cât de crâncene au fost ele, a fost influențat de vrednicia și seriozitatea acțiunii marilor oameni.

Omul pus în locul său, — vorbim de omul excepțional înzestrat — a sfințit în toate vremurile postul de comandă ori creștie ce i-a fost încredințat.

Nicăiri acest proverb bătrânesc nu și-a dovedit temeiul mai cu deosebire, ca în vînta de breaslă a învățătorimii, unde organizarea și prestigiul de corp, mai puțin se datorează împrejurărilor și mult mai mult oamenilor aleși să stăpîneasca și să îndrumeze morțile tîncunante din cursul vremii.

Urmărind istoricul luptelor de afirmare și organizare a corpului învățătoresc, în nucleul de putere și pilduitoare valoare social-culturală a țării care este Asociația Generală a Învățătorilor din România, un nume îl întâlnim în fiecare filă a acestei sbuciumate istorii. Unde nunca era mai grea, truda mai puțin observată, dar cu rezultate desăvârșite pentru bunul renume al învățătorului, acolo acest nume era prezent: Teodor Iacobescu, Președintele de azi al Asociației Generale.

Noi învățătorii, am avut noroc în alegerea conducătorilor. Noroc, fiindcă lângă înțelepciunea reprezentanților învățătorimii chemați să ne aleagă conducătorul suprem al breslei, a existat totdeauna și corespunzătorul încrederii ce mulțimea și-a pus în noul ales.

D. Președinte T. Iacobescu, asemenea unui maestru desăvârșit, care și-a împlinit îndatoririle unei ucenicii încărcată de lauri, se află azi în fruntea slujitorilor școlii românești având în urmă un trecut de cinste și muncă unanim recunoscută.

La o vîrstă când unii dintre noi nu ne deslegasem încă rosturile carierei, Președintele, foarte tânăr, promise să-și afirme un nume și o credință ce i-au călăuzit pașii constant, până azi, întru întîmpinarea argințului de pe tîmplele greu încercate.

Tânăr, muncitor, într-o veșnică frământare pentru căutarea celor mai frumoase forme de manifestare dăruită neștiinții, colegilor școlii, mișcării culturale, Președintele de azi îl aflăm în acea grupare a elitelor, în redacția revistei „Vre-

T. Iacobescu

mea Nouă”, în tovărășia marilor săi prieteni: Mihalache, Ţoni, Culea... Războiul n'a trebuit să-i ceară tributul ca să și-l dea lutreg, la prima fluturare de drapel, alături de ni săi cu a căror destine se înfrățise: învățătorii și țărani...

Răsplătit cu galon de vitejie, cu decorații și conașterea tuturor, luptătorul din tranșeele Unirii, este trimis de țară în mijlocul frașilor moldoveni din Basarabia, să trăiească în-tregirea sufletelor. Cald, convingător în însuflarea urii credințe — credința către Țară și Rege, — delicat în cele mai dificile situații, Teodor Iacobescu a scris, acolo la Cetatea-Albă, încurajat de o mână de învățători pe care a știut a și-i apropia, cea mai prețioasă pagină a vieții sale și deci a învățătorimii. Regele țării l-a răsplătit cu ofranda săuritorilor Unirii: „Ordinul Ferdinand”.

Istoria vieții conducătorilor noștri se confundă cu însăși istoria Asociației celeia mari a Învățătorilor. Fărăna din truda și vicia șicărui chemat din rândurile noastre, au zidit temelii cea mare de azi.

Au trecut anii cu patimile și nimicniciile lor, cu ura și neputința invidioșilor de care a avut norocul să nu fie cruțat nici Președintele, și șoarele nădejzilor noastre l-a găsit stîncă la datorie, ca o rezervă a nădejzilor noastre. Prieten și frate de năzuințe cu D. V. Ţoni, era cel mai indicat să urmeze la conducerea învățătorimii.

Perspicacitatea, grija ce a pus-o în conducerea Asociației Generale în cele mai grele și mai periculoase zile ale existenței ei, au dat o nouă dovadă că cel ales și-a meritat cu prisosință locul.

Nu trebuie să cântărim șaptele conducătorilor în genere, după cecce au realizat. Fapta, s'o nșezăm în raportul de șorțe cu împrejurările. Ori, Președintelui T. Iacobescu i-a fost hărăzit să șaurească mult, în zile de sbucium pentru țară. Temelia proprie a Casei Învățătorilor cumpărată în Capitala Țării, a fost încununarea operii unei vieți de apostol, a unei existențe deosebite.

Astăzi când corbi rătăciți dau târcoale solidarității noastre învățătoresci, e bine să se știe că mai mult ca rândurile noastre sânt tot mai strâns unite în jurul Asociației Generale și-a purtătorilor de cuvânt ai învățătorimii.

Recunoscători în cei care le-au dat prestigiu și încredere, învățătorii vor fi totdeauna la datoria dictată de cunoștința și imperativele misiunii lor.

În Președintele Teodor Iacobescu, în viața sa de muncă și

realizări, învățătorii țării văd un răspuns așteptat, dat bătătorilor.

Alături de el și de opera vieții sale, generațiile de dascăli ce se vor învrednici să bată aceleași drumuri de lumină, vor vedea în acestea un catehism sortit să facă legătura sfântă între învățătorii țării.

EM. PAIU

Educația tineretului

În viața neamurilor se produc deseori conflicte ideologice între generații, conflicte ce iau câteodată aspectul luptelor de exterminare.

Pe de o parte, generația bătrână luptă pentru păstrarea pozițiilor sociale cucerite cu ani grei de trudă și cu bogate experiențe. Pe de altă parte, tineretul dă năvală spre culmile mode au ajuns „bătrânii” și cer imperios înălturarea acestora din fruntea piramidei sociale.

Clocnirea aceasta de tendințe, e păgubitoare și pentru unii și pentru alții; dar ea face mai ales ravagii în sufletul tineretului, care e mai impresionabil, mai dinamic și mai nerăbdător, mai nestăpânit și prin aceasta mai periculos spre subiectivism, spre interpretări eronate, spre greșelă.

Nu facem aici procesul „generațiilor”, ci vrem numai să remarcăm o deosebită grijă, la conducerea statului, de problema educației tineretului. S'a înțeles, în sfârșit că un tineret aruncat fără o serioasă pregătire în frământarea vieții sociale, alungecă fără îndolală pe povârnișuri periculoase organizării și ființării demne a neamului.

Inițiativa Subsecretariatului. Educația tineretului pe lângă Ministerul Instrucțiunii, Educației, Cultelor și Artelor, are salutară menire de a fixa principiile de educația tineretului, în vederea folosirii elanului și puterii de dăruire sufletescă de care este capabil, pentru un impuls de viață sănătoasă a neamului greu încercat acum.

La inițiativa statală, la grija conducătorilor pentru creșterea și întărirea sufletescă a generației care va lua mersul de muncă, de creații și de jertfiri a „bătrânilor”, se alătură trezirea nației întregi. Și nația noastră a dat atâtea dovezi de cuminențe, de înțelepciune, atâtea mărturii de devotament, în cât nu se poate să nu înțeleagă și să nu dea ascultare glasului vremii, care cere tuturor unitate și devotament fără ocolișuri și fără confuzii.

—Ancheta întreprinsă de ziarul „Curentul” în lumea cărturarilor noștri, desvăluie în toată tragedia ei, nefasta „luptă între generații”, și aduce prețioase sugestii autorității școlare superioare pentru îndrumarea și pregătirea tineretului.

—Oameni de netăgăduit prestigiu intelectual, și de autoritate morală nesdruncinată, au răspuns la ancheta „Curentului”, dezbătând competent problema tineretului pe toate fețele ei. Din răspunsurile date până acum, se desprinde ideea că o colaborare între factorii educativi: familia, școala și biserică, constituie imperativul național al zilelor noastre.

Când școala românească este acuzată de unii că nu și-a făcut datoria cum trebuia pentru educația tineretului,

este îmbucurător faptul ca Dl. Dr. C. Angelescu, vine cu autoritatea d-sale cunoscută și precizează că școala întotdeauna a fost la datorie. Faptul că rezultatele educative n'au fost la înălțimea strădanilor școlii și slujitorilor ei, se datorește în primul rând dăunătoare organizării de multe ori cu o ușurință condamnată chiar de aceia cari trebuiau să i apere prestigiul și autoritatea în materie de educație.

Școala să-și revină deci locul de creație și modelatoare a sufletului tineretului. Când se va înțelege că ea trebuie să conducă în materie de educație și că ceilalți factori educativi nu sunt chemați să o încurce, ci tocmai cu s'o ajute, să-i desăvârșască ceea ce ea a trasat și înjghebat, nu vom mai asista la paradoxale neînțelegeri între școală și familie, cari au cauzat atâtea rău procesul educativ în desfășurarea lui normală.

În ceea ce o privește, școala înțelege chemarea vremii; iar slujitorii ei, învățătorii, au dat dovada celui mai sănătos corp organizat din viața statului nostru.

Ei stau și astăzi, cum au stat și ieri, tot așa cum vor sta și mâine, pe același drum de muncă, de corectitudine și de devotament, de totală dăruire și jertfire sufletescă, pentru străjuirea comandamentelor spirituale ale neamului.

Și în lupta aceasta pentru școală, pentru țară și neam, în corpul învățătoresc, problema generațiilor s'a pus sub alt aspect decât în celelalte categorii de intelectuali ai țării.

Învățătorii tineri, au știut să-și armonizeze elanul lor curat cu bogăția de experiență a celor încărcați în lupte, și atunci când au avut norocul să pună mâna pe stindardul purtat cu vrdulcie de înaintași, l-au cinstit cum se cinstește eroii și se respectă conducătorii.

Ei fac și astăzi același mănunchi de credințe cu cel mai vârstnic și mai încercat și înțeleg să se înalte numai prin calitățile cari au făcut gloria venerabilor dascăli de odinioară.

Când vânturile tuturor ideologiilor se întâlnesc și se înfruntă aprig pe terenul de manifestări spirituale ale neamului, învățătorii, țării, înțeleg mai mult ca oricând să fie una cu țelurile permanente ale românismului.

Și tineri și bătrâni își găsesc locul de muncă și de jertfă pe claviatura intereselor naționale; de aici, de la tribuna de dăruire a neamului, se îndreaptă către toată lumea și mai ales către învățători, porunca solidarității desăvârșite.

În semnul acestei solidarități tinerețe de astăzi, înțeleg să creadă; să creadă adânc și să smulgă din suflet tot ce-ar putea să-i întunece curățenia entuziasmului său nepotolit.

LAZĂR ȘTEFĂNESCU

Reforma și curtea noi în școlile de Apus

de d. Maria Biculescu

Teoria evoluției formulată de Darwin, e perpetuu verificată în toate domeniile în cadrul cosmosului. Evoluția în sens larg e o fatalitate din fața căreia nu se poate sustrage nici organismul nici ecosistemul; și printr-o largă extindere, nici formele de viață ale oamenilor, chiar dacă o'a spus că „istoria se repăta”. Această afirmație se referă la liile generale, nu la amănunte. Căci fiecare lucru nu poate fi absolut identic decât cu el însuși. E sădită în fiecare faptură tendința de schimbare, setea de înnoire, dacă nu în fond, cel puțin în aparență. E condiția sine qua non a progresului.

Aplicând concluziile de mai sus în materie de pedagogie și educație, chestia evoluției principiilor este o axiomă. Ca originea știință pedagogia n'a cunoscut graniși. Experimentul noul popor, sub raportul educației, e folosit și celorlalte. Nici când o tendință egolită, căci marii gânditori aparțin au numai seamăului din care s'au născut, ei, mai mult, omeniții întregi.

Școala românească din provincia vitregiei vremurilor, a'a trecut în viața. Când școlarii români îngănuau pe prispăle mănăstirilor sau pe scările clădirilor un „pa, va, ga, di”, născuți cu un Chișinău, Chișinău sau Stav, școlarii din apusul Europei aveau de savurat splendorile capodoperilor marilor talenți. Literatura ajunsese la apogeu. Aci și-a găsit justificarea imitația, uneori servilă, a Apusului, care o'a impus favorizat de soartă. Mergeând pe această cale, statul român a trimis în multe rânduri profesori și dascăli români pentru studii în Apus.

S'a bucurat de aceasta și d-l Maria Biculescu, învățător. Rezultatul cercetărilor, l-a dat la iveală în cartea d-sale: „Reforma nouă în școlile de Apus”. Cartea scrisă într'un stil clar, deloc pretentiv, încheie în cele 192 pagini, curiozități și sugestii frumoase aduse din Franța. Cuprinde 3 capitole: 1. Grădina de copii din Lutry (Lausanne). 2. Școala din satul Mauchin. 3. C. Freinet și tipografia în școală.

În primul capitol e vorba de câteva ore de asistență la o grădina de copii din Franța, condusă de d-ra Harimann. Acolo, copiii, când vin la școală, sunt întâmpinați de d-ra conducătoare, care dă mâna cu fiecare. Intrați în clasă, încep exerciții de vorbire liberă, care constă în povestirea diferitelor întâmplări de ieri până azi, corectate în expunere conducătoare. Se scot învățături morale. Urmează: ghicitori, înnumărări, exerciții ritmice după plan. Trece apoi în altă sală, unde fiecare are scăunelul și masa lui și începe după plăcere. La sfârșitul orelor se citește ceva din biblioteca lor, care constă din reviste în imagini. La ora 12, luându-și rămas bun, pleacă fiecare dând iarăși mâna cu conducătoarea lor.

Al II-lea capitol. În introducerea autorul ne lămurește despre noua mișcare pedagogică în care se înglobează toate asociațiile educatorilor, sub denumirea de „Educație nouă”.

Școala vizitată de d-l M. Biculescu în 1934 e școala d-lui Martreux de lângă granișa belgiană.

Clădirea nu prezintă niciun aspect de școală nouă. Acolo copiii încearcă cu interes și plăcere „într-o libertate dinăfără și cu o disciplină desăvârșită, fiecare în pu. Lez, conform individualității respective, pregătindu-se minte cu minte pentru viață. Înainte de a păși în sală, se observă fixate pe pereții de afară un termometru și un barometru. Școlarii învesnesc singuri gradele de temperatură și presiune atmosferică. Pe acoperiș e o giruetă care indică în permanență direcția vântului. La sfârșitul unei săptămăni diagrammele pe care le publică în revista lor. Atăa notate e starea clasei cu scrisori, unde scriu pe în fiecare zi bilețele către învățător, exprimând trebuințele lor, compuneri libere, desene, scutări. Dese-

nele frumoase se expun în clasă, compunerile bune se citesc și se publică în revista lor.

Tot la această școală se practică corespondența interșcolară precum și schimbul de produse care se face în colectivitate. Se cunoaște în ast chip mai lesne diferite regiuni din țară, dezvoltându-se ideea de neam. Cu ocazia acestei vizite, autorul a ținut o lecție cu subiectul „România”.

Rezultatele l-au încântat. Mobilierul e alcătuit din bănci portative, care se pot iasala, pe timp frumos în curtea școlii; o masă, în loc de distanța caledră, rafturi și dulăploare pentru cărți — căci acolo, au li se dă atenție de învățat școlarii acasă. Pereții sunt împodobiți cu tot felul de tablouri, afișe curente, desene și tablouri instructive făcute de elevi. Se mai găsește în sală: ghiveci cu flori, un vas cu pești, apoi: saphograf, aparatul de proiectie și tiparul, fiecare cu un rol demonstrativ. Tiparul servește pentru școlirea revistei școlarii, alcătuită din foarte multe foi ce se tipăresc de către echipe care fac cu schimbul. Tipăresc compuneri frumoase, corectate, scutările din timpul lunet.

Aci se găsește și o cooperativă, care se ocupă printre altele și cu strângerea diferitelor plante medicinale pe care le vând, alcătuiându-și un fond apreciabil.

Al III-lea capitol. C. Freinet este un învățător din sudul Franței de la Vence sau St. Paul, aproape de Alpi. El încearcă în școala sa, unde își pune în aplicare principiile. Ce se învață și ce se face la școala lui Freinet? Mișcări ritmice după melodii executate la pian sau după gramofon. O lecție de cânt cu ajutorul gramofonului. C. Freinet a înființat o discotecă ambulantă în țară pentru dascăle. Ea mai cuprinde discuri cu fabule, monodage, fragmente din opere cu rezume. Toate acestea pentru educația dicțiunii și a urechii muzicale. Autorul cărții a scris părerea d-lui Freinet în privința radio-ului, care pune pe copii în inactivitate. Preferă gramofonul. O lecție de lectură expresivă. Clasa e împărșită în 3 grupuri. O echipa trece la culesul literelor pentru tipărit textul ales dintr-o carte din biblioteca clasei, alții citesc textul, iar a III-a grupă desenează celace li interesează, după plac. Lecția de morală. Un copil alege o bucată de lectură morală și la sfârșit, toată clasa scoate învățătura. C. Freinet este inițiatorul tiparului în clasă. Compunerile frumoase sunt puse la vot. Compunerea aleasă este citită iarăși și corectată, apoi tipărită. În legătură cu subiectul compunerii se tratează alte subiecte, care aparțin altor obiecte de învățământ. Au ales, de ex. compunerea unui școlar: „Vaca bolnavă”. S'au făcut corectări și exerciții gramaticale. S'a comentat textul. S'au luat apoi probleme în legătură cu ferma. La aritmetică se încearcă cu ajutorul „Fișierului școlar”, care cuprinde: 1. fișa documentare; 2. fișa de bază; 3. fișe de exerciții și 4. fișe de auto-control, a căror rol, după denumirile respective, se înțelege de la sine. După toate acestea, cu ajutorul fișierului cooperativ se face aprofundarea centrului de interes. Acesta cuprinde vreo 900 fișe pe care sunt tipărite diferite lecturi frumoase din diferite domenii, clasificate după diferitele centre de interes.

În legătură cu centrul de interes „Ferma”, școlarii citesc lecturi geografice, istorice, morale, etc. Acestea se fac în orele de dimineață. După prânz se fac alte obiecte: 1. Ora de lucru liber; 2. Ora de sedință colectivă de lectură. Urmează: Geografie, istorie, etc. Secția de geografie se prindă cu ajutorul cinematografului. În felul acesta se încheie o zi de școală. Autorul sfârșete capitolului făcându-ne cunoscut faptul că identic d-lui C. Freinet cu pătruns în multe școli din Franța și Belgia. Cartea se încheie prin „Cuvântul d-lui profesor Walton” ținut la congresul internațional de educație nouă în 1936. În acest cuvânt prezintă introducerea tipografiei, arătând profitul elevilor. Urmează apoi cuvântul d-lui C. Freinet împărtășind scutări și documentate de compunerile copiilor.

Cartea d. M. Blăculescu are meritul de informație nouă și exactă a metodelor de lucru din școlile din occident. Ca atare merită să fie citită mai mult ori.

Prin lucrările noi, conform sugestiilor noi, vom putea verifica unele metode de care azi se ținem.

Angela M. Ilie

D. TEODOSIU: *Revizuirile...* (Observații asupra greșelilor în predarea învățământului primar) — Cultura Românească, Buc., 1940, 75 pag.

— În practica învățământului primar, un întotdeauna s'au observat principiile stabilite de pedagogie și de științele auxiliare ei: psihologia, logica, didactica și metodică. S'a făcut atâtea teorie și de multe ori temeinic fundată pe realitățile psihologice ale copiilor, — dar când a fost vorba să se traducă în fapte, să se treacă adică la aplicarea principiilor, s'au creat două stări de fapt. Ori s'a rămas în același procedeu primitiv, rutinar și înșepenit în ceea ce s'a apucat, ori s'au exagerat în așa mod principiile, încât s'a ajuns iarăși la teorie, de astă dată mult mai complicată, — și prin asta mai greșită, — numai să satisfacă pretenția de originalitate a diferiților și ocazionalilor „doctrinari”.

Cartea d-lui D. Teodosiu „*Revizuirile*”, oduce o foarte prețioasă clarificare în metodologia învățământului primar, unde, mai ales în ultima vreme, s'au lansat atâtea metode, care de care mai bizare și mai „originale”.

Ioana după „originalitate” cu orice preț, a avut darul să producă daunele confuzii în rândurile învățătorilor, încât orice inspecție, sau examen în fața unei comisii străine, devenise un fel de „rebus” pentru candidați, în care se chinuiau să deslege taina după care metoda i se pretinde să țină lecția practică.

„La un examen de diplomă, — spune d-l D. Teodosiu, — un candidat a fost respins la proba practică, fiindcă a arătat tabloul istoric (la o lecție de istorie) în cursul povestirii, în loc să-l arate la sfârșit, cum ar fi vrut profesorul de pedagogie, pentru motivul că a întrerupt cursul povestirii; iar în altă comisie un candidat a căzut tocmai fiindcă arătase tabloul la sfârșit, pentru motivul că materialul intuitiv nu s'a folosit la momentul oportun, adică atunci când a venit vorba despre faptul sau eroul ce reprezenta”.

Scrisă într'un stil lapidar caracteristic d-lui prof. Teodosiu, cu exemple luate din experiența d-sale de profesor și de inspector general al școlilor normale, exemple bazate pe o profundă pregătire în domeniul pedagogic, „*Revizuirile*” înseamnă un dar prețios învățătorilor și tuturor acelor care sunt chemați să aplice îndrumările teoretice în materie de instrucție și educația copiilor.

D-l prof. D. Teodosiu, apreciat doctrinar pedagogic și ales prieten al învățătorilor, cu cari întotdeauna a ținut legături prin scrisul închinat cu statornicie pregătirii și desăvârșirii lor profesionale, ne-a dat în „*Revizuirile*” un ghid metodologic de care nu ne putem lipsi.

Pentru claritatea cu care este scrisă, și îndrumările pline de bun simț ce ne oferă, recomandăm tuturor, cu toată căldura, ca „*Revizuirile*” să le fie crite de căpătâi.

LAZAR ȘTEFANESCU

Revista revistelor

„*Viața Basarabiei*” — anul X, No. 1, — Ianuarie, 1941 continuă să frământă gânduri din scumpa noastră Basarabie, rămasă acolo, strojă chinată pentru neamul care o plânge și n'o poate uita, chiar dacă ar fi ea milenii după milenii să stăruie nedreptatea istorică ce ne-a lovit de astă dată cu și mai mare cruzime.

Când vreme de un deceniu, am stat și noi alături de moldovenii dela Nistru — adevărați mucenici naționali —, n'aveam altă bucurie publicistică mai deosebită, decât atunci când primiam slova plină de duh românesc a „*Vieții Basarabiei*”.

Astăzi, „*Vieța Basarabiei*”, poartă cu durere nesfârșită calvarul sufletesc al fraților rămași peste Prutul îndoliat.

Sunt gânduri și doruri ce și le însușește întregul neam: sunt simțiri care ne fac mai dârzi, mai hotărâți pentru ziua soarelui, pe care o vedem cât mai apropiată.

D-l Pan Halippa, directorul revistei, face în articolul „Un cuvânt înainte”, hălăuțelul celor zece ani de roboteală pe câmpul publicistic al revistei și trage concluzia că astăzi drumul ei de nimeni este și mai greu ca atunci când nu era înțelesă cum trebnia nici de cei cari aveau datoria să străjine patulcașunile de răscolirea și îndrumarea sufletului național.

„Basarabia românească, pe care noi o cultivăm cu atâtea ardore, trăgând brazda cât mai adâncă, dor firește după puterile noastre, astăzi este amenințată să cadă din nou în paragină și suluri de viscol grozav iar se așează peste pământul natal. Câtă căldură sufletească vor trebui să pună în opera lor apostolii basarabeni, pentru ca să se topească odată aceste troene și avalanșe?”

Cât de adâncă va trebui să fie brazda plugarilor spirituali ai Basarabiei, pentruca să iaie și să scoată paragina cumplită? Câtă înăstrie vor trebui să arate zidarii slovi românești, pentruca să se înalțe palate de cultură și temple acolo, unde astăzi domnește întuneric?”

Parintele Gala Galaction, atât de mult legat sufletește de creațiile spiritului românesc de acolo, aduce în „*Biserica basarabeană*”, șiraguri de icoane scumpe, prin demonstrarea „primatului ortodoxiei basarabene”.

„*Basarabia de sub oblăduirea rusească*”, prezintă părțile mai importante din discursul d-lui Ioan Pelivan, cu ocazia sărbătoririi a douăzeci de ani dela Unirea Basarabiei cu Patria Mamă, — 27 Martie 1918—27 Martie 1938. Toate opresiunile desnaționalizării, toată dârzenia frunțașilor Moldoveni și a poporului de jos, ca și greșelile făcute de conducătorii noștri politici după unire, sunt redată cu multă competență în acest studiu plin de simțire și de revoltă românească.

„*Marile perspective ale literaturii basarabene*”, semnat de Nic. Pândaru, e o fericită și bine venită sinteză a scrierilor basarabean, în care defilează prin fața noastră, o întreagă pleiadă de mânăitori ai condeiului, care-și dau toată puterea gândului și talentului pentru câștigarea unui loc de frunte în literatura românească.

Iconomul Leon Trofim în „*Școala românească de mână*”,

scote concluzia că „profesorul e slujitorul unei idei de stat, care se propagă prin școală. Acea idee sau ideal al Statului, în mod firesc trebuie să devină și idealul profesorului, dar prin el, al școlii însăși”.

„O vizită la Moș Ion Codreanu” — lupătorul sfântos dela Sorocea, — ne încarcă inima cu bogăția minții și tărziu sufletului de stegar al românismului, prin pana lui N. Suruceanu.

În articolul „Cum am părăsit Basarabia” de Al. Bardier, ni se arată toată drama celor cari și-au părăsit casa, ogorul, munca, prietenii și rudele, luând calea pribegiei spre înimă rănită a țării.

Cu inima sfâșiată de cruda despărțire, autorul arată greutatea nesfârșite întâmpinate chiar și dela cei pe cari îi păstorise sufletește și-i luminase de pe amvonul altarului.

„Copleșit de înfiorare, am pornit dela casă la casă în căutarea căruței.

Nimeni însă, parcă ar fi fost sfătuiți, nu vroiau să meargă: ba că mi-i stricată roata, ba că-mi schiopătează iapa, ba că-i nănzul de curând fătat, și așa, pricini peste pricini, iar vremea trecea, soarele se ridica la amiază, iar noi rămâneam tot locului cu toamna în suflet și cu durerea pe față.

În sfârșit o greutate mi se înase de pe inimă. Găsisem doi gospodari cari s'au prins să meargă cu noi până la Prut.

— Te-om duce, părinte, oricum a fi, dar să dai câte 400 de lei la fiecare, câte o cinste bună și hârtie cu iscălitură pe iarbă și pe tot ce ai în casă.

— Vă dau mai oameni buni ce vreți, numai mă rog duceți-mă că mă prinde rusul mocoșindu-mă tot pe nice. Și în timp ce ne pregăteam, se strânsese lume multă ca la nuntă.

— Mie dă-mi ceanul, părinte.

— Mie dă-mi porcu, că doar tot n'ai ce face cu el.

— Dă mie cloșca cu pui.

Și parcă anume șiniau și pușorii jalnic în ziua aceea, și răstăpălele văicăreau și ele inecat, că abia atunci ieșise din ou; toate de șe lângă casă păreau schimbate și îndurerate de plecarea noastră.

Doi pisicuți de câteva luni se țineau și ei după noi, mieunau plângător a pustiu, iar unul din ei, se îmbolrăvise tocmai în acea zi și umbra sârmanul buimac de ici colo, iar noi ameții de cap ca și el, luam un lucru, îl puneam în sac; peste câteva clipe ni se părea că nu-i de trebuință și-l scoteam, puneam altul, și apoi îl scoteam și pe acela și-l bulocuiam cu altul”.

„Porniram.

Lumea plângea și plângeam și noi.

— Nu plângeți, părinte, că-i mai veni iară în satul nostru după ce a trece surtuma!

— Nu știu, mai oameni buni. Oiu veni, n'oiu veni, Dumnezeu știe, eu atâta numai știu că până una alta, voi nu-s avea preot în sat bună bucată de vreme.

Și cum mergeau căruțele tolocănind prin grunzurii drumului, eu m'am dus la Biserică, am ingerunchiat în fața altarului, am plâns, m'am rugat, și am sărutat sfântul pristol:

— Doamne, — am zis — călăuzeste-mi pașii, și-ți sfințește

Ța Biserică și fă cu puterea măririi tale să mă reintorc din nou aici, să-ți aduc mai departe prinos de mulțumire, și jertfa cea fără de sânge”...

Te înceacă einoșia și te podidesc lacrimile numai citind crâmpce din durerea zilelor de bejenie românească.

Mai semnează Vasilidia Soroceanu „Amintiri”, iar N. I. Litirski „Fragment”, cu aceeași preocupare de retrăire în scris, a icoanelor de tragedie națională din vază trecută.

Versurile sunt bine reprezentate de: Sergiu Matei Nica, Octav Sargețiu, V. Suruceanu, Pan Halippa, Teodor Al. Munteanu, Al. Bardier, I. Huland Horațiu, Sergiu Grosu și Neulăi V. Cohen:

Cronica, bogată, plină de vioiciune spirituală, plină de dinamism, face o deosebită cinste revistei și celor doi talentați redactori: Sergiu Matei Nica și Octav Sargețiu, despre care intenționăm să iuni vorbim în paginile acestei reviste, ca despre unii ce nu-și găsesc entuziasmul tinereții potolit, decât în mândria talentului lor publicistic.

„Vremea Școlii” — an. XVI Nr. 1, Ianuarie 1941 — revista Asociației Învățătorilor ieșeni, — se prezintă în aceleași condițiuni bune din punct de vedere tehnic și redacțional, ca și în trecut.

Revista pășeste în al 14-lea an de existență și după cum arată inimosul președinte dela Iași, Gh. Polcovnicu, în cei 15 ani de pâuă acum, ea fost în deosebi:

— un organ de luptă pentru drepturile clasei învățătoresci;

— un organ de desbatere a tuturor problemelor care priveau școala primară;

— o tribună de manifestare a creațiilor învățătoresci”.

Din restul contribuțiilor, reținem că talentatul nostru coleg, C. Rollea, senualează în „Biruința din Vulturești”, truda unui vrednic slujbaş al altarului, care a știut să câștige, prin muncă, cinste și bunătate, pe toți aceia cari' apucaseră pe căi rătăcite. Pe lângă tendința ei de instruire și educație, bucată reprezintă o frumoasă creație literară a colegului C. Rollea.

Ne-am obișnuit însă ca „Vremea Școlii”, să ne aducă mereu bogatele și prețioasele gânduri ale d-lui prof. univ. Șt. Bărsănescu, pe care le așteptăm cu multă bucurie în numărul viitor.

„Gazeta Școlii” — revista Asoc. Inv. din Dolj — Nr. 1—2. Ian. — Febr., 1941 vine cu un bogat material din momentul pedagogici, orânduit cu pricepere de tânărul nostru coleg, V. Popa Măceșanu, sub directivele încărcate de experiență ale d-lui D. Radu, președintele asociației, astăzi inspector general al învățământului primar din regiunea școlară Craiova.

Reținem, din buchetul scripturistic al Doljului, ca unii ce no aflăm în slujba aceluiaș crez, rândurile de nădejdi spre mai bazele învățătoresc, ale d-lui D. Radu din „În al 23-lea an”;

„Să se ia bine aminte că asociația noastră este un crez prin care se servesc interese superioare, așa cum tot trecutul ei de nobilă strădanie o dovedește cu prisosință!

Crezul acesta este cât mai roditor în bine pentru neam și pentru profesie, dacă suntem înțeleși și trebuie să fim ai lui”.

În celelalte articole, semnate de M. Dragomir, V. Popa

Măceșanu, Al. Balănescu, Al. Voicar, Florea Dumitrescu, Nic. Dinca, se află același entuziasm și același suflet de dascăl hotărât în slujba școlii și a scrisului.

„Naturalism filosofic“, conferința rostită la Radio de dl. prof. univ. D. Petrovici, constituie o haină de sărbătoare a revistei, pentru a-i face mai accesibilă intrarea în câmpul de reală valoare al publicisticii dascălești.

Versurile bine conturate prin contribuția d-lor V. Popa Măceșanu, C. Zamfirescu-Vinicius, Ana Bucium și N. Popescu-Plosca.

„Școala Prahovei“ — revista învățătorilor prahoveni — în ultimul număr, — Dec. 1940 — Ian. 1941, — se menține la altitudinea de contribuții serioase cu care ne-o obișnuie de mult.

Relevăm articolele: „Dewey și educația copiilor în școala elementară“ de Șt. Popescu (din „rev. gen. a Inv.“); „Rezumat general asupra psihologiei“ de I. Gr. Șerban; și „Mihail Eminescu, gazetar“ de Ștefan Alexiu, care este și redactorul revistei. Talentul d-lui Alexiu, ne este de mult cunoscut pe calea scrisului, și ne facem o plăcută datorie să vorbim de realizările d-sale și de strădania cu care se devotază chestiunilor profesionale.

„Graiul Dâmboviței“, aducând un calduros salut surorii și vecinei sale, „Școala Prahovei“, trimite și redactorului ei priceput, sincere mărturii de simpatie.

„Tinereță“ — revista elevilor Școlii Normale de Învățători „V. Lupu“, Iași, cu Nr. 1 de pe Ianuarie 1941, a pășit în al V-lea an de existență, cu o încredere demnă de entuziasmul celei mai curate tinereți.

Incerările literare, cum sunt: „A murit sărnana habă“, „Bradul“, ca și versurile și epigramele destul de reușite se împletesc cu articole de fond ca: „Vieața, ideal și profesiune“, „Istoricul comunicării la distanță“, „Metoda centrelor de interes“, „Lupta contra iepurilor“, etc.

Redactată de un comitet de elevi sub directa îndrumare a d-lui prof. A. Mesrobeanu, revista se adresează în deosebi lumii școlărești. Prin felul cum este redactată și prin condițiunile tehnice laudabile în care operează, ea poate sta susă cu cinste pe miza oricărui intelectual și ține tovărășie demnă bunelor reviste învățătoarești.

— „Horia, Cloșca și Crișan“ — revista elevilor Școlii Normale de Învățători din Craiova, — aduce prin nr. 5 al existenței sale. (Ian. 1941), același suflu de entuziasm, același nestăpânit dor de afirmare tinerească. Deși în condițiuni mai modeste, ea se va întrece mâine cu sora ei de la Iași, pe tărâmul creațiilor literare. Ii urăm aceeași frenetică cheltuire de suflet și aceleași nănzăndre realizări la răboajele literare viitoare.

— „Vlăstarul“ — de la Buzău — numărul de pe Sept. — Oct. — Noemb., 1940 are câteva contribuții serioase, reprezentate prin pana talentaților colegi: V. Chicu, Stroe Boanca, A. Cărciumaru, etc. Cea mai însemnată parte o are V. Chicu, dându-ne și interesante recenzii.

Pentru „Vlăstarul“ învățătorilor buzoieni, am dori însă, o scartă mai bună. Atâtea glorii învățătoarești au pornit din Buzău, încât chiar dacă revista se prezintă binișor, nu e pe măsură înaintașilor și aici pe a conducătorilor de astăzi.

Înfrunțați în ale scrisului și ale afirmărilor dascălești ca venerabilul I. G. Dumitrașcu, mereu răscolitor de documente, mărturii prețioase ale unei vieți dăruită cu totul școlii și organizării profesionale; ca sprintenul la condei și faptă, D. Serbescu-Lopătari, ca diamanțul C. Cazon, valorosul președinte de astăzi al Asociației județene, pot fi mulțumiți cu o revistă ce apare la 3—4 luni și în 52 pagini, așa cum se prezintă numărul de care ne ocupăm acum?

Buzăul, poate mai mult! Și trebuie să dea atât cât poate! E tot ce-i dorim noi, cari avem multă simpatie și prețuire pentru potențele culturale ale dascălimii de acolo.

„Ogorul Școlii“ — revista învățătorilor din județul Turda în numărul de pe Dec. 1940—Ian. 1941, conține articole semnate de Al. Munteanu, Daniil Popescu, C. Iacob, I. Cociorva, Ilie Mănișiu, Petru Pop, etc. Remarcăm articolele: „Idei de bază ale învățământului de azi“, de Al. Munteanu; „Metoda ideo-vizuală“, de Daniil Popescu; „Ceva despre Doină și Dor“; de Ilie Mănișiu. Recenzii bine prinse și pline de bun simț, semnează Florian Stănică, un neobosit și neastâmpărat al condeiului tineretului învățătoresc, și Gabriel V. Prună, redactorul revistei.

— „Plaiuri Hunedorene“ — Nr. 2, Februarie, 1941 — este organul de publicitate al învățătorilor din Hunedoara.

Cuprinde, mai bine reprezentat, un „Cadru Literar“, unde semnează articole: A. Balănescu, Victor Petrescu, Toma Pienaru și I. Cernăneanu. În restul revistei se dau declarațiile făcute presei de dl. General I. Antonescu, Cronica faptelor școlare, buletinul asociației, etc.

— „Școala Vremii“ — revista Asoc. Inv. din jud. Arad — Nr. 1, Ianuarie 1941, prezintă articole semnate de: Gh. Moțiu, Petru Lenghel Izanu, S. V. Anoca, Ion Iluna, M. Semlecan, I. C. Dumitrescu și O. Dubenschi.

Dorim și de la „Școala Vremii“, ca pe vremuri, un material mai bogat, mai viu, mai dinamic. Mihai Miliușiu, Inv. șc. de aplicație, ar putea să dea mai mult, în calitate de redactor al revistei.

— „Romanatul“ — ziar de cultură și informațiuni — apare de cinci ani sub direcția d-lui Ștefan Oprescu, un român din cei cari au inimă și suflet de măcinat pe ogorul presei, nu diplome seci și pretențioase.

Ne-a plăcut mult articolul d-lui Dr. Ioan Găroviță, „Cinci clase primare“, în care demonstrează teza că „Misiunea noastră, arta noastră, dacă unii voiesc să-i zică profesiunea noastră de ziarist, ea este fără diplomă. În împărăția noastră decide numai talentul și „l'ăpropos“ cu puțin noroc și multă trudă“.

Mai semnează articole: Col. I. Dobrian, Ion Potopiu, dr. L. Crușovanu, Alex. St. Predeșeanu și Stella Stănescu.

— „Școala Albei“ — revista Asociației Învățătorilor din jud. Alba, — este redactată de dl. I. Raica, inspector școlar județean, și are numai câteva colaborări în Nr. 2 — Februarie, 1941.

D-l Traian Bărlușiu în „Individualitatea colectivă“ atacă paradoxala incompatibilitate dintre noțiunea de individualitate și cea de colectivitate. Bine informat și cu metodă, d-sa îmbracă studiul într'un stil lapidar, potrivit fondului serios al articolului.

Nora Fetti în „Chemare“, trimite stelelor dorului, raze sufletești, împletite în șirag de gânduri și nostalgii către un ideal pe care l-ar vrea topit în inima ei simțitoare. Stilul cald, plăcut, cu tendințe de interiorizare, de analiză sufletească.

D-l I. Raica, ar putea strânge în jurul revistei mai multe colaborări, pentru a nu rămâne cu fondul în urma condițiilor tehnice destul de bune, în care apare revista.

— „Copilul“ — revista Asociației Pedagogice a Învățătoarelor dela școlile de copii mici din România — a apărut în număr dublu (Ianuarie — Februarie, 1941), cu serioase și bogate colaborări din lumea frunțașilor școlii românești.

Condițiunile grafice în care apare revista, materialul select adunat, precum și împărțirea lui judicioasă, fac cinste d-nei Prof. Victoria Georgescu-Tistu, redactorul-răspunzător al acestei publicații de absolută necesitate nu numai învățătoarelor dela grădinile de copii, ci tuturor acelor cari sunt preocupați de problemele vieții copilului.

D-l Prof. Bartolomeu Popescu, Directorul General al Învățământului Normal-Primar, în articolul „Grădinile de copii în Franța“ — comunicare făcută la congresul pedagogic din Iunie 1939 — stabilește modul de organizare și principiile de funcționare ale acestor instituții de educație în Franța, dând prin aceasta prețioase sugestii pentru organizarea școlilor de copii mici dela noi.

Restul materialului, bogat și variat, este împărțit în cadrul revistei astfel:

a) *De povestit copiilor* — unde scriu: Ana Șerbănescu, Paula Rădulescu și Virginia Cristea.

b) *Educația simțurilor*: Elisabeta Diaconescu, Florica Rădulescu, V. C. și Fl. Căcina.

c) *Ocupațiuni manuale*: Eliza-Angela Nicolaide, Ana Șerbănescu, V. Cristea și Florica Constantinescu.

d) *Școlile noastre*: V. G.—T. și A. Ș.

e) *Colțul medicului*: Dr. I. Toma.

f) *Pentru mame și educatoare*: Fl. Căcina și E. A. Nicolaide.

Cronica bogată și bine scrisă, oglindește temeinica pregătire a colaboratorilor și spiritul de organizare metodică a d-nei Victoria Georgescu-Tistu.

Pentru competența articolelor din această revistă, semnate de nume care fac cinste școlii românești, li facem o caldă recomandare și sfătuim colegii să se aboneze la ea, trimițând mandatele poștale (150 lei) pe adresa D-rei căsiere Eleua Slavici, str. Secerei Nr. 4, București, V.

L. Ștefănescu

† NICOLAE STANESCU

Născut la 1888, în frumoasa Ciulașiță a Muncelului, trăiește cel în penultimele zile ale vieții sale. În 1909 a fost profesor de învățământ primar la școala nr. 1 din Cămpulung, pleacă la armată și după

doi ani, terminând-o, se stabilește ca învățător, în comuna Costești din Deal. Aici trăiește „nea Nae“, cum îl zicem noi, cea mai mare parte din viața lui bună — până când, într-o zi nefericită de toamnă târzie, s'a dus din mijlocul nostru, al colegilor și al celor dragi ai lui, spre a nu se mai întoarce niciodată! Niciodată! Ce greu cuvânt și ce greu adevăr exprimat de acest „niciodată!“ Niciodată, inima lui de aur, nu va mai bate zgomotos în vestea vreunei nedreptăți făcute cuiva dintre colegi; iar ochii lui mici și sfredeliți, niciodată nu se vor mai umbri și nefericiți, la surul vreunei nedreptăți! Păcat de un coleg, bun coleg și bun dascăl, ce na părăsește abia la 52 de ani când, puterile sale de muncă pe ogorul școlii și al cooperativelor, îl coreau așa de stăruiți, fiind atât de necesar amândorora!

Partea în sufletul și în ochii săi, nostalgia, dorul nepotolit după plăcerile masculine, acele unde deschisese înălțurile ochii lui negri și sorbite apoi cu nesăț, dulceața priveliștilor și a suflurilor bune și înțelegătoare ce-l înconjuraseră, pășind și-a luat ștergul spre povârșitul ușor înclinat spre apus, al Costeștilor din Deal!

Aici a murit nea Nae, aproape 30 de ani, înclinându-și toate puterile sale de muncă, școlii și hăncii și cooperativelor, ajutat, încurajat și îndrăginit de ocumpa sa soție, d-na Paulina Stănescu! Și casa le-a fost casă; masa, masă, ospitalitate și plină de viață bună!

L-am văzut în clasă, oamănând cu dăruire nesfârșită, potop de învățături și sfaturi bune! Căci era dascăl și ales dascăl, nea Nae! Ce lecții surtuoase de istorie făcea el! Și ce naționalist a fost el și în școală și în războiul trecut unde, a luptat viteaz, până când coarta nemicoasă l-a dat chinurilor prizonierilor! Dar aceste grele încercări, s'au atins slăbiciunea iubirii de neam și Patrie din sufletul acestuia mare, ci întocmai ca vântul care stinge slăbiciunile mici, dar aprinde amarale pe cele mari, făcându-le mai surtuoase, mai mărețe în măreția lor, așa prizonieratul a fost vântul, care a aprins mai mare, mai lucitoare și mai viștoasă, iubirea de Patrie, în sufletul lui nea Nae!

Iar cu colegii, coleg adevărat și frate adevărat a fost! Nu auzea el de o nedreptate cât de mică, făcută unui coleg, să nu sară în sus, protestând, cerând dreptate pentru cel nedreptățit...

Și acum, soțiile și copiii: ați pierdut un soț bun, un părinte bun și un om de omenie! Valul durerii de pierdere imediată a trecut și mama, va ști să-și ocrotească peșorții și văduvă fiind; iar copiii, vor asculta pe mama lor, rămăsă sfidurii lor sprinzi! Dumnezeu care lea total în lumina aceasta cu multă compănă și chibruiață, a lăsat și pentru voi un bun, în lumea aceasta! Cântați-l prin muncă, prin bună purtare, prin cărgință și ajutați de inima de mamă ce veghează lângă voi, și veți găsi în tot acest drum, fie el lung, gleră, plin de ghimpari câteodată, aveți urechea plăcută la sfaturile mamei și ochii atinși peste zările albastre ale cerului, acele unde bunul vostru părinte odihnește de vece de acum și urmându-l în sfaturile v'ă dat cât a trăit, cinstiti numele și memoria ei și fiți de mai urmași ai lui!

Și așa, Dumnezeu vă va ajuta.

I. G. ISTRATE-PITARU

Martie 1941

Buletinul Asociației

ASOCIAȚIA ÎNVĂȚĂTORILOR
DIN
JUDEȚUL DĂMBOVIȚA

Nr. 32
13 Martie, 1941

CONVOCARE

În conformitate cu art. 43 din Statutul Asociației și potrivit dispozițiilor Asociației Generale a Învățătorilor din România, învățătorii din județul Dâmbovița, sunt convocați la Adunare Generală Extraordinară pentru ziua de 13 Aprilie 1941 (Duminică Florilor), orele 9 dimineața, în localul școlii primare Nr. 1 de băieți din Târgoviște, Strada Poet Alexandrescu Nr. 47

Ordinea de zi:

1. — Formarea biroului și constatarea membrilor prezenți.
2. Darea de seamă a Comisiei Interimare asupra activității sale de la 1 Februarie 1941, până la data Adunării Generale.
3. — Ratificarea încheierii la Asociație a secțiilor: Casa Învățătorilor, Cercul de studii și Societatea „Caritatea”, și votarea regulamentului de funcționare al acestor secțiuni.
4. — Fixarea contribuției fiecărui membru al Asociației pe anul 1941—1942, pentru continuarea lucrărilor la Casa Învățătorilor din jud. Dâmbovița.
5. — Diverse chestiuni în legătură cu bunul mers al Asociației.
6. — Alegerea într-unul comitet al Asociației și a 4 membri supleanți.
7. — Alegerea a 3 cenzori și 3 supleanți. Dacă la ora mai sus arătată nu se va întruni numărul de membri prevăzut de statut, adunarea se va ține cu orice număr de membri prezenți peste 2 ore, adică la ora 11 n. m., în același local, cu aceeași ordine de zi.

Președinte,
I. BUTĂROIU

Secretar,
Iamandi Preda

Informații pentru colegi

— Pe lângă atâtea inițiative cu b. g. rezultate pe domeniul manifestărilor culturale, Asociația Generală a Învățătorilor, a organizat o expoziție de desene pentru copii, unde s'a strâns deja un vast material, trimis de diferite școli primare din țară. Expoziția va avea loc la 1 Maiu 1941.

Asociația noastră județeană, îndeamnă stăruitor pe toții colegii dâmbovițeni să participe la această expoziție, trimițând desenele originale ale copiilor—cele mai reușite—la sediul Asociației (Casa Învățătorilor din Târgoviște) până la 20 Aprilie, a. c., când se vor centraliza și trimite la Asociația Generală.

Învățătorimea dâmbovițeană, nu trebuie să fie absentă de la această nobilă manifestare a corpului dascălesc.

— La Asociația noastră a fost înființat un birou de informații pentru colegii din județ. Cel care are de ur-

mat diferite chestiuni în Târgoviște — de interes profesional sau de altă natură — și nu reclamă prezența lor personală, se pot adresa printr-o c. p. la Asociație, care te va organiza chestiunile și le va comunica urgent.

Inițiativele acestea are de a se adresa pe colegii de chestiuni înțele pentru chestiuni de mică importanță.

Se pot trimite și cereri pentru rezoluții la diferite instituții de stat.

— Sediul Asociației este la Casa Învățătorilor.

— Colegii cari doresc să dea sugestii la modificarea Statutelor Asociației Generale, sunt rugați să trimită scrisorile acestor sugestii la Asociația noastră.

— Întrucât la Asociație nu există o situație clară a învățătorilor pensionari și a soțiilor, precum nici a colegilor învățători din activitate, toate călegale și colegii sunt rugați a comunica Asociației, pe soț sau soție, care nu sînt învățători, pentru a se putea ține o evidență a lor

Poșta redacției

PROF. D. DUMITRESCU: Articolul Dvs. s'a primit târziu. Va apare în numărul viitor. Mulțumiri călduroase pentru aportul ce-l aduceți desăvârșirii și întăririi sufletului învățătoresc.

— A. M. I. DIN OL.: „Din carnetul meu”, nu merge. Dați-ne lucruri mai puțin visătoare și, cum aveți talent la scris și o bogată lectură, veți reuși să vă situați printre cei mai aleși colaboratori ai revistei. Ne plac recenziile ce faceți, dar lipsiți-vă de prea lungile „considerații personale”.

— C. M.: Ne trimiteți iar poezia „Când fui copil” și deși i-ați schimbat titlul, i-ați lăsat același conținut, cu aceeași reușită arătată în numărul trecut. Încercați altceva și poate aveți mai mult noroc.

— GR. BĂRLAD: Poezia „Singurătate” nu merge. Poate, în numărul viitor, să publicăm „Nălucă”, dar trebuie revizuită ultima strofă.

— M. P. DELA RAD.: Am lăsat „Poetul blând” pentru numărul viitor. Redacția vă mulțumește pentru frumoasele versuri trimise și nădăjduiește să nu părăsiți un drum pe care ați pornit cu mulți sorți de izbândă.

— D-LUI V. I. M.: V'ați supărat de poșta redacției din numărul trecut? Vă marturisim că n'am urmărit acest „succes” ieftin. Nu negăm puterea Dvs. de muncă și talentul la scris. Dar de ce nu recunoașteți că nu întotdeauna puteți fi bine inspirat, cum a fost în cazul articolului cu pricina?

Dacă persistați în „supărare”, dați pela Redacție și vă stăm la dispoziție cu „aprecieri” făcute de reviste serioase asupra unora din articolele Dvs. din trecut. Noi așteptăm să

recurseșteți că am avut dreptate și să veniți alături de noi, cu acelaș gând cinstit de a face din revistă un „sol” demn de posibilitățile de afirmare ale învățătorimii dâmbovițene.

REDAȚIONALF.

— Rugăm pe toți colaboratorii noștri să scrie articolele pe o singură pagină și numai pe sferturi de coală. Publicăm cu mai multă plăcere articolele scurte, concise și scrise citeț.

— Așteptăm colaborări din viața economică a satelor, cooperatie, monografii (fragmente), manifestări culturale ale Caminelor Culturale, etc.

— Cine nu primește revista, sau o primește cu întârzieri, să ne înștiințeze printr'o c. p. spre a putea să intervenim pentru îndreptarea lucrurilor.

COLEGIIII FOLOSIȚI LA ORA DE LECTURĂ ȘCOLARĂ

LICĂ-FURNICĂ

(CIONDOLINO)

O carte ideală pentru copii și tineret. — Traducere din Italiană de
Teodor Iacobescu și Alexu David

Se găsește de vânzare la Cooperativa „Școala Poporului”
București — Str. Bucur 14

Prețul Lei 55

Citiți și răspândiți revista

Graiul

Dâmboviței